

ห้องสมุด

ปีที่ 42 ฉบับที่ 3

กรกฎาคม - กันยายน 2541

อาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

ม.อ.จ้อย นันทวัชรินทร์

ห้องสมุดในประเทศจีน
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยชิงหัว

Faculty of Engineering Library Chulalongkorn University

Library's Information

Information Services

List of Journals

Database Search Engine

Books

Thesis

Journal

Web sites of Journal

CU Reference Database

Other Engineering Libraries

ASHRAE

Engineering Virtual Library

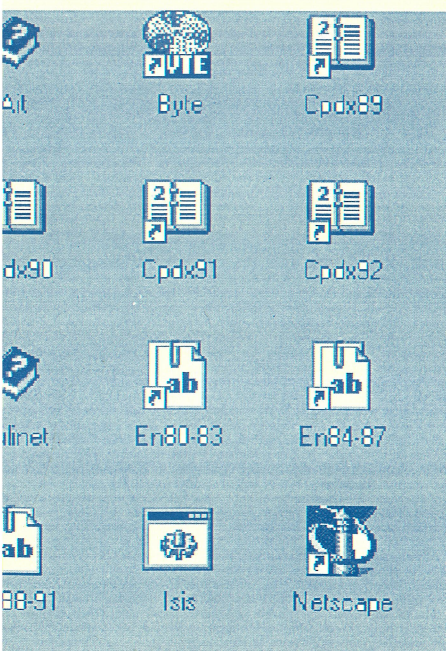
More

Other Chulalongkorn's Libraries

Central Library

Medical Library

Science Library

Home Page

ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย :

การค้นข้อมูล ISIS ด้วย Websis

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

รายนามคณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ. 2540 - 2541

1. รองศาสตราจารย์ชุตินา สัจจามันท์	นายกสมาคมฯ
2. ศาสตราจารย์ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต	อุปนายก คนที่ 1
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศน หาดูพล	กรรมการและเลขานุการ คนที่ 1 และ ประธานแผนกวิชาการ คนที่ 2
4. นางมานะศรี ยงเจริญ	กรรมการและเลขานุการ คนที่ 2 และปฏิคม คนที่ 2
5. นางพาณี พาณิชย์	เหรัญญิก คนที่ 1
6. นางสาวเอมอร ต้นเถียร	เหรัญญิก คนที่ 2
7. นางกิ่งแก้ว อ่วมศรี	ปฏิคม คนที่ 1
8. นางสาวคนธ์ ศิริวงศ์วรรณ	นายทะเบียน
9. นางภัทรภรณ์ จงเฟื่องปริญญ์	ประธานแผนกจัดทำวารสาร
10. นางวีระวรรณ วรรณโท	ประธานแผนกจัดพิมพ์ คนที่ 1
11. นางสาวนิตยา พุทธเจริญทอง	ประธานแผนกจัดพิมพ์ คนที่ 2
12. รองศาสตราจารย์สุภัทรา วันทายนันต์	ประธานแผนกนิเทศห้องสมุด คนที่ 1
13. นางศุภมาศ ณ ถลาง	ประธานแผนกนิเทศห้องสมุด คนที่ 2
14. พันเอกหญิงอุษณีย์ เกษมสันต์	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์ คนที่ 1
15. นางสาวสีปาน ทรัพย์ทอง	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์ คนที่ 2
16. นางสุกัญญา ศรีสืบสาย	ประธานแผนกมาตรฐานห้องสมุด
17. นางบุญญา วิศวรไพศาล	ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา
18. ดร.สมสรวง พุทธิกุล	ประธานแผนกวิชาการ คนที่ 1
19. นายประจักษ์ วัฒนานุกูลิทธิ	ประธานแผนกนิเทศสัมพันธ์
20. นางสาวธิดาวัลย์ วงศ์ทองสรรค์	ประธานแผนกหาทุน คนที่ 1
21. นางสมหมาย หนูเทศ	ประธานแผนกหาทุน คนที่ 2
22. นางสาวสุวันนา ทองสีสุใส	ประธานแผนกแลกเปลี่ยนหนังสือและสิ่งพิมพ์
23. นางเรณู เปียชื่อ	บรรณารักษ์ คนที่ 1
24. นายสมชาย ดิบุญนนท์	บรรณารักษ์ คนที่ 2

นางวรรธน์ ศรีน้ำเงิน เลขานุการบริหาร

EXECUTIVE BOARD OF THE THAI LIBRARY ASSOCIATION 1997 - 1998

Under the Royal Patronage of H.R.H. Princess Mahachakri Sirindhorn

1. Associate Professor Chutima Sacchanand	President
2. Professor Khunying Maenmas Chavalit	Vice President I
3. Assistant Professor Dr. Tassana Hanpol	Secretary I & Chairman of Professional Development and Training II
4. Mrs. Manasri Yongchareon	Secretary II and Chairman of Hospitality II
5. Mrs. Panee Panit	Treasurer I
6. Miss Aim-orn Tanthien	Treasurer II
7. Mrs. Kingkaew Uamsri	Chairman of Hospitality I
8. Mrs. Suwakhon Siriwongwarawat	Chairman of Membership
9. Mrs. Patpuree Chongfuangprinya	Chairman of T.L.A. Bulletin
10. Mrs. Weerawan Wanato	Chairman of Publication I
11. Miss Nittaya Buddacharoentong	Chairman of Publication II
12. Associate Professor Supatra Wandayonta	Chairman of Library Supervision I
13. Mrs. Supamas Na Thalang	Chairman of Library Supervision II
14. Col. Usanee Kasemsant	Chairman of Public Relations I
15. Miss Seepann Supthong	Chairman of Public Relations II
16. Mrs. Sukanya Srisuebsai	Chairman of Library Standard
17. Mrs. Boonta Wissawapaisal	Chairman of Research and Development
18. Dr. Somsuang Prudtikul	Chairman of Professional Development and Training I
19. Mr. Prachark Wattananusit	Chairman of Foreign Relations
20. Mrs. Sutthidawan Wongthongson	Chairman of Fund Raising I
21. Mrs. Sommai Nootes	Chairman of Fund Raising II
22. Miss Suwanna Thongsrisuksai	Chairman of Publication Exchange
23. Mrs. Raenoo Piasue	Librarian I
24. Mr. Somchai Tinyanond	Librarian II

Mrs. Vorrart Srinamngern Executive Secretary

ประธานชมรมในสังกัด
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

1. นางจรี อัครรัตน์	ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
2. นางเรณู เปี้ยชื่อ	ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน
3. นางสาวเอมอร ต้นเถียร	ประธานชมรมห้องสมุดเฉพาะ
4. นางสาวคนธ์ ศิริวงศ์วัฒน์	ประธานชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ
5. นางยุพดี ต่อบุณย์สุขชัย	ประธานชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี
6. นางศรีวิภา เพ็ชรเลื้อ	ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
7. รองศาสตราจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์	ประธานชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5

คลองจั่น บางกะปิ กทม. 10240

โทร. 734-8022-3 โทรสาร 734-8024

วารสารห้องสมุด

วารสารวิชาการรายสามเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยใน
พระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ ความคิดในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
สารนิเทศศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
2. เผยแพร่ผลการทดลอง การค้นคว้า และการวิจัยของสถาบันที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นสื่อกลางในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกและ
ผู้สนใจ

กำหนดออก

ปีละ 4 ฉบับ (มกราคม-มีนาคม, เมษายน-มิถุนายน, กรกฎาคม-
กันยายน, ตุลาคม-ธันวาคม)

อัตราค่าสมาชิก

จำหน่ายปลีกฉบับละ 50 บาท สมาชิกรายปี ปีละ 200 บาท ให้เปล่า
สำหรับสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ติดต่อขอรับและสมัครเป็น
สมาชิกได้ที่ **นางวรรณ ศรีน้ำเงิน** สำนักงานสมาคมฯ

สมาชิกและผู้สนใจ ต้องการเผยแพร่ความรู้หรือแสดงความคิดเห็น
โปรดส่งเรื่องไปที่

**นางภัทรภร จงเพื่องปริญญา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร. 218-6357,
218-6361 โทรสาร 218-6358 โทร (ที่บ้าน) 745-1758**

วารสารห้องสมุดยินดีรับบทความจากผู้อ่านทุกท่าน โปรดส่งต้นฉบับ
พร้อมดิสเก็ตต์

การส่งบทความตีพิมพ์โปรดแจ้งประวัติการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่การงาน
ของผู้เขียน พร้อมทั้งชื่อตัว นามสกุล ชื่อบทความภาษาอังกฤษ บทคัดย่อ
ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสถานที่ทำงาน หรือที่อยู่ติดต่อได้ มีการอ้างอิง
ตามหลักวิชาการ บทความที่มีภาพประกอบ ขอให้ส่งภาพที่ชัดเจนมาด้วย และ
โปรดเก็บสำเนาต้นฉบับเอาไว้ คณะผู้จัดทำจะไม่ส่งคืนต้นฉบับให้แก่ผู้เขียน

ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับความเห็นของสมาคมฯ และคณะผู้จัดทำ การนำบทความ
ไปตีพิมพ์ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากบรรณาธิการ

.....ที่ปรึกษา.....

คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ

.....บรรณาธิการบริหาร.....

ภัทรภร จงเพื่องปริญญา

.....บรรณาธิการประจำฉบับ.....

ภัทรภร จงเพื่องปริญญา

.....กองบรรณาธิการ.....

เกื้อกูล วิชจุฑาทูล

จรี ปฏิเวธ

ดาราวรรณ เจียมเพิ่มพูน

เบญจมา รุ่งเรืองศิลป์

ปฤษฎิ์ นาคทรัพย์

พรทิพย์ อาณาประโยชน์

พรรณดาว ทวีทรัพย์ไชย

สุภาภรณ์ สังข์ศรี

เสาวณีย์ นุชนาฏนนท์

อนงค์ นุ่มลิ้มคิด

อภิญญา เบญจวรรณการ

อารีย์ พงษ์ไชยโสภณ

.....ออกแบบปก.....

ภัทรภร จงเพื่องปริญญา

.....บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา.....

วรรณ ศรีน้ำเงิน

.....สำนักงาน.....

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

1346 ซอย 5 ถนนสุขุมวิท 1

คลองจั่น บางกะปิ กทม. 10240

โทร. 734-8022-4 โทรสาร 377-9882

.....พิมพ์ที่.....

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วารสารห้องสมุด

T.L.A. Bulletin ISSN 0857-0086

ปีที่ 42 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2541

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ

ภัทรภร จงเฟื่องปริญญา

อำนวยการช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล. จ้อย นันทวัชรินทร์

กองบรรณาธิการ

Home Page ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย :

การค้นข้อมูล ISIS ด้วย Websis

1

ภัทรภร จงเฟื่องปริญญา

ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ต่อการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด (371111)

เป็นวิชาบังคับพื้นฐาน

11

สมบูรณ์ ไทรแจ่มจันทร์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นแล้งกับงานโครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากร

18

นงศราญ วณีสอน

การสำรวจการใช้หนังสือ ณ หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531-2540

29

เพ็ญพิมล เขียวนาวัน และคนอื่นๆ

ทำอย่างไรให้เด็กไปโรงเรียนอย่างมีความสุข

40

กรณีการ พรหมพันธุ์ใจ

ห้องสมุดในประเทศจีน

44

สอวศรี พรสุวรรณ

พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ : การนำหลักการใช้งานโดยธรรมมาใช้ในงานของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ

51

ไชยยศ เหมะรัชตะ

บานขึ้น ทองพันชั่ง บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

66

กองบรรณาธิการ

พาณิ (กาญจนา) โสภโณตร : บรรณารักษ์นักเอกสารอ้างอิง

71

กองบรรณาธิการ

T.L.A. Bulletin

T.L.A. Bulletin ISSN 0857-0086

VOL. 42 No. 3 July-September 1998

CONTENTS

	Page
Editorial	
Patpuree Chongfuangprinya	
To Deplore the Loss of Assistant Professor M.L. Joy Nantiwatcharin	
Editorial	
Home Page Faculty of Engineering Library Chulalongkorn University:	1
Searching ISIS via Websis	
Patpuree Chongfuangprinya	
Opinions of Kasetsart University Students Towards The Uses of Library Resources	
Course (371111) As a Basic Required Course	11
Somboon Saichamjuntr	
Cornell University Library and Preservation Internship Program	18
Nongkran Vaneesorn	
Survey of Medical Book Using at the Library, Faculty of Medicine, Chulalongkorn	
University, 1988-1997	29
Penpimol Chievnavin and others	
Good-Byes Can Build Trust	40
Kunnikar Prompunjai	
Libraries in China	44
Saangsri Phornsuan	
Copyright Act : To Applied the Principles of Work Usage with Justice to the	
Work of Librarians and Informationists	51
Chaiyos Haemarutchata	
Banchuen Thongpunchang, Expert Librarian 9, Chiang Mai University Library	66
Editorial Staff	
Panin (Kanchana) Sopanodon : Reference Librarian	71
Editorial Staff	

บทบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการวารสารห้องสมุด ขอร่วมไว้อาลัยในการสูญเสีย **ผศ.ดร. จ้อย นันทิวชิรินทร์** (เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2541) ท่านเป็นปูชนียบุคคลที่มีคุณค่ายิ่ง อีกทั้งเป็นผู้อุทิศตนเพื่อวงการห้องสมุดอย่างแท้จริง อดีตท่านเป็นทั้งอาจารย์ หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยเป็นผู้อำนวยการห้องสมุด เอ ยู เอ เป็นนักบริหารที่มีความคิดก้าวหน้า นอกจากนี้ท่านยังเป็นนักกลอน นักเขียน ที่มีผลงานเผยแพร่หลายเล่ม และยังคงได้รับเลือกให้เป็นนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ สมัยหนึ่งด้วย ท่านเป็นผู้เปี่ยมด้วยคุณค่า และคุณสมบัติทั้งด้านความรู้ ความสามารถทางสาขามรรณารักษศาสตร์ และได้รับยกย่องให้เป็นบุคคลดีเด่น ในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

กองบรรณาธิการวารสารห้องสมุด และคณะกรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ขอแสดงความอาลัยรักอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ ขอคุณงามความดีที่อาจารย์ได้บำเพ็ญไว้ จงเป็นพลวปัจจัยส่งให้ดวงวิญญาณของอาจารย์เป็นสุขในสุคติภพเทอญ

ภัทรภู่ จงเฟื่องปริญญา

อาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.จ้อย นันทิวชิรินทร์

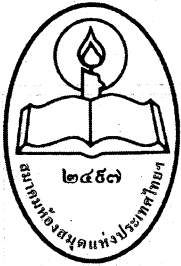

คือครูคือผู้ให้
ศิษย์ซาบซึ้งพระคุณ
คือนักบริหาร
นำเทคโนโลยี
คือปราชญ์ผู้สามารถ
ห้องสมุดก้าวไปสู่
คือผู้อุทิศตน
หนังสือเสริมปัญญา
คือผู้รวยรอยยิ้ม
คุณธรรมจากน้ำใจ
คือผู้มีศาสตร์ศิลป์
บทละครอักษรศรี
คือผู้ทำประโยชน์
บรรณารักษ์ชื่นชม
บัดนี้ท่านล่วงลับ
ผองศิษย์จิตอาวรณ์
ขอบุญกุศลส่ง
พระคุณของอาจารย์

ด้วยหัวใจที่การุณย์
ในเมตตาและปราณี
ผู้เชี่ยวชาญเล็งการณ์ดี
ให้ผู้ใช้ได้เรียนรู้
ชาญฉลาดคนเชิดชู
ยุค “ไอที” ที่พัฒนา
เพื่อปวงชนใฝ่ศึกษา
สร้างบัณฑิตจิตอำไพ
เป็นแม่พิมพ์ที่สดใส
แผ่กุศลเกื้อเอื้ออารี
อีกเป็นจินตกวี
มีคุณค่านำนิยม
ก่อสุขโสดกัในสังคม
เกียรติคุณอันสุนทร
มีอาจกลับมาสั่งสอน
ร่วมบูชาตอธิฐาน
วิญญานตรงทวิพย์พินาน
จารึกจิตติษย์นิรันดร์

ด้วยความเคารพรักและอาลัย
กองบรรณธิการ

ปฤษฎิน นาคทรพร ประพันธ์

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 734-8022-3 โทรสาร : 734-8024

ขอเชิญร่วมบริจาคหนังสือ อุปกรณ์การศึกษา และทุนพัฒนาการศึกษา ใน

“โครงการ พัฒนาการศึกษและห้องสมุดในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดจันทบุรี”

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

ด้วยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทางด้านการศึกษของเด็กและเยาวชน เนื่องจากพัฒนาการดังกล่าว มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกคน โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกลความเจริญนั้น หากขาดการส่งเสริมด้านการศึกษาแล้ว อาจส่งผลให้ประชาชนขาดโอกาสที่ดีในการประกอบสัมมาชีพในอนาคตได้ ประกอบกับสมาคมฯ ตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดว่าเป็นแหล่งที่มีบทบาททางด้านการศึกษาได้เป็นอย่างดี สมาคมฯ จึงจัดดำเนินการ “โครงการ จัดตั้งห้องสมุดเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน” ขึ้น และได้คัดเลือกโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ระดับประถมศึกษา ณ บ้านทางแมว ตำบลขุนช่อง อำเภอหางแมว จังหวัดจันทบุรี ไว้เป็นโรงเรียนในโครงการ เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า โรงเรียนแห่งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กยากจน และที่โรงเรียนยังไม่มีห้องสมุดไว้จัดให้บริการเสริมช่วยทางการศึกษา โดยสมาคมฯ ได้จัดสรรเงินรายได้ส่วนหนึ่งจากการจัดกิจกรรมของแผนกหาทุนมาจัดสร้างห้องสมุดไว้เป็นถาวรวัตถุ ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านทางแมว แต่งงบประมาณที่ทางสมาคมฯ จัดหามาได้มีไม่เพียงพอต่อการจัดหาหนังสือ พร้อมอุปกรณ์การศึกษาและทุน เพื่อการพัฒนาทางด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น เพื่อให้ “โครงการ จัดตั้งห้องสมุดเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน” มีความสมบูรณ์ สมาคมฯ จึงขยายโครงการไปสู่ “โครงการ พัฒนาการศึกษและห้องสมุดในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดจันทบุรี” ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคทุนทรัพย์ หนังสือ หรืออุปกรณ์การศึกษา ตามแต่จะกรุณาได้ โดยให้ส่งความช่วยเหลือไปที่ นางสุทธิดาวัลย์ วงศ์ทองสรค์ (ประธานแผนกหาทุนฯ) สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือติดต่อแจ้งทางโทรศัพท์หมายเลข 318-0052 ต่อ 142 และที่ นางสมหมาย หนูเทศ โรงเรียนวัดนิมมานรดี โทรศัพท์ 413-1218 หรือที่กรรมการบริหารสมาคมฯ ทุกท่าน และประธานชมรมในสังกัดสมาคมฯ เงินทุนและสิ่งของบริจาคที่ได้รับ ทางสมาคมฯ จะจัดมอบให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดจันทบุรี ทั้ง 6 โรงเรียนต่อไป สำหรับท่านที่บริจาคตั้งแต่ 1,000.00 บาท (หนึ่งพันบาทถ้วน) ขึ้นไป สมาคมฯ จะจัดมอบเป็นทุนพัฒนาทางการศึกษาแก่ทางโรงเรียนในนามของเจ้าของทุน

อนึ่ง การดำเนินงานจัดสร้างห้องสมุด พร้อมรับบริจาคหนังสือ อุปกรณ์การศึกษา และทุนพัฒนาการศึกษาแก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนดังกล่าวข้างต้นนั้น จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการจัดสร้างถาวรวัตถุ คือ อาคารห้องสมุด ซึ่งจะแล้วเสร็จก่อนการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2541 ที่กำหนดจัดให้มีขึ้น ในวันที่ 27-29 พฤศจิกายน 2541 ทั้งนี้ เพื่อจะได้น้อมเกล้าฯ ถวายพร้อมหนังสือ อุปกรณ์การศึกษา และทุนพัฒนาการศึกษา ในวันเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดงาน ส่วนเงินทุนและสิ่งของบริจาคที่อาจมีผู้ส่งสมทบมาภายหลัง สมาคมฯ จะรวบรวมนำส่งในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดจันทบุรี ตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

จึงเรียนมาเพื่อเชิญร่วมบริจาคในโครงการฯ ดังกล่าวข้างต้น หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านคงยินดีร่วมสร้างกุศลครั้งนี้ ด้วยการบริจาคทรัพย์สิ่งของ อุปกรณ์ ไว้เป็นวิทยาทานแก่เด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาส และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

HOME PAGE

ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : การค้นข้อมูล ISIS ด้วย Websis

ภัทรภรณ์ จงเฟื่องปริญญา

แนะนำ Home Page ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งให้บริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้งาน Internet ที่ URL : <http://www.eng.chula.ac.th/~libray> ประกอบด้วยรายละเอียดของห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ รายชื่อวารสาร และยังสามารถค้นข้อมูลหนังสือของห้องสมุดได้ นอกจากนี้สามารถ Link ไปยัง Web Site ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น Cornell University เป็นต้น

Home Page Faculty of Engineering Library Chulalongkorn University : Searching ISIS via Websis

Patpuree Chongfuangprinya

The article introduces the home page of the Faculty of Engineering Library, Chulalongkorn University (URL : <http://www.eng.chula.ac.th/~libray>) Information available on the home page includes library information and services, searches of card catalog (books and journals) and links to other useful web sites.

HOME PAGE

ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : การค้นข้อมูล ISIS ด้วย Websis

ภัทรภรณ์ จงเฟื่องปริญญา *

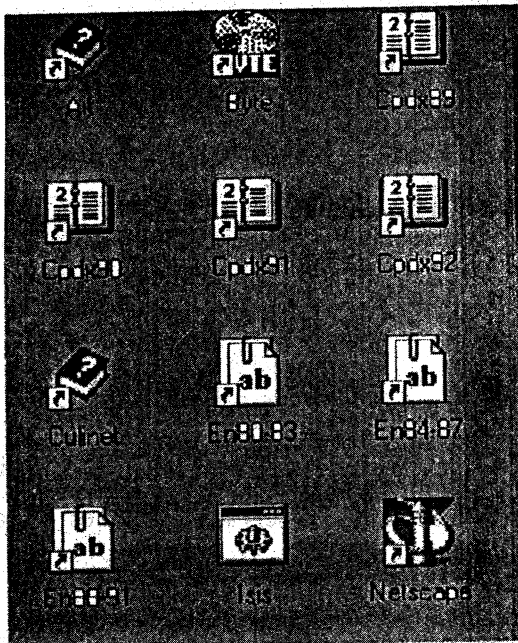
ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้บริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้งานระบบเครือข่าย Internet โดยผู้ใช้ที่มีความสนใจสามารถใช้โปรแกรม Web Browser โปรแกรมใดโปรแกรมหนึ่ง เช่น Netscape, Internet Explorer, Mosaic หรือ Lynx โดย

URL หรือที่อยู่ของห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ

<http://www.eng.chula.ac.th/~library>

เมื่อผู้ใช้ใส่ URL ของห้องสมุดแล้วจะปรากฏหน้าจอ home page ของห้องสมุดดังภาพ 1

Faculty of Engineering Library Chulalongkorn University

Library's Information

Information Services List of Journals

Database Search Engine

- Books
- Thesis
- Journal

Web sites of Journal

CU Reference Database

Other Engineering Libraries

- ☐ ASHRAE
- ☐ Engineering Virtual Library
- ☐ More

Other Chulalongkorn's Libraries

- ☐ Central Library
- ☐ Medical Library
- ☐ Science Library

* บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8 หัวหน้าห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากภาพ จะประกอบด้วยข้อมูลของห้องสมุด
4 เรื่อง ดังนี้

1. รายละเอียดทั่วไปของห้องสมุด
2. รายชื่อวารสารซึ่งห้องสมุดบอกรับ
3. การบริการค้นฐานข้อมูลหนังสือ
(Books) ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์
(Thesis) และฐานข้อมูลสหรายชื่อ
วารสาร (Journal)

4. Link ของ Web Site ต่าง ๆ ที่ให้
บริการสารสนเทศ เช่น CU
Reference Database

รายละเอียดหลัก ๆ ของห้องสมุด มีดังนี้
เมื่อคลิกที่หัวข้อ Library's Information
แล้วจะปรากฏหน้าจอ ดังภาพ 2

Engineering Library Information

<http://www.eng.chula.ac.th/~library/LibInfo.htm>

ENGINEERING LIBRARY CHULALONGKORN UNIVERSITY

- General Information:
 - [Welcome to the Chulalongkorn University Engineering Library.](#)
 - [Collection](#)
 - [Database](#)
- Services:
 - [Library services](#)
 - [Library's Network service and how to get access to them.](#)
 - [Service hour](#)

[Back To Library Home Page](#)

INTRODUCTION

The Engineering Library offering library services and educational technology, is located on the 3rd and 4th floors of Engineering Building No. 3. The Library aims to support the teaching and research activities of the Engineering Faculty, as well as services to researchers, scientists and engineers outside the University.

The Library contains a collection of more than 49,745 volumes of technical literature, text books, standard books and 240 periodicals which cover 12 branches of engineering :

1. Civil Engineering
2. Environmental Engineering
3. Electrical Engineering
4. Mining and Petroleum Engineering
5. Mechanical Engineering
6. Computer Engineering
7. Chemical Engineering
8. Metallurgical Engineering
9. Industrial Engineering
10. Nuclear Technology
11. Survey Engineering
12. Water Resources

COLLECTION

ในรายละเอียดของห้องสมุดจะประกอบด้วยเรื่องทั่ว ๆ ไปของห้องสมุดและการบริการที่ทางห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้ผู้ใช้ได้ใช้ ซึ่งผู้ใช้สนใจในหัวข้อใดสามารถใช้ Mouse คลิกเข้าไปยังแต่ละหัวข้อที่ขีดเส้นใต้ไว้ได้

การบริการสารสนเทศ

ห้องสมุดได้ให้บริการสนเทศรายชื่อ

วารสารที่ห้องสมุดบอกรับจัดเรียงตามภาควิชา เมื่อคลิกที่ภาควิชาใดจะเป็นรายชื่อวารสารของภาควิชานั้น ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 2 ปีด้วยกัน คือ ปี 1997 และปี 1998 ซึ่งแต่ละปีจะมีลักษณะดังภาพ 3

List of Journal 1998

- Civil Engineering
- Environmental Engineering
- Electrical Engineering
- Mining and Petroleum Engineering
- Mechanical Engineering
- Computer Engineering
- Chemical Engineering
- Metallurgical Engineering
- Industrial Engineering
- Nuclear Technology
- Survey Engineering
- Water Resources

Civil Engineering

1. ACI Materials Journal
2. ACI Structural Journal
3. Civil Engineering
4. Earthquake Engineering and Structural Dynamics
5. Geotechnique
6. PCI Journal
7. Journal of Transportation Engineering
8. Soil Mechanics and Foundations Engineering
9. Transportation Research

Electrical Engineering

1. APL (Applied Physics Letters)
 2. Data Communications
 3. Electronics Letters
 4. JJAP (Japanese Journal Applied Physics)
 5. Systems and Control Letters
 6. Automatica
 7. Journal of Communication System
 8. Discover
-

บริการค้นหาฐานข้อมูลหนังสือของห้องสมุด

ทางห้องสมุดได้จัดทำฐานข้อมูล เพื่อให้
ผู้ใช้งานสามารถค้นหารายชื่อหนังสือ วิทยานิพนธ์
และวารสารต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดผ่านทาง
เครือข่าย World Wide Web ได้ โดยวิธี

ค้นหาแต่ละฐานข้อมูล จะมีลักษณะเหมือนกัน
ในที่นี้จะอธิบายวิธีการค้นหารายชื่อหนังสือใน
ห้องสมุด จากหน้าจอแรกภายใต้ Database
Search Engine

เมื่อคลิกที่คำว่า Books จะปรากฏหน้าจอ
ดังภาพ 4

MONO DATABASE

<http://library.eng.chula.ac.th/mono.html>

Chulalongkorn University

Engineering Library

MONO (Engineering Book Database)

MONO is a collection of books cover all branches of engineering and Technology. The
MONO database is maintained by the Engineering Library, Faculty of Engineering,
Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.

You can search books in our database with this book's attribute [title,subject or author].
Please type your search statement, follow by "\$", into the box below and click "Search" button.

Examples :

- Computer\$
- James\$
- Computer\$ and James\$

Search Search Clear

Thank you for using Engineering Library Search Engine.
For more information please contact c718375@dusita.eng.chula.ac.th

จากหน้าจอนี้ ผู้ใช้สามารถค้นหาหนังสือ ได้จากการพิมพ์ชื่อหนังสือ หรือ ชื่อผู้แต่ง หรือ หัวเรื่องของหนังสือที่ต้องการค้นหา แล้วตาม ด้วยปุ่ม Enter หรือใช้ Mouse คลิกที่ปุ่ม Search แต่ถ้าต้องการลบข้อความเดิมที่พิมพ์ ลงไปให้ใช้ Mouse คลิกที่ปุ่ม Clear โดย ลักษณะการใส่ข้อความดังนี้

1. ใส่ชื่อเต็ม เช่น Computer ก็จะได้ผลลัพธ์ รายชื่อหนังสือที่มีแต่คำว่า Computer อยู่ในชื่อหนังสือ (Title) นั้นออกมาแสดง

2. ให้ใส่ชื่อบางส่วน แล้วตามด้วยเครื่องหมาย “\$” เช่น Comp\$ ก็จะได้ผลลัพธ์รายชื่อ หนังสือที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า Comp เป็นต้นไป ในชื่อหนังสือออกมาแสดง

3. ในการใส่ชื่อสามารถใช้คำเชื่อม เช่น Com- puter\$ and James ก็จะได้ผลลัพธ์รายชื่อ หนังสือที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า Computer และ มีผู้แต่งชื่อ James ออกมาแสดง ซึ่ง รูปแบบการแสดงรายชื่อหนังสือที่ค้นหามา ได้จะปรากฏ ดังภาพ 5

Chulalongkorn University Engineering Library MONO (Engineering Book Database)

Search Clear

1091 documents found from your search [computer\$]. Display limited to first [300].

[1][2][3][4][5][6][7][8][9][10][11][12][13][14][15] Displaying page [1/15].

Display Selected Documents

Clear Selections

Please select title check boxes to display multiple documents.

- ☐ Computer programs for building cost appraisal, Peter S. Brandon, R. Geoffrey Moore and Phillip R. Main. Brandon, Peter S.
- ☐ ISPRS IV, Proceedings fifth International Symposium on Computer-Assisted Cartography and International Society for Photogrammetry and Remote Sensing Commission IV: Cartographic and Data Bank Application of Photogrammetry and Remote Sensing at Hyatt Regency Crystal City, Crystal City, Virginia, August. 22-28, 1982, Sponsored by American Society of Photogrammetry and American Congress on Surveying and Mapping; edited by Jack Foreman.
- ☐ The use of computers for profit, a businessman's guide, Laura Tatham. Tatham, Laura.
- ☐ Starting with UNIX, P.J. Brown. Brown, P. J.
- ☐ Digital processes for sampled data systems, Alfred J. Monroe. Monroe, Alfred J.
- ☐ dBASE III PLUS programming getting started applications generator quick reference guide.
- ☐ Systems analysis, a computer approach to decision models, Claude McMillan, Richard F. Gonzalez. McMillan, Claude.
- ☐ Proceedings of the international conference on computer applications in developing countries, August 22-25, 1977 Bangkok, sponsored by Asian Institute of Technology and Canada International Development Agency under the Auspices of International Federation for Information Processing ; edited by J.A. Jordan, Jr. and Kanchit Malaivongs.
- ☐ Advanced engineering dynamics, [by] Gerald M. Smith [and] Glenn L. Downey. Smith, Gerald M.
- ☐ LISP, Patrick Henry Winston, Berthold Klaus Paul Horn. Winston, Patrick Henry.
- ☐ Proceeding, annual conference of international society for hybrid microelectronics India Chapter, hyderabad February 6-7, 1988 ISHM India'88, ISHM.
- ☐ Microprogrammed control and reliable design of small computers, George D. Kraft, Wing N. Toy. Kraft, George D.

จากภาพผู้ใช้สามารถใช้ Mouse คลิก
ชื่อหนังสือที่ต้องการดูรายละเอียดทีละเล่ม
หรือใช้ Mouse คลิกที่ช่อง ☐ หน้าชื่อหนังสือ
แต่ละเล่ม แล้วตามด้วยการใช้ Mouse คลิก

ที่ปุ่ม Display Sected Documents ซึ่งจะ
เป็นการแสดงรายละเอียดของหนังสือที่เลือกไว้
พร้อม ๆ กัน ซึ่งรายละเอียดของหนังสือแต่ละ
เล่มจะมีลักษณะ ดังภาพ 6

WEBSIS-DISPLAY

<http://library.eng.chula.ac.th:80/cgi-bin/websis>

Chulalongkorn University Engineering Library MONO (Engineering Book Database)

Local Call No. : TH437, B7

Title : Computer programs for building cost appraisal, Peter S. Brandon, R. Geoffrey
Moore and Phillip R. Main

Author(s) : Brandon, Peter S

Publisher : London, Collins, c1985

Subject : Computers. Valuation. Building. Estimates

Rec. No. : 0149

Acc. No. : 40368

Call No. : G70.4, I5

Local Call No. : TA593, A49

Title : ISPRS IV, Proceedings fifth International Symposium on Computer-Assisted
Cartography and International Society for Photogrammetry and Remote Sensing
Commission IV: Cartographic and Data Bank Application of Photogrammetry and
Remote Sensing at Hyatt Regency Crystal City, Crystal City, Virginia, August.
22-28, 1982, Sponsored by American Society of Photogrammetry and American
Congress on Surveying and Mapping; edited by Jack Foreman

Publisher : Crystal City, Va., American Society of Photogrammetry, 1982

Subject : Remote sensing. Data processing. Congresses. Digital mapping. Congresses.
Environmental mapping. Congresses. Natural resources. Remote sensing.
Congresses

Rec. No. : 0238

Acc. No. : 36588

End of Display

Websis 3.00

Thank you for using Engineering Library Search Engine.
For more information please contact c718375@dusita.eng.chula.ac.th

จากภาพ รายละเอียดของหนังสือ จะประกอบด้วย

- เลขเรียกหนังสือ
 - ชื่อหนังสือ
 - ชื่อผู้แต่ง
 - สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีพิมพ์
 - หัวเรื่อง
- ฯลฯ

Web Site of Journal

ทางห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้จัดเตรียม Link สำหรับให้ผู้ใช้สามารถเข้าไปยังแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ได้ ซึ่งประกอบด้วยการบริการ Link ไปยังที่อยู่ของวารสารต่าง ๆ ซึ่งเมื่อคลิกที่หัวข้อ Web Sites of Journal จะปรากฏหน้าจอ ดังภาพ 7

List of Journal

<http://www.eng.chula.ac.th/~library/JournalSite.htm>

Web sites of Journal by subject

Biology

- Microchemical Journal
- Process Biochemistry

Biotechnology

- Biotechnology Progress
- Industrial Bioprocessing
- Journal of Chemical Technology & Biotechnology

Building and Construction

- ACI Material Journal
- Concrete International

Chemical Engineering

- AIChE Journal
- Chemical & Engineerign News
- Chemical Engineerign Progress
- Chemical Engineerign
- Chemical Week
- Chemistry & Industry
- Chemtech
- Color Research and Application
- Industrial & Engineering chemistry Research
- Journal of Hazardous Materials
- Manufacturing Chemist

Chemistry

- Journal of the American Oil Chemists' Society

Computer Applications

- Journal of Chemical Information and Computer Sciences

Electricity and Electrical Engineering

จากภาพจะเรียงรายชื่อวารสารตามชื่อของหัวเรื่องทางวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งผู้ใช้สามารถไปยัง Site ต่าง ๆ ของวารสารที่สนใจได้โดยใช้ Mouse คลิกที่รายชื่อวารสารเหล่านั้น

CU Reference Database

ผู้ใช้ซึ่งมี pc อยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหรืออยู่บน CU Net สามารถคลิกเข้าไปเพื่อค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล CU Reference Database ซึ่งเป็น ฐานข้อมูลที่สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดทำมาให้บริการ มีฐานข้อมูลบรรณานุกรมและฐานข้อมูล full text จำนวนหลายฐาน เช่น Dissertation Abstracts Ondisc, NTIS, REIC, PsycLIT, Science Citation

Index Expanded เป็นต้น

Other Engineering Libraries

ทางห้องสมุดได้ให้บริการ Link ไปยังห้องสมุดต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่นห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ เป็นต้น หอสมุดต่าง ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งห้องสมุดในต่างประเทศด้วย ซึ่งผู้ใช้สามารถใช้ Mouse คลิกไปยัง Site ที่ตนสนใจเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป

ภายใต้ Other Engineering Libraries ให้คลิกที่ More จะไปยัง Web Sites ของห้องสมุดต่าง ๆ ดังภาพ 8

Engineering Libraries

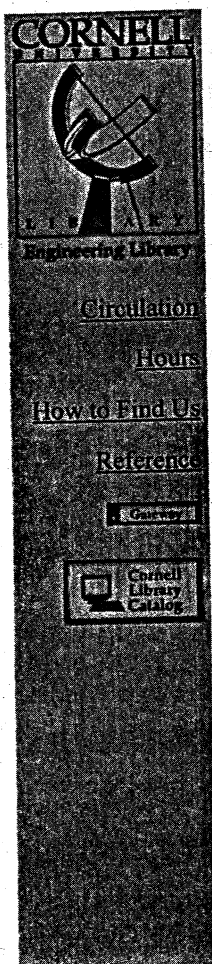
Other	Thailand
• Cornell University- Engineering Library • Grainger Engineering Library • Library Center AIT • Library Center Georgia Tech • Scholes Library-Engineering and Science • University of Arizona- Engineering Library • University of Michigan- Engineering Library • University of Washington	• Library of Kasetsart University • Library of KMITL • Library of KMITT • Library of Thammasat University

ห้องสมุดที่สามารถคลิกเข้าไปได้ เช่น Cornell University-Engineering Library, Library Center : Georgia Tech, University of Arizona-Engineering Library, University of Michigan-Engineering Library, เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นห้องสมุดสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเมื่อคลิกเข้าไปในห้องสมุดแต่ละแห่ง จะได้รายละเอียดคลิกเข้าไปเป็นชั้น ๆ ทั้งข้อมูลของห้องสมุด การบริการ FAQ

(Frequently Asked Questions) คำถามคำตอบซึ่งได้รับเป็นประจำ เช่น เวลาเปิดบริการ ค่าปรับ ระเบียบการยืม เป็นต้น

ตัวอย่างการ Link ไปยัง Web Sites ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

จากภาพ 8 เมื่อใช้ Mouse คลิกไปยัง Site ที่ชื่อ Cornell University-Engineering Library จะปรากฏ ดังภาพ 9

Welcome to the Engineering Library

Information & Services

[Ask a Librarian](#)
[Circulation](#)
[Cornell Engineering](#)
[Inventors](#)

[Electronic Classroom](#)
[The EMSPL Standard](#)
[FAQ](#)

[Hours](#)
[Instructional Materials](#)
[Serials Subscription](#)
[Review](#)

Electronic Resources

[Cornell Library Catalog](#)
[Library Gateway](#)
[Ei Compendex*Web](#)

[Electronic Journals](#)
[ICE](#)

[Science Citation Index](#)

INSPEC: Please
connect through the
[Gateway](#)

College of Engineering

[College Computing](#)
[Policy Committee](#)

[Engineering Student](#)
[Leadership Council](#)

[MATLAB](#)
[Other Engineering](#)
[Schools](#)

Cornell University

[Courses, Classes & Exams](#) [Macintosh site-licensed
software](#)

จากภาพจะมีหัวข้อที่สนใจ เช่น การให้บริการทาง Electronic Resources ซึ่งจะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ คือ 1. Cornell Library Catalog. 2. Electronic Journals 3. Science Citation Index เป็นต้น ซึ่งสามารถคลิกเข้าไปดูรายละเอียดได้

Home Page ของห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพิ่งจะ

ดำเนินการสำเร็จและเปิดให้บริการประมาณต้นปี 2541 ดังนั้นอาจจะมีข้อบกพร่องบ้าง ซึ่งทางห้องสมุดได้ดำเนินการปรับปรุงให้ทันสมัยเป็นระยะ ๆ หากท่านผู้ใช้บริการมีข้อเสนอแนะใด ๆ ทางห้องสมุดขอขอบพระคุณและยินดีที่จะปรับปรุงให้เป็นประโยชน์ยิ่ง ๆ ขึ้น โปรดส่งข้อเสนอแนะได้ที่ E mail : cpatpure@pioneer.netserv.chula.ac.th หรือ c718375@dusita.eng.chula.ac.th

ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ต่อการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด (371111) เป็นวิชาบังคับพื้นฐาน

สมบูรณ์ ไทรแจ่มจันทร์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน และ (2) แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เรียนและสอบผ่าน วิชาการใช้ห้องสมุดมาแล้ว ในปีการศึกษา 2538 จำนวน 200 คน โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

การรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามและนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่า

1. วิชาี้จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนิสิตทุกคน
2. เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลางค่อนข้างมาก
3. การจัดหัวข้อให้เรียนทุกหัวข้อเหมาะสมในระดับมาก
4. เวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเหมาะสมในระดับปานกลาง
5. วิธีการสอนของอาจารย์มีประโยชน์ในระดับมาก
6. บรรยากาศในห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนเหมาะสมในระดับมาก
7. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น มีโอกาสใช้ห้องสมุดจริง ๆ และสามารถค้นหาสารนิเทศได้ด้วยตนเองในระดับมาก
8. การวัดผลและประเมินผลของอาจารย์มีความเหมาะสมในระดับมาก

Opinions of Kasetsart University Students Towards The Uses of Library Resources (371111) As a Basic Required Course

Somboon Saichamjuntr

The purposes of this research were to study : (1) The present teaching-learning environment of this course and (2) to make suggestions for the course improvement.

The sample group was 200 Kasetsart University students who passed this course in 1995. The data were collected by using questionnaires and then the results were analyzed using percentages, arithmetic means and standard deviation.

The results show that most students agree with the following :

1. this course should be required for students in every area of study
2. the content is presently suitable at an upper-moderate level
3. the topics studied are suitable at a high level
4. the course length is suitable at a moderate level
5. the method of teaching is suitable at a high level
6. the facilities and classroom atmosphere are suitable at a high level
7. students not only gain knowledge in using the library but also gain hands-on experience
8. the evaluation is suitable at a high level

ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ต่อการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด (371111) เป็นวิชาบังคับพื้นฐาน

สมบูรณ์ ไทรแจ่มจันทร์*

ความเป็นมาของปัญหา

บทบาทสำคัญของมหาวิทยาลัย คือ การเป็นผู้นำในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการของสังคม องค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพ คือ ห้องสมุด ดังที่ บุญชนะ อัดถากร (2507 : 145) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาต้องอาศัยห้องสมุด ถ้าปราศจากห้องสมุดที่ดีที่สมบูรณ์แล้ว ก็ยากจะพัฒนาคนให้มีความรู้ได้ นอกจากนี้ นวนิตย์ อินทรามา (2515 : 18) ยังกล่าวสนับสนุนว่า แนวโน้มของการศึกษาควรมุ่งส่งเสริมและปลูกฝังนิสัย ให้นิสิตรู้จักวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากวัสดุในห้องสมุด เพราะห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษาทุกประเภท ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของแฮมเมอร์ (Hamer, 1960 : 212) ที่ว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งที่จะค้นหาความรู้ทุกชนิด

เป็นคลังแห่งอารยธรรมที่นิสิตสามารถแสวงหาความรู้ได้ตลอดเวลาและเป็นส่วนสำคัญที่สถานศึกษาจะขาดเสียมิได้

จึงกล่าวได้ว่า การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น นอกจากผู้เรียนจะมุ่งศึกษาแสวงหาความรู้จากผู้สอนแล้ว ยังต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากตำรา เอกสารต่าง ๆ ห้องสมุดจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาระดับนี้เป็นอย่างยิ่ง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา จึงได้เปิดสอนรายวิชา 371111- การใช้ห้องสมุด เป็นวิชาบังคับพื้นฐาน จำนวน 1 หน่วยกิต ของหลักสูตรในหลายคณะ อาทิ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเทคนิคสัตวแพทย์-

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ (บางหลักสูตร) คณะเกษตร (บางหลักสูตร) คณะอุตสาหกรรมเกษตร (บางหลักสูตร) มาเป็นเวลากว่า 20 ปีแล้ว คือเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2513 แต่จนบัดนี้ ยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานี้เลย จึงควรให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและแนวทางการเรียนการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน

ปัจจุบันในแต่ละภาคการศึกษา มีนิสิตมาลงทะเบียนเรียนประมาณ 500 คน ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนวิชานี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2515 มีความประสงค์จะนำผลของการวิจัยมาใช้ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้นิสิต (ที่ลงทะเบียน) ได้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนวิชานี้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด แก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด แก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย คือนิสิตมหา-

วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เรียนและสอบผ่านวิชาการใช้ห้องสมุด ในปีการศึกษา 2538 มาแล้ว จำนวน 969 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 200 คน ได้รับแบบสอบถามที่ตอบข้อมูลครบถ้วน 183 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.5

3. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นซึ่งแบ่งออกเป็น 8 หัวข้อ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

1. การกำหนดให้วิชาการใช้ห้องสมุดเป็นวิชาบังคับพื้นฐาน

2. เนื้อหาของวิชาการใช้ห้องสมุด

3. การจัดหัวข้อการเรียนการสอน

4. เวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5. วิธีการสอนของอาจารย์

6. อุปกรณ์การสอน

7. การนำความรู้จากการศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดไปใช้ประโยชน์

8. การวัดและการประเมินผล

ลักษณะของแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นตามระดับการประมาณค่า ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหา

4. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้มอบให้ตัวแทนนิสิตในแต่ละหลักสูตร นำแบบสอบถามไปแจก

ให้นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกรอก และเก็บรวบรวมหน้าแบบสอบถามคืนระหว่างวันที่ 1 ถึง 16 กรกฎาคม 2539

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ถือเกณฑ์การประมาณค่า ดังนี้
4.51-5.00 หมายถึง มีความเห็นด้วย

มากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยมาก
2.51-3.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อย
1.00-1.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการวิจัย สรุปความคิดเห็นของนิสิตได้ดังตาราง
ตาราง แสดงความคิดเห็นของนิสิต ต่อวิชาการใช้ห้องสมุด

ความคิด	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การกำหนดให้วิชาการใช้ห้องสมุดเป็นวิชาบังคับพื้นฐาน	4.16	0.82	มาก
เนื้อหาของวิชาการใช้ห้องสมุด	3.46	0.82	ปานกลาง
การจัดหัวข้อให้เรียน	3.95	0.95	มาก
เวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	3.22	1.06	ปานกลาง
วิธีการสอนของอาจารย์	3.72	0.94	มาก
อุปกรณ์การสอน	3.60	1.03	มาก
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้จากการศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดไปใช้ประโยชน์	4.03	0.81	มาก
การวัดและการประเมินผลของอาจารย์	3.76	0.88	มาก

เกี่ยวกับการกำหนดให้วิชาการใช้ห้องสมุดเป็นวิชาบังคับพื้นฐาน นิสิตมีความเห็นว่าวิชานี้จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนิสิตทุกคน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิชาอื่น ๆ ต่อไปได้และเหมาะสมที่จะเป็นวิชาบังคับพื้นฐานในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิตา โพธิพุททณะ (2523 : 15) ที่พบว่าผู้เรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วยว่า

วิชานี้มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาอย่างยิ่ง ร้อยละ 34.0 และ 46.88 ตามลำดับ และงานวิจัยของ ฮาร์เดสตี ลัฟริช และแมนนอน (Hardesty, Lovrich and Mannon, 1979 : 309) ที่ว่านักศึกษาที่ได้รับการสอน การใช้ห้องสมุดจะมีทักษะในการค้นเอกสารได้มากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการสอน และการสอนการใช้ห้องสมุดจะเป็นวิธีการที่จะเพิ่มทักษะในการค้นเอกสาร

เกี่ยวกับเนื้อหาของวิชา นิสิตเห็นว่า เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตรงกับความ สนใจและความต้องการและมีความยากง่าย ของเนื้อหาในระดับปานกลาง ค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.46$)

เกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยกับ การจัดหัวข้อให้เรียนในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เรียงตามลำดับ คือ เรื่องห้องสมุดมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บัตรรายการ การจัดหมวดหมู่ หนังสือ วารสาร หนังสืออ้างอิง วัสดุห้องสมุด และการเขียนบรรณานุกรมและเชิงอรรถ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญศรี ไพรัตน์ (2516 : 34) ที่พบว่าเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ในระดับมาก

เกี่ยวกับเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นิสิต มีความเห็นว่าเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มี ความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และเวลาสอนพอดีกับเนื้อหาวิชาที่กำหนดใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) ส่วนความคิดเห็น เกี่ยวกับเวลา ควรเพิ่มหรือลดเวลาเรียนอยู่ใน ระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ บุญศรี ไพรัตน์ (2516 : 48) ที่ว่า เวลาที่ กำหนดไว้อย่างไม่เหมาะสม ต้องเพิ่มเวลาให้ มากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

เกี่ยวกับวิธีการสอนของอาจารย์ นิสิตเห็น ด้วยที่อาจารย์สอนแบบบรรยาย พร้อมกับนำ ชมห้องสมุด ให้ผู้เรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมและ ทำแบบฝึกหัดในภาคปฏิบัติ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19, 3.60$ และ 3.91) และผู้เรียน อภิปรายเรื่องต่าง ๆ ที่มอบหมาย ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ บุญศรี ไพรัตน์ (2516 : 16) ที่ว่า ผู้เรียน เห็นด้วยที่ผู้สอนใช้วิธีบรรยายมากที่สุด

เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน นิสิตเห็นว่า บรรยากาศของห้องเรียนดี มีตำราประกอบการ เรียนเพียงพอ ขนาดของห้องเรียนเหมาะสม และนิสิตมีโอกาใช้ห้องสมุดจริง ๆ ทำให้เข้าใจ วิธีการค้นเอกสารได้ดีขึ้น ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) และมีความเห็นเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ การสอนของอาจารย์ ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดา โพธิ์พุทกณะ (2523 : 76) ที่ว่า นิสิตมี ทักษะที่ดีที่สุดในการที่อาจารย์ใช้อุปกรณ์ การสอนง่าย ๆ มีตำรา เอกสารเพียงพอ และทันสมัย แต่นิสิตมีทัศนคติที่ไม่ดี คือ บรรยากาศในห้องเรียน

เกี่ยวกับการนำความรู้จากการศึกษาวิชา การใช้ห้องสมุดไปใช้ประโยชน์ นิสิตเห็นด้วย ที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น สามารถค้นหาเอกสารได้ด้วยตนเอง ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.03$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ นันทพร ศุภโสภณ (2536 : 84) นิสิตมี ความเห็นต่อการนำความรู้เกี่ยวกับทักษะการ ใช้ห้องสมุดไปใช้ประโยชน์ ในระดับมากเช่นกัน งานวิจัยของ สุพัตรา ไชยศิริ (2520 : 307) ที่ว่าเนื้อหาของวิชาการใช้ห้องสมุดสามารถนำ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ในระดับ มากและมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ บุญศรี ไพรัตน์ (2516 : 50) ที่พบว่าผู้ เรียนสามารถนำเนื้อหาวิชาการใช้ห้องสมุดไป ใช้ประโยชน์มากที่สุด

เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล นิสิต เห็นด้วยกับการวัดและการประเมินผลของ อาจารย์ในระดับมาก ทุกข้อ ได้แก่ การออก ข้อสอบเพื่อทดสอบความเข้าใจมากกว่าความจำ การแนะนำวิธี การทดสอบอย่างยุติธรรมและ

แจ้งผลการสอบเร็ว หลักเกณฑ์การให้คะแนน
ที่สอดคล้องตามระเบียบการวัดผลของมหา-
วิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาการใช้ห้อง
สมุดมีเนื้อหามากเกินไป ควรปรับเนื้อหาให้
เหมาะสมกับเวลา หรือเพิ่มเวลาเรียนให้

เหมาะสมและควรมีชั่วโมงปฏิบัติการใช้ห้อง
สมุดด้วย

2. ควรจัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดเล็ก เพื่อ
สร้างทักษะของการใช้ห้องสมุดให้สูงขึ้น

3. ผู้สอนควรใช้สื่อทัศนวัสดุ เช่น สไลด์
วีดิทัศน์ ประกอบการสอน จะสร้างความเข้าใจ
ได้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธิดา โพธิ์พุทกณะ. 2523. *รายงานการวิจัยทางมนุษยศาสตร์ เรื่อง ทักษะคิดและข้อคิดเห็นของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ต่อการเรียนการสอนวิชา
การใช้ห้องสมุดและทักษะการเรียนรู้ (HL 1100)*. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
นวนิตย์ อินทรามะ. 2515. “ห้องสมุดกับสถาบันการศึกษาชั้นสูง.” *วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ* 3
(กุมภาพันธ์) : 17-29.
- นันทพร ศุภโสภณ. 2536. *ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ที่มีต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการใช้ห้องสมุด*. ปริญญาโท การศึกษามหา-
บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญชนะ อิตถากร. 2507. “ห้องสมุดกับการพัฒนาประเทศ.” *วารสารห้องสมุด* 8 (เมษายน) :
140-149.
- บุญศรี ไพรัตน์. 2516. *การประเมินผลหลักสูตรวิชาการใช้ห้องสมุดในระดับปริญญาตรี
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร*. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต มหา-
วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุพัตรา ไชยศิริ. 2520. *การสอนวิธีการใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุไร สรรพเศรษฐ. 2539. “การสอนการใช้ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา.” *วารสารห้องสมุด* 39 : 1
(มกราคม - มีนาคม) : 48-52.
- Hamer, Elizabeth E. 1960. “Library,” in *The World Book Encyclopedia* V. 11, pp. 212-
232.
- Hardesty, Larry; P. Lovrich and James Mannon. 1979. “Evaluating Library-Use Instruction,”
College and Research Library 40 (July) : 309-317.
- . 1982. “Library-Use Instruction : Assessments of The Long-Term Effects,” *College
and Research Library* 43 (January) : 38-46.

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอแนลล์ กับงานโครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากร

นงคราญ วณีสอน

มหาวิทยาลัยคอแนลล์ รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้จัดโครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในงานห้องสมุดและหอจดหมายเหตุกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การให้ทุนฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ทุนฝึกอบรมใช้เวลา 3 เดือน สำหรับผู้รับผิดชอบงานบริหารและการจัดการงานอนุรักษ์ทรัพยากร และทุนฝึกอบรมใช้เวลา 6 เดือน สำหรับผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพโครงการนี้เริ่มตั้งแต่ปี 1997-1999 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพื้นฐานงานอนุรักษ์ทรัพยากรและกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของงานอนุรักษ์ทรัพยากรและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อสงวนรักษาให้เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าแก่นักวิชาการทั่วโลก และผู้ได้รับทุนฝึกอบรมจากกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะได้รับทั้งความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอนุรักษ์ทรัพยากรทั้งระบบ

Cornell University Library and Preservation Internships Program

Nongkran Vaneesorn

The object of Cornell University's Preservation internships for the staff of Southeast Asian Libraries and Archives is to build the infrastructure needed to establish preservation programs in this region and try to slow the rate of deterioration condition of library and archive research materials. Without preservation program, the unique manuscripts and scare book collection of this region will disappear, and scholars throughout the world will be the poorer. The program has been planning to begin from 1997 through 1999, a series of three month internships designed to provide training in preservation administration and management for librarians or archivists and six month internships to provide training for preservation/conservation practitioners. These internships provide the opportunity for the trainee from Southeast Asian countries to gain skills, knowledge, and experience of the systematic preservation/conservation work.

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองแนลล์ กับงานโครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากร

นงคราญ วณีสอน*

ระหว่างต้นฤดูใบไม้ผลิต่อเนื่องกับฤดูร้อนของปลายเดือน เมษายน ถึง เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2539 ในรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้เขียนได้ไปฝึกอบรมและดูงานด้านการบริหารและการจัดการงานอนุรักษ์ทรัพยากรรวมทั้งงานพัฒนาทรัพยากรในห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองแนลล์ รัฐนิวยอร์ก รวมทั้งห้องสมุดอื่น ๆ เท่าที่เวลาจะอำนวยให้ เนื่องจากผู้เขียนได้รับทุนจากโครงการ The Library Fellows Program 1995/1996 ซึ่งก่อตั้งจาก Fulbright-Hay Act ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 และได้รับความสนับสนุนด้านการเงินจาก United States Information Agency (USIA), Washington, D.C. ร่วมกับ United States Information Services (USIS), กรุงเทพฯ มีสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (The American Library Association) ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโครงการและประสานงานกับสำนักงานแถลงข่าวอเมริกันที่ประจำในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก คัดเลือกบรรณารักษ์จากประเทศต่าง ๆ ให้ไปฝึกอบรมดูงาน ณ ห้องสมุด ศูนย์สารนิเทศในประเทศสหรัฐอเมริกา ห้องสมุดและศูนย์สาร-

นิเทศเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นสถาบันให้การฝึกอบรม ในงานโครงการที่สอดคล้องกับสถาบันของบรรณารักษ์ผู้ได้รับทุนแต่ละคนตามระยะเวลาที่เหมาะสม ตั้งแต่ 1 ปี จนถึง 3 เดือน ในปี 1995-1996 มีบรรณารักษ์จากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจำนวน 17 คน ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยได้รับทุนจากโครงการนี้ไปฝึกอบรมในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา

การฝึกอบรม ณ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองแนลล์ของผู้เขียนเป็นไปตามความต้องการในโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่องานอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานโครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยคองแนลล์ คือ Preservation Administrator ใช้เวลา 3 เดือน จึงนับเป็นครั้งแรกที่ผู้เขียนได้รู้จักกับมหาวิทยาลัยคองแนลล์ ที่มีชื่อเสียงในฐานะเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในกลุ่มไอวีลีก (Ivy League) และเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้ชื่อว่าสวยงามน่าอยู่แห่งหนึ่ง ความประทับใจในงานโครงการของมหาวิทยาลัยคองแนลล์ที่

* บรรณารักษ์ ฝ่ายพัฒนาและจัดระบบทรัพยากรสารนิเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เกี่ยวข้องกับประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออก
เฉียงใต้ รวมทั้งสิ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวก
ต่อบรรยากาศทางวิชาการ การให้บริการที่เปิด
กว้าง ทันสมัยแก่ผู้ใช้ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมและ
ผู้คนในมหาวิทยาลัยที่ผู้เขียนได้มีโอกาสสัมผัส
ทำความเข้าใจในเชิงลึกในช่วงสั้น ทำให้รู้สึกประทับใจ
อยากจะทำมาเล่าถึงประสบการณ์ที่ได้รับ
คาดว่าจะประโยชน์แก่บรรณารักษ์และผู้
สนใจอื่น ๆ ได้ทำความรู้จักกับมหาวิทยาลัย
คองเนลล์กับงานโครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์
ทรัพยากรที่ดำเนินการโดย Department of
Preservation and Conservation, Cornell
University Library เนื่องจากห้องสมุดมหา-
วิทยาลัยแห่งนี้เป็นทั้งห้องสมุดเพื่อการวิจัยใน
ระดับบัณฑิตศึกษาและรับผิดชอบงานโครงการ
ดังกล่าว

ภูมิหลัง

Ezra Cornell คือผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัย
เมื่อปี ค.ศ. 1865 นับถึงปัจจุบันมหาวิทยาลัย
มีอายุ 132 ปี เมือง Ithaca, Tompkin
County, New York ซึ่งเป็นที่ตั้งของมหา-
วิทยาลัยอยู่ในแถบที่เรียกว่าทะเลสาบรูปนิ้วมือ
(Finger Lakes of New York) นับเป็นย่านที่
สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งในมลรัฐนี้ เพราะมี
ภูมิประเทศงดงามตามแบบชนบท เรียบสงบ
ประกอบด้วยภูเขา น้ำตก ทะเลสาบ ป่าไม้
สวนสาธารณะ พลเมืองมีเพียง 30,000 คน
มหาวิทยาลัยคองเนลล์แบ่งออกเป็น 2 วิทยาเขต
คือ Ithaca Campus และที่ New York City
Campus เฉพาะที่ Ithaca Campus เป็นกลุ่ม
ใหญ่ที่สุด ประกอบด้วยวิทยาลัย สถาบันระดับ

ปริญญาตรี 17 แห่ง และระดับบัณฑิตศึกษา
4 แห่ง วิทยาเขตมหานครนิวยอร์กจะมีเฉพาะ
สถาบันระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาด้าน
แพทยศาสตร์ที่มีชื่อเสียงมากแห่งหนึ่ง

หลักสูตรที่มีชื่อเสียงและเป็นเรื่องที่
นักศึกษามหาวิทยาลัยคองเนลล์ทั้งอดีตและ
ปัจจุบันภูมิใจที่จะกล่าวถึงก็คือ มหาวิทยาลัย
คองเนลล์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในสหรัฐ-
อเมริกาที่เปิดสอนนิเวศวิทยาแพทยศาสตร์และ
ประสาทวิทยาเอกวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า และ
วิศวกรรมอุตสาหการ รวมทั้งยังเปิดสอนวิชา
การโรงแรมที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักไม่ด้อยไป
กว่าสถาบันการศึกษาวิชาการโรงแรมในประ-
เทศสวิสเซอร์แลนด์ ส่วนคณาจารย์และ
บุคลากรของมหาวิทยาลัยคองเนลล์ก็นำชื่อ
เสียงมาสู่มหาวิทยาลัย อาทิเช่น มีผู้ได้รับรางวัล
โนเบลถึง 23 คน รวมทั้งเหรียญรางวัลทางด้าน
วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (National Medal of
Science) และรางวัลพูลิตเซอร์ (Pulitzer
Prizes) เป็นต้น ศิษย์เก่าคนดังระดับนานา
ชาติเป็นชาวให้เรารู้จักกันปัจจุบัน ยกตัวอย่าง
เช่น ประธานาธิบดี ลี เด็ง ฮุย ของ ไต้หวัน
หรือดาราฮอลลีวูดที่แสดงเป็นซูเปอร์แมน
รูปหล่อ เช่น คริสโตเฟอร์ รีฟ หรือในประเทศไทย
ก็มีมากมาย อาทิเช่น ศาสตราจารย์ ดร.
แถบ นีละนิธิ ดร.เสกสรร ประเสริฐกุล ฯลฯ

ความมีชื่อเสียงโดดเด่นเกี่ยวกับห้องสมุด
มหาวิทยาลัยคองเนลล์ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้อง
กับงานโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรก็คือ เอก-
ลักษณ์ของทรัพยากรเฉพาะสาขาวิชา คือ Asia
Collection และ Rare Books Collection
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองเนลล์ปัจจุบัน มี

จำนวนรวม 19 แห่ง 17 แห่งอยู่ที่ Ithaca Campus อีก 2 แห่งอยู่ที่มหานครนิวยอร์ก จากเอกสารของมหาวิทยาลัยปี ค.ศ. 1996 มีตัวเลขที่น่าสนใจดังนี้

เมื่อแรกเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองแนลล์มีหนังสือเพียง 18,000 เล่ม จากสถิติปี ค.ศ. 1996 จำนวนหนังสือมีมากกว่า 5.8 ล้านเล่ม เอกสารต้นฉบับและจดหมายเหตุ จำนวน 38,718 คิวบิกฟุต แผนที่ มีมากกว่า 142,000 ชุด ไมโครฟอร์ม 6.8 ล้านชุด สื่อแสง เสียง 73,000 รายการ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ จำนวน 3,300 ไฟล์ ห้องสมุดสังบรรณารจำนวน 61,700 ชื่อ และหนังสือพิมพ์ 511 ชื่อ รวมทั้งสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องอื่น ๆ ทรัพยากรห้องสมุดในสาขามนุษยศาสตร์ที่ถือเป็นเอกลักษณ์ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้แก่ Southeast Asian Studies, Chinese Studies, Icelandic Studies, History of Science and Eighteenth Century English Literature. ในปี 1992 มหาวิทยาลัยคองแนลล์ขยายอาคาร John M.Olin Library โดยการสร้าง Carl A.Kroch Library เพื่อใช้เป็นที่จัดเก็บและให้บริการทรัพยากรห้องสมุดเฉพาะสาขาวิชา หนังสือและเอกสารหายาก เอกสารต้นฉบับและจดหมายเหตุ ฯลฯ Kroch Library นับเป็นตัวอย่างความสำเร็จทางด้านสถาปัตยกรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่สถาปนิกร่วมกับวิศวกรใช้วิธีเจาะภูเขาใต้ดินลงไปลึกถึง 20 เมตร เพื่อสร้างห้องสมุดใหม่เมื่อมองจากด้านนอกอาคารจะเป็นแต่เพียงกระจกหลังคาโผล่จากพื้นดินสูงขึ้นมาประมาณ 1-2 ฟุตเท่านั้น แต่ภายในห้องสมุดแห่งนี้กลับมี

แสงสว่างเพียงพอ อากาศหมุนเวียน สบายดี เหมือนนั่งอยู่ในห้องสมุดทั่วไป กล่าวกันว่า อุณหภูมิในห้องสมุดได้ดินเหมาะสมที่จะจัดเก็บหนังสือ เอกสารมีค่าหายากได้เป็นอย่างดี แต่ในบ้านเมืองของเราคงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เพราะการก่อสร้างห้องสมุดนี้ใช้เงินมหาศาลถึง 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือเป็นเงินประมาณ 650 ล้านบาท

โครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากร

เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความกระจ่างว่า เหตุใดมหาวิทยาลัยคองแนลล์จึงจัดให้มีโครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากร และดำเนินงานตามโครงการนี้อย่างต่อเนื่องให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในงานห้องสมุด และหอจดหมายเหตุ กลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้แก่ ประเทศไทย ลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม เหตุผลประการแรกที่เห็นชัดเจนคือการศึกษาในมหาวิทยาลัยคองแนลล์มีหลักสูตรการเรียนการสอนด้าน Southeast Asian Studies Program รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรให้ห้องสมุดมีเอกลักษณ์ด้านทรัพยากรเฉพาะสาขาวิชาที่โดดเด่น คือ Asia Collection รวมทั้ง Southeast Asian Collection เพื่อสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว บรรยา-กาศเหล่านี้นับเป็นโชคดีของชาวเอเชียที่ได้ไปใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยทั้งช่วงยาวและสั้น เพราะจะไม่รู้สึกแปลกแยกหรือเป็นจุดสนใจอย่างใดเหมือนผู้เขียนเคยพบมาแล้วที่ได้พบคนไทย เวียดนาม พม่า อินโดนีเซีย ตามห้องสมุด ห้องอาหาร อาคารเรียน ในรถประจำทาง ศูนย์การค้า ในสวนสาธารณะ

และแม้กระทั่งการฝึกงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองเนลล์ ผู้เขียนก็โชคดีที่ได้พบบรรณารักษ์อาวุโสคนไทยชาวเมืองเหนือผู้โอ้ออมอารี ซึ่งทำงานในฝ่ายเทคนิคห้องสมุด โดยเฉพาะการจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาเป็นเวลาเกือบ 30 ปี

นอกจากนี้ยังมีสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีส่วนผลักดันให้เกิดโครงการนี้คือ ในปี ค.ศ. 1982 มหาวิทยาลัยคองเนลล์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งชื่อ Conservation Committee เพื่อดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยมี Richard Strassberg เป็นประธาน ปัจจุบันคือ Associate Director, New York State School of Industrial and Labor Relations Library คณะกรรมการชุดนี้ได้ริเริ่มการสำรวจทรัพยากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองเนลล์และพัฒนาแผนการป้องกันอุบัติภัยของห้องสมุด แต่งานโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรในภาพรวมนี้เริ่มปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างจริงจังเมื่อรัฐนิวยอร์กได้ออกกฎหมายห้องสมุดปี ค.ศ. 1984 และสนับสนุนงบประมาณประจำปีให้แก่ห้องสมุดในรัฐนี้แห่งละ 90,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เพื่อก่อตั้งและดำเนินงานโครงการอนุรักษ์ทรัพยากร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองเนลล์จึงจัดตั้ง Department of Preservation and Conservation ใน Olin Library เพื่อรองรับงานดังกล่าว และเช่นเดียวกับห้องสมุดอื่น ๆ ในรัฐนิวยอร์กที่จะต้องส่งแผนงาน 5 ปี ให้รัฐพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนโครงการ จากงบประมาณของรัฐนิวยอร์ก จึงทำให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองเนลล์สามารถจ้างบุคลากรมาดำเนินงานประจำ

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 เป็นต้นมา

มร.จอห์น เอฟ.ดิน เป็นผู้ดำเนินงานคนแรกจนถึงปัจจุบันในตำแหน่ง Director and Conservation Librarian และได้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงที่ดียิ่งของผู้เขียนตลอดระยะเวลาการฝึกอบรมรวมถึงการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตลอดมา ภาระหน้าที่ของ มร.ดิน นอกจากจะพัฒนาและปรับปรุงงานอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรในภาพรวมให้ได้มาตรฐานแล้วยังพัฒนาบุคลากรในงานให้ได้รับการศึกษาและฝึกอบรมเพิ่มเติม พร้อมกับแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนเพื่อจัดหาบุคลากรปฏิบัติงานประจำในหน่วยต่าง ๆ ขยายสถานที่ จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ในงานอนุรักษ์ทรัพยากรให้เกิดความพร้อม ปัจจุบันหน่วยงานนี้แบ่งออกเป็น 10 หน่วย (Units) มี มิสซิส แอนน์ อาร์.เคนนี่ทำหน้าที่เป็น Associate Director มีบรรณารักษ์และนักอนุรักษ์วิชาชีพจำนวน 10 คน เจ้าหน้าที่เทคนิคปฏิบัติงานเต็มเวลา 20 คน และผู้ช่วยปฏิบัติงานบางเวลารวมทั้งนักศึกษามหาวิทยาลัยคองเนลล์จำนวนหนึ่งที่ช่วยปฏิบัติงาน มีจำนวนขึ้นอยู่กับงานและช่วงเวลาของโครงการรวมบุคลากรในหน่วยงานนี้ประมาณ 35 คน

งานโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองเนลล์ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงภายใต้การดำเนินงานของ Dept.P&C. มีทั้งการฝึกอบรม ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยคองเนลล์ ซึ่งทำให้เกิดข่ายงานความร่วมมือทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 เป็นต้นมา หน่วยงานนี้ได้จัดการประชุมเชิง

ปฏิบัติการการอนุรักษ์ทรัพยากรในหัวข้อต่าง ๆ ถึง 68 หัวข้อ มีผู้ได้รับทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ รวม 21 คน เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ฝึกอบรม เช่น ทุนจากรัฐนิวยอร์กและ Mellon Foundation จำนวน 8 คน และทุนจากพูลโบรท์จากประเทศอังกฤษจำนวน 2 คนและประเทศไทย 1 คน เป็นต้น

โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรเฉพาะสาขาที่ประสบความสำเร็จ ขอยกตัวอย่างบางส่วน เช่น ระหว่างปี ค.ศ. 1992-1994 โครงการถ่ายไมโครฟิล์มทรัพยากรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวน 11,700 เล่ม ได้รับทุนสนับสนุนจาก The National Endowment for the Humanities (NEH) ในปี ค.ศ. 1993 เป็นต้น ต่อมาได้มีโครงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตทดแทนและแปลงผันข้อมูลเข้าสู่ระบบดิจิทัลเพื่อเข้าถึงและสืบค้นได้ในระบบออนไลน์ (Reformatted by microfilm, scanning and digitization) ได้แก่ Brittle Books Project เป็นโครงการที่ได้รับความร่วมมือจาก Xerox Co. และทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายจาก Commission on Preservation and Access ส่วน The Making of America Project เริ่มในปี ค.ศ. 1995-1997 เป็นโครงการที่มหาวิทยาลัยคองเนลล์ทำร่วมกับมหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยได้รับทุนสนับสนุนจาก Culpeper Foundation และ Mellon Foundation เพื่อแปลงผันข้อมูลทั้งในรูปของเอกสาร รูปภาพ ฯลฯ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของอเมริกา จำนวน 10,000 เล่ม

จากประสบการณ์ความสำเร็จในโครงการเหล่านี้ ทำให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองเนลล์จัดให้มีโครงการฝึกอบรมแก่ผู้บริหารโครงการ

อนุรักษ์ทรัพยากรในกลุ่มห้องสมุดเพื่อการวิจัย (Research Libraries Group : RLG) ในรัฐนิวยอร์ก และกระจายโอกาสให้แก่ผู้บริหารโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้าน Scanning and digital imaging technology เป็นประจำ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995 เป็นต้นมา และในปี ค.ศ. 1996 มีบรรณารักษ์นักจดหมายเหตุ ภัณฑารักษ์และผู้เกี่ยวข้องจากห้องสมุด ศูนย์สารนิเทศ หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์จากรัฐต่าง ๆ ภายในประเทศและประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปและเอเชีย รวมทั้งผู้เขียนได้เข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์ในหัวข้อเรื่อง “Digital imaging for libraries and archives” ระหว่างวันที่ 14-19 กรกฎาคม ค.ศ. 1996 เป็นเวลา 1 สัปดาห์ การประชุมครั้งนี้มีการจำกัดจำนวนผู้เข้าประชุม เนื่องจากต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์อื่น ๆ สแกนเนอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร ฯลฯ รวมทั้งค่าลงทะเบียนค่อนข้างแพงมาก ผู้เข้าร่วมประชุมมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสหรัฐอเมริกา อังกฤษ โปรตุเกส และเกาหลี ดังนั้นห้องสมุดมหาวิทยาลัยคองเนลล์จึงเป็นสถาบันแห่งเดียวในสหรัฐอเมริกาที่จัดฝึกอบรมในหัวข้อดังกล่าวนี้

มหาวิทยาลัยคองเนลล์นอกจากจะมีบทบาทในการอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของตนควบคู่ไปกับการจัดโครงการถ่ายทอดเทคนิคและวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรไปสู่ห้องสมุดและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในประเทศดังกล่าวข้างต้นแล้ว

ยังมีบทบาทในการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่ประเทศ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น โครงการสำเนาไมโครฟิล์มเอกสารที่สูญหายจากสาเหตุของสงครามและอื่น ๆ ให้แก่ประเทศกัมพูชาเพื่อจัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ โครงการฝึกอบรมเทคนิคและวิธีการอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรแก่ผู้เกี่ยวข้องในงานอนุรักษ์ทรัพยากรในประเทศกัมพูชา เวียดนาม และไทย เป็นต้น

ทุนฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรสำหรับผู้เกี่ยวข้องในงานห้องสมุดและหอจดหมายเหตุกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากภูมิหลังของมหาวิทยาลัยคอแนลล์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเอเชียศึกษา จึงทำให้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมีเอกลักษณ์ทั้งด้านการพัฒนาทรัพยากร การอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยคอแนลล์จึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องสร้างพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรให้เกิดขึ้นแก่ผู้เกี่ยวข้องในภูมิภาคนี้ และยังเห็นว่าทรัพยากรที่มีค่ารวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ เหล่านี้กำลังเริ่มเสื่อมสภาพอย่างรวดเร็วด้วยสาเหตุต่าง ๆ และยังไม่มีการอนุรักษ์และบำรุงรักษาอย่างถูกวิธี ในอนาคตจะทำให้มีผลกระทบเสียหายต่อการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยของนักวิชาการและผู้ใส่ใจศึกษาค้นคว้าทั่วโลก คงจะเป็นเพราะสาเหตุนี้ มหาวิทยาลัยคอแนลล์จึงได้แสวงหาแหล่งเงินทุนและจัดสรรเงินสมทบเพื่อจัดตั้งทุนฝึกอบรมการอนุรักษ์

ทรัพยากรแก่ผู้เกี่ยวข้องในงานห้องสมุดและหอจดหมายเหตุกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเน้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีแผนงานหรือโครงการที่จะพัฒนางานอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง

ในปี ค.ศ. 1997 มหาวิทยาลัยคอแนลล์ได้รับทุนสนับสนุนส่วนหนึ่งจาก Henry Luce Foundation เพื่อจัดทุนฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรสำหรับผู้เกี่ยวข้องในงานห้องสมุดและหอจดหมายเหตุกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997-1999 โดยมีวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นและนอกจากนี้ยังถือว่าการให้ทุนฝึกอบรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสหพันธ์สากลแห่งสมาคมห้องสมุดในงานอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากร (IFLA-PAC : International Federation of Library Associations and Institutions-Core Program of Preservation and Conservation) และหน่วยงานระดับภูมิภาค (Regional Centre) ซึ่งมีหอสมุดแห่งชาติออสเตรเลียทำหน้าที่ดูแลงานด้านนี้แก่ประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก

มหาวิทยาลัยคอแนลล์คาดหวังว่าการให้ทุนฝึกอบรมตามโครงการนี้จะช่วยยกระดับความรู้ ความเข้าใจ และกระตุ้นให้บุคคลในห้องสมุดและจดหมายเหตุกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากร ส่วนผู้ผ่านการคัดเลือกและได้รับทุนฝึกอบรม ณ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคอแนลล์ จะได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ เทคนิค วิธีการและทักษะต่าง ๆ

การบริหารและการจัดการงานอนุรักษ์ทรัพยากร ในภาพรวมและเป็นระบบ รวมทั้งการแก้ไขปัญหา สามารถนำไปปรับใช้กับหน่วยงานของตน ทุนผึกอบรมดังกล่าวนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. Preservation Management and Administration ทุนนี้ใช้เวลา 3 เดือน เป็นการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการงานอนุรักษ์ทรัพยากรทั้งระบบที่มหาวิทยาลัยคอแนลล์ดำเนินการ ผู้ได้รับทุนจะได้ศึกษางานในภาพรวมทุกหน่วยเพื่อให้คุ้นเคยกับกระบวนการปฏิบัติงาน การจัดสถานที่ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การวางแผนงาน ระยะยาว การศึกษาความต้องการ การประสานงานและทำงานความร่วมมือในงานอนุรักษ์ทรัพยากร เป็นต้น

2. Preservation Professional ใช้เวลา 6 เดือน เป็นการฝึกอบรมที่เน้นสำหรับผู้ปฏิบัติงานเฉพาะให้เกิดความชำนาญด้านใดด้านหนึ่งและเน้นการฝึกงานให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานและความสนใจของผู้ได้รับทุนให้มีความรู้และทักษะอย่างแท้จริงสามารถนำไปใช้กับงานที่ปฏิบัติในหน่วยงานของตนและถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ด้วย

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของมหาวิทยาลัยคอแนลล์ในการคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์และประเภทของทุนทั้ง 2 ประเภท ผู้สมัครจะต้องมาจากหน่วยงานประเภทห้องสมุด และหอจดหมายเหตุในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ไทย ลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม และต้องเป็นหน่วยงานที่จัดให้มีแผนงาน โครงการ และ

หน่วยงานภายในเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร และดำเนินงานต่อเนื่องมากกว่า 3 ปี จะมีผลต่อการพิจารณา เงื่อนไขของผู้สมัครขอรับทุน ควรจะสอดคล้องกับประเภทของทุนที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนด และควรได้รับการศึกษาเทียบเท่าระดับปริญญาตรี มีความรู้ พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษได้ดี เป็นต้น ผู้สมัครจะต้องส่งแบบฟอร์มการขอรับทุนผ่านผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของตนด้วย

จึงเป็นเรื่องที่น่ายินดีว่าโครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยคอแนลล์ได้วางแผนไว้รวม 3 ปี คือ เริ่มจากปี ค.ศ. 1997-1999 ตามโครงการนี้จะมีผู้ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จากทุนประเภทที่ 1 ใช้เวลา 3 เดือน และประเภทที่ 2 ใช้เวลา 6 เดือน ตลอดโครงการรวม 16 ทุน โดยมหาวิทยาลัยคอแนลล์จะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือก นับตั้งแต่ค่าเดินทางไป-กลับจากประเทศของตน ค่าใช้จ่ายการดำรงชีพระหว่างการฝึกงาน ฯลฯ โดยใช้มาตรฐานใกล้เคียงกับทุนของมูลนิธิฟูลไบรท์ และยูเอสไอเอ (USIA) ที่ผู้เขียนเคยได้รับ

ข้อคิดเห็น

โครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยคอแนลล์ ทำให้ผู้เขียนทบทวนถึงวิทยานิพนธ์ของ คุณอินทรา ชูสกุล เรื่อง “สภาพการป้องกันและสงวนรักษาเอกสารสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ” เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พ.ศ. 2538 ผลการวิจัยของคุณอินทราจากกลุ่ม

ประชาศึกษา คือ ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 38 แห่ง มีข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่น่าสนใจหลายประการ ทำให้เห็นภาพของงานอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการบริหารและการจัดการงานอนุรักษ์ทรัพยากร อาทิเช่น นโยบายการป้องกันและสงวนรักษาทรัพยากร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดไว้แน่นอน โครงสร้างของงานบางแห่งไม่ชัดเจน บางแห่งไม่ได้ให้ความสนใจหรือให้ความสำคัญกับการบริหารงานอนุรักษ์ทรัพยากรทั้งระบบแต่อย่างใด การจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคนิค และวิธีการสงวนรักษาเป็นงานพื้นฐานการซ่อมบำรุงทั่วไป รวมทั้งวิธีการจัดเก็บดูแลก็คล้ายคลึงกัน ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจคือการสร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุด เช่น การประชุมสัมมนาเพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นเรื่องการป้องกันและสงวนรักษาทรัพยากร การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบันที่ผลิตบรรณารักษ์ จึงนับว่าเป็นผลงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในวงการวิชาบรรณารักษศาสตร์ อย่างน้อยก็มีผู้สนใจในประเทศไทยและมีได้มีการละเลยเพิกเฉยเสียเลยทีเดียว

เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินงานตามโครงการฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรมหาวิทยาลัย คอแนลล์ว่าจะเกิดประโยชน์อย่างไรต่อวงการห้องสมุดและหอจดหมายเหตุในประเทศไทยบ้าง และผู้อ่านบางท่านอาจถามว่าแล้วมหาวิทยาลัย คอแนลล์ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนต่างประเทศจะได้ประโยชน์อะไรจากโครงการนี้ คำตอบที่เห็นชัดมากก็คือ งานนี้เสมือนเป็นการมองภาพ

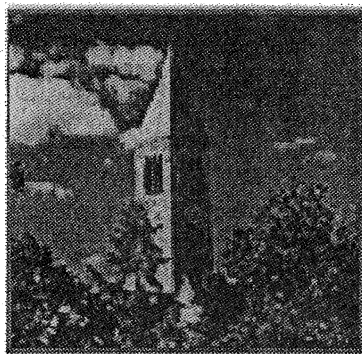
ในระยะยาวว่า บุคคลในวงการวิชาการไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา นักวิจัย หรือผู้สนใจศึกษาค้นคว้าไม่ว่าจะอยู่ในสหรัฐอเมริกาหรือแห่งอื่น ๆ ทั่วโลกจะสามารถศึกษาค้นคว้าทรัพยากรสารนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ ของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หากได้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรอันมีค่าของตนไว้เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าทั้งในปัจจุบันและอนาคตก่อนที่จะทรัพยากรอันมีค่าเหล่านั้นจะเสื่อมสภาพหรือสูญหายไปตามกาลเวลาเพราะขาดการเอาใจใส่ดูแลหรือการปล่อยปละละเลย โดยไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรที่มีค่าเหล่านั้น เพราะโครงการนี้เริ่มต้นจากจุดสำคัญ ที่สุดเป็นอันดับแรกคือ การพัฒนาผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ปฏิบัติงานโดยตรงเป็นอันดับแรก ขออนุญาตยกตัวอย่างจากผู้เขียน ซึ่งแม้จะเคยพบเห็นทรัพยากรห้องสมุดต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมิได้ผิดแผกหรือมีลักษณะพิเศษแตกต่างกันมากนักในการจัดเก็บและดูแลรักษา แต่เมื่อได้เห็นวิธีจัดเก็บรักษา การป้องกันความปลอดภัยที่เข้มงวดกวดขันของห้องสมุดมหาวิทยาลัย คอแนลล์ โดยเฉพาะที่ Kroch Library เมื่อมีผู้ขอใช้เอกสารต้นฉบับทั้งที่เป็นรูปเล่มหรือในรูปลักษณะอื่น ๆ จาก Asia Collection ซึ่งทำให้ผู้เขียนรู้สึกชื่นชมพร้อมกับใจหายเมื่อมีคำถามว่า ทำไมทรัพยากรที่มีค่าเหล่านี้จึงกลายเป็นสมบัติของห้องสมุดในต่างประเทศ พวกเราไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้หรือ คงจะมีคนเห็นแก่ได้จนขายหรือยกให้ไปเพราะเห็นแก่เงิน หรืออาจจะตั้งสมมติฐานว่าคงเป็นเพราะผู้คนในภูมิภาคนี้ส่วนมากคุ้นเคย สัมผัส และ

พบเห็นทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร
โบราณ โบราณวัตถุ ฯลฯ ที่มีอยู่จนเห็นเป็น
ของธรรมดา ทรัพยากรเหล่านี้คงจะมีคุณค่า
เฉพาะผู้สนใจหรือผู้เกี่ยวข้องเท่านั้น หาก
หน่วยงานใดหรือผู้คนกลุ่มใดไม่เห็นคุณค่าก็
อาจจะทิ้งขว้างเพิกเฉยละเลยหรือขายให้พัน ๆ
ไป ซึ่งก็มีให้เห็นไม่น้อยที่หน่วยงานและห้อง
สมุดบางแห่งตั้งข้อรังเกียจเอกสารโบราณหรือ
เอกสารต้นฉบับที่กำลังจะเสื่อมสภาพ จนมี
บรรณารักษ์อาชีพบางท่านที่ผู้เขียนพบแล้ว
เรียกขานทรัพยากรเหล่านี้ว่า “เอกสารเน่า ๆ”
เพราะตัดสินใจแต่เพียงรูปลักษณ์ภายนอกโดยไม่
ได้ขอผู้รู้ช่วยในการตัดสินใจจนถึงประโยชน์
ที่แท้จริงของทรัพยากรเหล่านี้

ปัจจุบันนี้แม้จะมีกระแสของโลกไร้
พรมแดนและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสืบ
ค้นและเข้าถึงข้อมูลในระบบออนไลน์ เพื่อให้
เกิดความสะดวกรวดเร็วสำหรับผู้ใช้งาน รวมถึง
การแปลงผันข้อมูลจากทรัพยากรต้นฉบับเข้าสู่
สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่าง ๆ แล้ว
ก็ตาม คงมีบางครั้งที่เราจะพบว่าการค้นข้อมูล

เหล่านั้นจะบอกให้ทราบถึงแหล่งข้อมูลเท่านั้น
ส่วนตัวเล่มเอกสารต้นฉบับอาจเสื่อมสภาพ
หรือสูญหายไปแล้วก่อนที่จะมีการอนุรักษ์และ
บำรุงรักษาด้วยวิธีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่
มาใช้ ผู้เขียนเห็นประโยชน์ในการนำเทคโนโลยี
สมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนางานห้องสมุด
ศูนย์สารนิเทศ ฯลฯ นับตั้งแต่การพัฒนา
ทรัพยากรและการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ
ในขณะเดียวกันก็ปรารถนาและวิงวอนผู้เกี่ยวข้อง
ในวงการห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศได้ทบทวน
และให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทั้ง
ระบบ นับตั้งแต่การปรับปรุงสิ่งแวดล้อม การ
ป้องกันอุบัติเหตุในอาคาร การจัดเก็บดูแลและ
อนุรักษ์ทรัพยากรอย่างถูกวิธีควบคู่ไปกับการ
พัฒนางานห้องสมุดด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิด
ประโยชน์แก่ส่วนรวมในระยะยาวและสอดคล้อง
กับเจตนารมณ์การจัดโครงการฝึกอบรมการ
อนุรักษ์ทรัพยากรแก่ผู้เกี่ยวข้องในวงการห้อง
สมุดและจดหมายเหตุกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของมหาวิทยาลัยคอแนลล์ ซึ่งมี
ประเทศไทยรวมอยู่ด้วย

CORNELL
UNIVERSITY

**LIBRARY
GATEWAY**

เอกสารอ้างอิง

อินทรีรา ชูสกุล. “สภาพการป้องกันและสงวนรักษาเอกสารสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ-
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ : 2538.

American Library Association. *The 1995 Library Fellows Orientation Session*. Chicago,
Il., [1996]

Dean, John F. *The Development of Preservation and Conservation Out line of
Development* [Ithaca, NY] : Cornell University Library [n.d.] [Reprint]

_____. *Interns Proposal Preservation Internship for the Staff of Southeast Asian Libraries
and Archives : A Proposal to the Henry Luce Foundation*. [Ithaca, NY] : Cornell
University Library [n.d.] [Reprint].

Office of Communication Strategies and the Office of Publications Services. *This is
Cornell University*. Ithaca, NY. [n.d.]

Office of Publication Services.¹ *Cornell University Facts 1995-1996*. Ithaca, NY. [n.d.]

_____. *A Guide to Cornell University Library 1995-1996*. Ithaca, NY. [n.d.]

_____. *Life at Cornell*. Ithaca, NY. [n.d.]

**การสำรวจการใช้หนังสือ ณ หอสมุดคณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2531-2540**

เพ็ญพิมล เชี่ยวนาวิน
สมชาติ ไทยประยูร
กฤษณา มุลานนท์
จิราภรณ์ จันทรจร
สุพรรณณี ปุณณภูมิ

โครงการวิจัยนี้มีความมุ่งหมายสำรวจการใช้หนังสือแพทย์ ณ หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีพ.ศ. 2531-2540 รวม 10 ปี เพื่อศึกษาการใช้หนังสือแพทย์ สาขาวิชาต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของประเภทผู้ใช้และสาขาวิชาหนังสือและอายุหนังสือว่ามีการใช้มากน้อย แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร จากการศึกษาพบว่าในจำนวนสมาชิกทั้งหมดของหอสมุดประมาณ 2,000 คน ซึ่งจำแนกเป็นผู้ใช้ 6 ประเภทใหญ่หรือ 12 ประเภทย่อยคือ อาจารย์ แพทย์ นิสิตปริญญาโท นิสิตแพทย์ ปี 2-ปี 6 นิสิตสหเวชศาสตร์ ปี 2-ปี 4 และผู้ใช้อื่น ๆ ใช้หนังสือประมาณปีละ 18,000 เล่ม รวม 10 ปี ใช้หนังสือ 180,000 เล่ม เพื่อประกอบการเรียนการสอน การประกอบวิชาชีพแพทย์และการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นสำคัญ หนังสือสาขาที่ใช้มาก 10 อันดับแรกคือ OS Anatomy(8.2%), WO Surgery(7.2%), WB Internal Medicine(6.0%), WS Pediatrics(5.3%), QW Microbiology and Immunology(4.8%), WE Musculoskeletal System(4.6%), WN Radiology และ QZ Pathology ใช้มากเท่ากัน (4.0%), WL Nervous System(3.8%) และWQ Obstetrics(3.3%) สาขาวิชาที่ใช้น้อยมากซึ่งในรอบ 10 ปี สถิติการใช้ไม่ถึง 1% ได้แก่ WZ History of Medicine(0.0%), WU Dentistry, Oral Surgery(0.1%), WT Geriatrics และWY Nursing ใช้ในอัตราใกล้เคียงกัน (0.3%) และWX Hospitals and Other Health Facilities(0.4%) นิสิตแพทย์รวมทุกชั้นปีใช้หนังสือมากเป็นอันดับ 1 เกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ใช้ทั้งหมด(50.1%) แพทย์(20.2%) ผู้ใช้อื่นๆ(11.1%) นิสิตปริญญาโท(8.4%) และอาจารย์(5.6%) ใช้หนังสือมากเป็นอันดับ 2,3,4 และ 5 ตามลำดับ นิสิตสหเวชศาสตร์รวมทุกชั้นปี(อันดับ 6) ใช้หนังสือน้อยที่สุด(3.8%) ทั้งนี้ขึ้นกับหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญ ผู้ใช้ทุกประเภทสนใจใช้หนังสือใหม่มากกว่าหนังสือเก่าซึ่งจะเห็นได้จากสถิติการใช้ คือหนังสือที่พิมพ์ปี ค.ศ. 1981-1997 มีอัตราการใช้มากที่สุด(78%) หนังสือที่พิมพ์ปี ค.ศ. 1975-1980 ใช้มากรองลงมา (18.6%) หนังสือที่พิมพ์ปี ค.ศ. 1950-1974 ใช้น้อยที่สุด(3.4%)

Survey of Medical Book Using at the Library

Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, 1988-1997

Penpimol Chievnavin

Somchat Thaiprayoon

Krisna Mulanont

Chiraporn Chunchorn

Supanee Phunaphum

This research project aims to survey medical books using at the Library, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University during 1988-1997 so as to be informed of book using on each medical field, the relationship of kinds of users and medical book fields, and book age if there is any difference in using. It is found that among 2,000 library users which are grouped into 6 main groups or 12 certain groups, namely : teachers, physicians, postgraduates, second year-sixth year medical students, second year-fourth year allied health sciences students and others, use averagely 18,000 books per year, and about 180,000 books in 10 years on bases of studying, teaching, research and reference purposes. The first 10 fields mostly used are : QS Anatomy(8.2%), WO Surgery (7.2%), WB Internal Medicine(6.0%), WS Pediatrics(5.3%), QW Microbiology and Immunology(4.8%), WE Musculoskeletal System(4.6%), WN Radiology, equivalently to QZ Pathology(4.0%), WL Nervous System(3.8%) and WQ Obstetrics(3.3%). The scarcely used fields of which, in 10 years, the statistical rates of using are less than 1% are : WZ History of Medicine(0.0%), WU Dentistry, Oral Surgery(0.1%), WT Geriatrics, equally, WY Nursing(0.3%), and WX Hospitals and Other Health Facilities(0.4%). All medical students use most books in each field more than half of total users(50.1%). Physicians(20.2%), others(11.1%), postgraduates(8.4%), and teachers(5.6%) use books respectively. Total allied health sciences students use books at the least rate (3.8%), the result shows that certain kinds of users use the specific fields much more than other fields according to curricula. In case of book age, users generally prefer young books to old ones. The rate of books used by age are as follows : 1981-1997, 78%; 1975-1980, 18.6%; 1950-1974, 3.4%.

การสำรวจการใช้หนังสือ ณ หอสมุด คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2531-2541

เพ็ญพิมล เชี่ยวนาวิน*
สมชาติ ไทยประยูร**
กฤษฎา มุลานนท์**
จิราภรณ์ จันทรจร**
สุพรรณณี ปุณณภูมิ**

○ ประวัติความเป็นมา

ถึงแม้ว่าปัจจุบันในวงการการศึกษาของสาขาวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งสาขาแพทยศาสตร์ จะมีสื่อการเรียนการสอนและครุภัณฑ์วัสดุอุปกรณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาให้ใช้ร่วมด้วยมากยิ่งขึ้น อาทิ คอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูล สไลด์ทัศน์ วิดีทัศน์ เป็นต้น แต่สื่อการเรียนการสอนที่ยังคงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญอย่างยิ่งคือหนังสือ เพราะหนังสือใช้ง่าย สะดวก พกพาไปในที่ต่าง ๆ ได้ง่ายและราคาไม่แพงเหมือนสื่อการเรียนการสอนประเภทอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหนังสือแพทย์ส่วนใหญ่ที่ใช้ศึกษาค้นคว้ากันในโรงเรียนแพทย์ในประเทศเป็นภาษาอังกฤษ ยังคงมีราคาแพง เมื่อเทียบกับหนังสือวิชาการสาขาอื่น ๆ จึงยังคงเป็นภาระและปัญหาหนักมากปัญหาหนึ่งของห้องสมุดแพทย์ ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาแพทยศาสตร์ใน

การจัดหาเพื่อให้บริการ

หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้ออกแบบการเก็บข้อมูลทางสถิติของการยืมหนังสือตั้งแต่ปลาย พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา และได้ทำการวิจัยสำรวจการใช้หนังสือ ระหว่าง พ.ศ. 2531-2536 จากข้อมูลทางสถิตินั้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2538 โดยศึกษาการใช้หนังสือแพทย์สาขาวิชาต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของประเภทผู้ใช้กับสาขาวิชาหนังสือ และอายุหนังสือว่ามีการใช้มากน้อยแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้ได้รู้แนวทางและแนวโน้มความต้องการใช้หนังสือแพทย์อย่างเป็นรูปธรรม ความสำเร็จจากการศึกษาดังกล่าวจะทำให้ได้ข้อมูลอย่างเป็นวิชาการประกอบการศึกษาพิจารณาวางแผน และตัดสินใจในด้านการส่งเสริมการศึกษาแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยให้ได้ประโยชน์สูงสุด ความต้องการใช้หนังสือแพทย์ ณ หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ย่อม

* หัวหน้าหอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** บรรณารักษ์หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สะท้อนให้เห็นความต้องการใช้หนังสือแพทย์
ในโรงเรียนแพทย์แห่งอื่น ๆ ในประเทศด้วย
เช่นเดียวกัน

อนึ่ง หอสมุดได้ทำการสำรวจการใช้
หนังสือระหว่าง พ.ศ. 2537-2540 เป็นการ
เพิ่มเติมในครั้งนี้อยู่ สืบเนื่องตามแนวนโยบาย
เดิม รายงานการสำรวจการใช้หนังสือของหอ
สมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัยครั้งนี้ จะครอบคลุมระยะเวลารวม 10
ปี (หนึ่งทศวรรษ) (พ.ศ. 2531-2540) ผล
การสำรวจที่ได้รับย่อมจะแสดงข้อมูลที่สำคัญ
และน่าสนใจของการใช้หนังสือ ณ หอสมุดซึ่ง
ย่อมสัมพันธ์กับการเรียนการสอนวิชาแพทย-
ศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้ง
การปฏิบัติงานในอาชีพแพทย์ และการศึกษา
ค้นคว้าวิจัยของบุคลากรในสาขา

○ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เนื่องจากการยืมหนังสือโดยผู้ใช้ของหอ
สมุด ย่อมกระทำเพื่อต้องการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งจึงถือได้ว่าการยืม
หนังสือคือการใช้หนังสือนั่นเอง หอสมุดทำ
การศึกษาการยืมหนังสือของผู้ใช้จึงเท่ากับเป็น
การศึกษาการใช้หนังสือของผู้ใช้ โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความแตกต่างของการใช้หนังสือ
ตามสาขาวิชา
2. ศึกษาความสัมพันธ์ของประเภทผู้ใช้
และสาขาวิชาหนังสือ

3. ศึกษาการใช้หนังสือตามอายุ

○ วิธีดำเนินการวิจัย

1. ใช้ข้อมูลสถิติประจำวันของการให้ยืม
หนังสือ ณ หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม
2531 ถึง 30 ธันวาคม 2540 (ครอบคลุม
ช่วงเวลา 10 ปี) เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัย

2. นักคอมพิวเตอร์เขียนโปรแกรมตาม
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย โดยใช้ WIN-
DOWS/FPW26/FOXPROW-T* เพื่อใช้
บันทึกข้อมูล คำนวณทางสถิติ ประมวลผลและ
แสดงข้อมูลจริงและข้อมูลร้อยละในรูปตารางของ
การยืมหนังสือในด้านต่าง ๆ โดยผู้ใช้ประเภท
ต่าง ๆ เป็นรายวัน รายเดือน รายปี และราย
10 ปี

3. ตารางแสดงข้อมูลการยืมหนังสือ มี
ลักษณะ เป็นแกน X และ Y คือ แกน X
แสดงช่วงอายุหนังสือเป็น 4 ช่วง คือ 1950-
64, 1965-74, 1975-80 และ 1981-1997
และประเภทผู้ใช้ ซึ่งแบ่งเป็น 6 ประเภทใหญ่
และ 12 ประเภทย่อย แกน Y แสดงหนังสือ
รวม 37 สาขาวิชา คือหนังสือที่วิเคราะห์หมวด
หมู่ด้วยระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน
(QS-QZ และ W-WZ) รวม 35 สาขาวิชา
และหนังสือเก่าที่วิเคราะห์หมวดหมู่ด้วยระบบ
หอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกันและระบบหอ
สมุดรัฐสภาอเมริกัน Q-QZ และ R-RZ) 2
สาขาวิชาใหญ่ รวมทั้งสิ้นเป็น 37 สาขาวิชา

* เมื่อโครงการวิจัยครั้งแรกสำเร็จ หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ติดตั้งโปรแกรม
นี้เก็บสถิติการยืมหนังสือออกต่อมาตั้งแต่ พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2541) และได้นำสถิติจากผลงานวิจัย
(พ.ศ. 2531-2536) บรรจุไว้ด้วยการเก็บสถิติการยืมหนังสือด้วยคอมพิวเตอร์จึงมีข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา

○ ขอบเขตของการวิจัย

1. การดำเนินโครงการวิจัย ช่วงปี พ.ศ. 2531-2536 ทำการสำรวจเฉพาะหนังสือธรรมดา คือหนังสือที่อนุญาตให้ยืมออกได้ครั้งละ 7 วันเท่านั้น แต่ในการสำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นไป ได้สำรวจทั้งหนังสือธรรมดา คือหนังสือที่อนุญาตให้ยืมออกได้ครั้งละ 7 วัน และหนังสือจอง (Reserved) คือหนังสือที่อนุญาตให้ยืมออกเพียง 1 คืบ รวมกัน ทั้งนี้ เพื่อมิให้พลาดข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับการใช้หนังสือของหอสมุดไป

2. ผู้ใช้หนังสือ คือผู้ยืมหนังสือออกจากหอสมุด จำแนกเป็น 6 ประเภทใหญ่และแบ่งแยกออกเป็น 12 ประเภทย่อย คือ อาจารย์ แพทย์ นิสิตปริญญาโท นิสิตแพทย์ปี 2 ถึง ปี 6 นิสิตสหเวชศาสตร์ (เดิมใช้ว่าเทคนิคการแพทย์) ปี 2 ถึงปี 4 และผู้ใช้อื่น ๆ ตามสภาพความเป็นจริงของประเภทผู้ใช้ของหอสมุด

3. อายุหนังสือ แสดงโดยปีลิขสิทธิ์หรือปีพิมพ์ล่าสุดที่ปรากฏในหนังสือแต่ละเล่ม * หอสมุดบันทึกในสถิติการยืมโดยแยกตามช่วงเวลา คือ หนังสือของปี ค.ศ. 1981-1997, 1975-1980, 1965-1974 และ 1950-1964 หนังสือที่ปีพิมพ์ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันจึงเป็นหนังสือใหม่ หนังสือที่ปีพิมพ์ย้อนหลังมากจึงเป็นหนังสือเก่า

○ ผลของการวิจัยและการอภิปรายผล

ในช่วงเวลาของการสำรวจการใช้หนังสือ คือ พ.ศ. 2531-2540 หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีหนังสือแพทย์และสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประมาณ

30,000 เล่ม ผู้ใช้ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเภทใหญ่และ 12 ประเภทย่อยได้แก่ อาจารย์ แพทย์ นิสิตปริญญาโท นิสิตแพทย์ปี 2-6 นิสิตสหเวชศาสตร์ปี 2-4 และผู้ใช้อื่น ๆ รวมทั้งสิ้นประมาณ 2,000 คน สนใจใช้หนังสือเพื่อประกอบการเรียนการสอน การประกอบวิชาชีพ และการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นสำคัญ เครื่องมือยืนยันความสนใจดังกล่าวคือสถิติการยืมหนังสือเป็นรายเดือน พ.ศ. 2531-2536 ซึ่งพบว่าระยะเดือนเปิดภาคเรียนคือ เดือนมิถุนายน-เดือนกันยายน และเดือนพฤศจิกายน-เดือนกุมภาพันธ์ สถิติการยืมหนังสือออกสูงกว่าระยะเดือนปิดภาคเรียน คือเดือนมีนาคม-เดือนพฤษภาคม และเดือนตุลาคม

ในปี พ.ศ. 2531 ถึง 2540 มีการใช้หนังสือตามลำดับดังนี้: 19,529, 18,748, 17,731, 17,802, 19,453, 20,834, 12,095, 14,058, 16,033 และ 19,928 เล่ม รวม 10 ปี ใช้หนังสือรวม 176,211 เล่ม เฉลี่ยปีละ 17,621.1 เล่ม

เนื่องจากผู้ใช้สนใจใช้หนังสือเพื่อประกอบการเรียนการสอน การประกอบวิชาชีพแพทย์ และการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นสำคัญ การใช้หนังสือจึงมากน้อยแตกต่างกันไปตามสาขาวิชา ความเกี่ยวข้องและความสนใจของผู้ใช้ นอกจากนี้ความเก่าใหม่คืออายุหนังสือก็มีความเกี่ยวข้องกับการใช้มากน้อยเช่นเดียวกันดังนี้

1. ความแตกต่างของการใช้หนังสือตามสาขาวิชา

หนังสือพื้นฐานการแพทย์ (Preclinical Sciences)

* เป็นปีคริสต์ศักราช ตามที่ปรากฏในหนังสือของหอสมุดซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนังสือภาษาอังกฤษ

สาขาที่ใช้มากที่สุดคือ QS Anatomy ซึ่งในรอบ 10 ปี ใช้มากเป็นอันดับ 1 (8.2%) รวม 9 ปี ผู้ใช้มากที่สุดคือ นิสิตแพทย์ปี 2 (5.1%)

สาขาที่ใช้มากเป็นอันดับที่ 2 รองลงมาคือ QW Microbiology and Immunology (4.8%) ผู้ใช้มากที่สุดคือนิสิตแพทย์ปี 3 (1.8%)

สาขาที่ใช้มากเป็นอันดับที่ 3 คือ QZ Pathology (4.0%) ผู้ใช้มากที่สุดคือนิสิตแพทย์ปี 3 (1.5%)

นิสิตแพทย์ปี 2 และปี 3 ใช้หนังสือทั้ง 3 สาขามากเป็นพิเศษเพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตรและวิชาที่เรียนเป็นสำคัญ

หนังสือแพทย์ Clinical Sciences

หนังสือแพทย์ที่ใช้มาก 10 อันดับแรก คือ WO Surgery (7.2%) WB Internal Medicine (6.0%), WS Pediatrics (5.3%), WE Musculoskeletal System (4.6%), WN Radiology (4.0%), WL Nervous System (3.8%), WQ Obstetrics (3.3%), WM Mental Health (3.1%), WG Cardiovascular System (3.1%) และ WA Public Health (2.7 %) ตามลำดับ

ในการศึกษาการใช้หนังสือทั้งสองสาขาวิชาใหญ่รวมกันคือหนังสือพื้นฐานทางการแพทย์ และหนังสือแพทย์ พบว่าวิชาที่ใช้มาก 10 อันดับแรกปรากฏการใช้มากลดหลั่นลงตามลำดับ ดังนี้ คือ QS Anatomy(8.2%), WO Surgery(7.2%), WB Internal Medicine (6.0%), WS Pediatrics(5.3%), QW

Microbiology and Immunology(4.8%), WE Musculoskeletal System(4.6%), WN Radiology(4.0%), QZ Pathology(4.0%), WL Nervous System(3.8%) และ WQ Obstetrics(3.3%)

หนังสือที่ใช้น้อยมากซึ่งในรอบ 10 ปีสถิติการใช้ไม่ถึง 1% ได้แก่ WZ History of Medicine (0.0%)* (WU Dentistry, Oral Surgery (0.1%), WT Geriatrics และ WY Nursing ใช้ในอัตราใกล้เคียงกัน (0.3%) และ WX Hospitals and Other Health Facilities (0.4%) หนังสือทั้ง 5 สาขาวิชานี้จำนวนการใช้จริงรวมกันคือ 2,018 เล่ม จากการใช้ทั้งหมด 176,211 เล่ม ในระยะเวลา 10 ปี เฉลี่ยหนังสือที่ใช้น้อยมากทั้ง 5 สาขาวิชานี้ ใช้ประมาณปีละ 202 เล่ม (0.2%)

สาขาวิชา Anatomy เป็นสาขาหลักของวิชาการพื้นฐานการแพทย์ซึ่งนิสิตแพทย์ที่เริ่มเรียนต้องให้ความสนใจศึกษาเพื่อประกอบการเรียนมากเป็นพิเศษ ผู้ใช้จึงให้ความสนใจใช้มากที่สุด สาขาวิชา Surgery, Internal Medicine และ Pediatrics เป็นสาขาวิชาแพทย์ที่ใหญ่ มีขอบเขตครอบคลุมเนื้อหากว้างขวาง ซึ่งหลักสูตรการเรียนกำหนดให้นิสิตแพทย์ในระดับที่สูงขึ้นต้องศึกษา ผูกัด ผูกฝน ให้มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติเป็นอย่างดี เพื่อเตรียมตัวออกไปประกอบวิชาชีพแพทย์ หนังสือสาขาวิชาเหล่านี้จึงได้รับความเอาใจใส่ใช้มากอย่างสูงเช่นเดียวกัน หนังสือสาขาวิชา

* เนื่องจากสถิติการใช้หนังสือทั้งหมด รวม 10 ปี คือ 176,211 เล่ม เป็นตัวเลขใหญ่ เพอร์เซ็นต์การใช้หนังสือของสาขาวิชาและประเภทผู้ใช้ในตาราง 2 ที่ใช้น้อยมากจึงเป็น 0.0%

อื่นๆ ซึ่งใช้ลดหลั่นลงมามีขอบเขตแคบกว่าและเป็นสาขาวิชาเฉพาะทางยิ่งกว่า จำนวนผู้ใช้และความต้องการใช้จึงน้อยกว่า หนังสือสาขาวิชาที่ใช้บ่อยที่สุดและน้อยมาก คือ History of Medicine, Dentistry และ Oral Surgery, Geriatrics, Nursing และ Hospitals and Other Health Facilities เป็นสาขาเฉพาะทางมากยิ่งขึ้น ผู้ใช้โดยทั่วไปไม่มีความจำเป็นใช้ เพราะไม่มีความเกี่ยวข้องในการเรียนการสอน ผู้ใช้หนังสือสาขาวิชาเหล่านี้อาจมีวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น เพื่อนิพนธ์บทความ ศึกษา ประวัติศาสตร์การแพทย์ หรือทำวิจัยเป็นต้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทผู้ใช้และสาขาวิชาหนังสือ

แพทยศาสตร์เป็นวิชาการสาขาใหญ่ ซึ่งหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกันแบ่งออกเป็น 35 สาขาวิชาย่อย ผู้ใช้หอสมุดคือคณาจารย์ แพทย์ นิสิตปริญญาโท นิสิตแพทย์และนิสิตสหเวชศาสตร์ รวม 12 ประเภท สนใจใช้หนังสือมากน้อยแตกต่างกันไปตามลำดับดังนี้คือ แพทย์ (20.2%), นิสิตแพทย์ปี 5 (14.1%), นิสิตแพทย์ปี 4 (13.6%), ผู้ใช้อื่นๆ (11.1%), นิสิตแพทย์ปี 2 (9.5%) นิสิตแพทย์ปี 3 (9.1%), นิสิตปริญญาโท (8.4%), อาจารย์ (5.6%), นิสิตแพทย์ปี 6 (4.8%), นิสิตสหเวชศาสตร์ปี 3 (2.2%), นิสิตสหเวชศาสตร์ปี 4 (1.4%) และ นิสิตสหเวชศาสตร์ปี 2 (0.2%)

ในด้านผู้ใช้งานจะเห็นว่านิสิตแพทย์รวมทุกชั้นปี ใช้หนังสือทุกสาขาวิชามากที่สุด เกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ใช้ทั้งหมด คือ 50.1% ความสนใจใช้มากย่อมมาจากวัตถุประสงค์ของการนำไปประกอบการเรียน การฝึกหัด ฝึกฝน และ

เตรียมความพร้อมในวิชาชีพแพทย์ตามหลักสูตรแพทยศาสตร์

แพทย์ใช้หนังสือมากที่สุดของผู้ใช้ทั้ง 12 ประเภท (20.2%) แต่ใช้มากเป็นอันดับที่ 2 ของผู้ใช้ 6 ประเภทใหญ่ การใช้กระจายน้ำหนักค่อนข้างมากในทุกสาขาวิชา เนื่องจากแพทย์ซึ่งประกอบด้วยแพทย์ฝึกหัด และแพทย์ประจำบ้านเป็นบุคลากรที่กระจายกันไปหมุนเวียนศึกษา ฝึกหัด และปฏิบัติงานในภาควิชาต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ของการศึกษาแพทยศาสตร์ จึงย่อมเป็นผู้ใช้ที่จะต้องศึกษาและใช้หนังสือแพทยศาสตร์สาขาวิชาย่อยต่าง ๆ ตลอดเวลาที่หมุนเวียนฝึกหัดและปฏิบัติงาน ณ ภาควิชาหนึ่ง ๆ

ผู้ใช้อื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกห้องสมุดหลายประเภท อาทิ ห้องสมุดวิทยาศาสตร์ชีวภาพอื่น ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดในหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน บุคลากรในคณะที่มีใช้แพทย์ เป็นต้น ใช้หนังสือมากเป็นอันดับ 3 คือ 11.1% แสดงว่าผู้ใช้ห้องสมุดเหล่านี้มีการติดต่อเกี่ยวข้องและใช้หนังสือของห้องสมุดมากพอสมควรเป็นการประจำ

นิสิตปริญญาโท ใช้หนังสือมากเป็นอันดับ 4 (8.4%) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่านิสิตปริญญาโทใช้หนังสือในทุกสาขาวิชา และมีแนวโน้มการใช้สูงขึ้นทุกปี แสดงว่านิสิตปริญญาโทมีจำนวนมากขึ้น และสาขาวิชาที่เรียนก็เพิ่มมากขึ้นด้วยการใช้หนังสือจึงเพิ่มมากขึ้นทั้งจำนวนและสาขาวิชา

อาจารย์ใช้หนังสือมากเป็นอันดับ 5 (5.6%) และย่อมใช้หนังสือสาขาวิชาตามทักษะที่เชี่ยวชาญ เพื่อการสอน การนิพนธ์

บทความ การประกอบวิชาชีพ การศึกษาต่อเนื่อง ด้วยตนเองและการวิจัย จากสถิติการใช้หนังสือ อาจทำให้เห็นว่าอาจารย์ใช้หนังสือน้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องจากหนังสือของห้องสมุดส่วนใหญ่เป็น ตำรา ซึ่งอาจารย์ได้ศึกษามาก่อนแล้ว อาจ มาอ่านศึกษาเพิ่มเติมเฉพาะความก้าวหน้าของ วิชาการที่เปลี่ยนแปลงไปที่หอสมุด โดยไม่ยืม ออกไป อนึ่ง อาจารย์ส่วนใหญ่มีกำลังในการ ซื้อตำราเพื่อเก็บไว้ศึกษาเองเป็นการส่วนตัวยิ่ง กว่าผู้ใช้ประเภทอื่น และอาจศึกษาจาก ทรัพยากรสารนิเทศอื่น ๆ ที่ให้ความรู้และข่าวสารที่ทันสมัยยิ่งกว่าหนังสือ เช่น วารสาร ฐานข้อมูลชนิดต่าง ๆ เป็นต้น การใช้หนังสือ จึงน้อย

นิสิตสหเวชศาสตร์ ปี 2-ปี 4 โดยรวม นับเป็นอันดับ 6 ใช้หนังสือน้อยที่สุด คือ 3.8% อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนเป็นภาคปฏิบัติ ในห้องปฏิบัติการเป็นส่วนใหญ่ ไม่จำเป็นต้อง ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารนอกห้องเรียนมากนัก นิสิตสหเวชศาสตร์จึงใช้หนังสือน้อยที่สุด

3. อายุหนังสือและอัตราการใช้หนังสือ

อายุจะบอกความเก่าใหม่ของหนังสือซึ่งดู ได้จากปีพิมพ์ หรือปีลิขสิทธิ์ของหนังสือ ซึ่งถ้า ไกลเคียงกับปีปัจจุบันมากหนังสือก็ใหม่มาก คุณค่าของหนังสือทางวิทยาศาสตร์ นอกจาก ขึ้นอยู่กับเนื้อหาแล้ว หนังสือที่อายุน้อยคือ หนังสือใหม่ย่อมบรรจุเนื้อหาที่ทันสมัยและ รายงานเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ายิ่งกว่าหนังสืออายุ มาก หรือหนังสือเก่า หนังสือแพทย์เป็น หนังสือทางวิทยาศาสตร์สาขาหนึ่ง อายุของ หนังสืออาจเป็นตัวการอย่างหนึ่งของการใช้ หนังสือมากหรือน้อย

จากการศึกษาวิจัยนี้พบว่าหนังสือเก่า (หนังสือที่พิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 1950-1974) ของทุกสาขาวิชา มีอัตราการใช้โดยรวมน้อย ที่สุดคือ 3.4% ส่วนหนังสือใหม่ (หนังสือที่ พิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 1981-1997) มีอัตราการ ใช้มากที่สุดของทุกสาขาวิชา คือ 78% หนังสือ ที่พิมพ์ระหว่าง ปี ค.ศ. 1975-1980 อัตรา การใช้รองลงมาคือ 18.6% จะเห็นได้ว่าผู้ใช้ หนังสือแพทย์มีความสนใจใช้หนังสือใหม่มาก กว่าหนังสือเก่า ที่ยังคงใช้หนังสือเก่าอยู่บ้าง อาจ เป็นเพราะหนังสือใหม่ที่มีอยู่มีเนื้อหาไม่ตรง วัตถุประสงค์หรือหนังสือใหม่ที่มีอยู่และต้องการ ใช้มีจำนวนไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องใช้หนังสือ เก่ากว่าซึ่งมีเนื้อหาใกล้เคียงกันมาศึกษาแทน

○ สรุปผลการวิจัย

สรุปได้ว่าการใช้หนังสือของผู้ใช้ แตกต่าง กันไปตามความสำคัญและขอบเขตของสาขา วิชาโดยมีหลักสูตรเป็นแนวทางกำหนด อนึ่ง ผู้ใช้สนใจใช้หนังสือตามสาขาวิชาที่ตนมีความ เกี่ยวข้องเป็นพิเศษ ยิ่งกว่าหนังสือสาขาวิชา อื่น ๆ เนื่องจากผู้ใช้และสาขาวิชาที่ตนเอง เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ผู้ใช้ สนใจใช้หนังสือใหม่มากกว่าหนังสือเก่า เพื่อ การศึกษา และติดตามวิชาการได้อย่างทันสมัย และทันเหตุการณ์

จากผลการสำรวจการใช้หนังสือในช่วง ระยะเวลา 10 ปี ได้แสดงข้อเท็จจริงให้เห็นว่า ผู้ใช้ใช้หนังสือมากอย่างคุ้มค่า และใช้หนังสือ มากเกือบทุกสาขาวิชา ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการมีห้อง สมุดเป็นองค์การสำคัญในการส่งเสริมการเรียน การสอน การศึกษาวิจัย การประกอบวิชาชีพ

และการศึกษาต่อเนื่อง หนังสือในสาขาวิชาที่ใช้มากจึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีจำนวนมากขึ้น ครอบคลุมเนื้อหาทุกด้าน และมีความทันสมัยตลอดเวลา สาขาวิชาที่มีผู้ใช้ให้น้อยควรได้รับการปรับปรุงให้มีจำนวนหนังสือที่มีเนื้อหาน่าสนใจมากยิ่งขึ้น หนังสือทุกสาขาวิชาควรได้รับการจัดหาเพื่อให้บริการอย่างหลากหลายในทุกด้านทั้งที่เป็นตำราและหนังสือที่ให้เนื้อหาละเอียด ลึกซึ้งเฉพาะทาง เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การประกอบวิชาชีพและการศึกษาวิจัยทางแพทยศาสตร์ให้เข้มแข็งต่อไปอย่างต่อเนื่อง

อนึ่ง ความสำเร็จจากโครงการวิจัย ซึ่งศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ในช่วงเวลายาวนานมากพอสมควร คือ 10 ปี ย่อมแสดงข้อเท็จจริงที่ชัดเจนให้ได้ทราบแนวทาง และแนวโน้มการใช้หนังสือแพทย์สาขาวิชาต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ควรศึกษาเพื่อปรับปรุง วางนโยบาย พัฒนา และตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการการศึกษาแพทยศาสตร์ และกิจการห้องสมุดแพทย์ เพื่อประโยชน์สูงสุดของการเรียนการสอนวิชาแพทยศาสตร์ และการใช้ทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุดอย่างเหมาะสม และอย่างคุ้มค่าที่สุด

เอกสารอ้างอิง

เพ็ญพิมล เขียวนาวัน, จีระ อินทโกสุม, อัญชลี แซ่มชุกกลิ่น, กฤษณา มูลานนท์ และ สมชาติ ไทยประยูร. “รายงานการวิจัยเรื่องการสำรวจการใช้หนังสือแพทย์ ณ หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2531-2536 = Survey of Medical Book Using at the Library, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, 1988-1993.” กทม. : หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. (ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช คณะแพทยศาสตร์ ประจำปี 2537 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตาราง 1 สถิติการใช้หนังสือรวม 10 ปี (2531-2540)

สาขาวิชา	1981-1997	1975-1980	อาจารย์	แพทย์	ปริญญโท	นิสิตแพทย์					นิสิตสหเวชศาสตร์			อื่น ๆ	รวม
						ปี 6	ปี 5	ปี 4	ปี 3	ปี 2	ปี 4	ปี 3	ปี 2		
QS	8674	5809	374	766	772	122	302	444	1,019	9,053	47	140	85	1,359	14,483
QT	3485	939	235	334	621	18	60	107	329	1,985	29	19	6	681	4,424
QU	3718	1068	262	229	825	34	110	105	239	1,565	157	95	44	1,121	4,786
QV	4785	546	342	438	1,137	335	366	226	1,458	101	94	37	1	796	5,331
QW	7058	1428	522	531	679	38	69	207	3,185	156	710	1,344	26	1,019	8,486
QX	872	1036	86	132	114	17	9	12	798	34	89	408	2	207	1,908
QY	1585	452	218	190	267	76	31	71	167	52	237	378	8	342	2,037
QZ	5745	1175	580	1,226	175	52	458	140	2,659	892	23	31	5	675	6,920
W	4452	603	346	561	927	169	682	829	335	495	3	31	21	656	5,055
WA	4272	576	556	455	1,872	41	340	244	364	44	5	22	3	902	4,848
WB	9293	1143	522	1,617	268	879	1,397	3,910	926	105	78	30	1	703	10,436
WC	3793	778	367	623	554	204	1,097	258	614	62	237	90	3	462	4,571
WD	1482	367	151	391	283	116	277	97	85	32	54	29	2	332	1,849
WE	7079	956	504	3,030	123	970	1,723	828	82	105	19	58	1	592	8,035
WF	2736	707	224	1,553	171	289	296	256	112	90	33	35	-	384	3,443
WG	4681	757	348	1,937	390	555	674	690	170	83	15	12	3	561	5,438
WH	2874	1682	319	1,260	89	87	405	215	609	98	336	701	11	426	4,556
WI	2295	656	161	1,038	97	202	191	518	102	107	7	14	4	510	2,951
WJ	3281	539	163	1,642	284	520	155	469	35	39	5	7	1	500	3,820
WK	2400	376	200	613	518	155	122	245	167	109	57	32	-	558	2,776
WL	5218	1322	401	2,274	372	334	385	925	779	192	78	68	9	723	6,540
WM	4797	731	165	546	1,030	77	1,649	239	841	69	3	27	16	866	5,528
WN	5980	1088	452	4,201	39	159	1,224	228	87	21	-	33	35	589	7,068
WO	9747	3062	437	2,561	37	938	2,833	5,228	61	23	-	15	2	674	12,809
WP	3794	447	131	670	122	214	158	2,353	158	193	14	12	6	210	4,241
WQ	4606	1137	283	540	211	502	200	3,170	151	179	32	9	-	466	5,743
WR	1975	425	73	1,029	71	159	594	233	41	9	17	-	-	174	2,400
WS	8152	1283	299	2,000	420	975	4,353	413	157	118	18	12	4	666	9,435
WT	468	65	99	96	159	16	2	12	9	2	-	-	-	138	533
WU	107	27	1	46	1	5	16	8	-	1	1	2	-	53	134
WV	2664	925	130	645	36	58	1,987	275	80	15	9	10	1	343	3,589
WW	4280	441	138	1,414	63	79	2,219	604	50	5	1	6	-	142	4,721
WX	642	97	135	173	169	20	50	24	19	1	-	4	1	143	739
WY	445	91	36	26	237	18	42	14	25	8	6	-	-	124	536
WZ	22	54	35	7	11	3	4	1	2	-	1	-	-	12	76
รวม	137,457	32,788	9,295	34,794	13,144	8,436	24,480	23,598	15,915	16,043	2,415	3,711	301	18,113	170,245
	1965	1950													
	-74	-64													
Q-QZ	3,893	370	262	295	1,184	17	154	200	221	593	66	113	16	1,142	4,263
R-RZ	1,378	325	127	359	309	43	184	145	71	115	52	20	7	271	1,703
รวม	142,728	33,483	9,684	35,448	14,637	8,496	24,818	23,943	16,207	16,751	2,533	3,844	324	19,526	176,211

หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตาราง 2 สถิติ % การใช้หนังสือรวม 10 ปี (2531-2540)

สาขาวิชา	1981-1997	1975 -1980	อาจารย์	แพทย์	ปริญญาโท	นิสิตแพทย์					นิสิตสหเวชศาสตร์			อื่นๆ	รวม
						ปี6	ปี5	ปี4	ปี3	ปี2	ปี4	ปี3	ปี2		
QS	4.9	3.3	0.2	0.4	0.4	0.1	0.2	0.3	0.6	5.1	0.0	0.1	0.1	0.8	8.2
QT	2.0	0.5	0.1	0.2	0.4	0.0	0.0	0.1	0.2	1.1	0.0	0.0	0.0	0.4	2.5
QU	2.1	0.6	0.2	0.1	0.5	0.0	0.1	0.1	0.1	0.9	0.1	0.1	0.0	0.6	2.7
QV	2.7	0.3	0.2	0.3	0.7	0.2	0.2	0.1	0.8	0.1	0.1	0.0	0.0	0.5	3.0
QW	4.0	0.8	0.3	0.3	0.4	0.0	0.0	0.1	1.8	0.1	0.4	0.8	0.0	0.6	4.8
QX	0.5	0.6	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.1	0.2	0.0	0.1	1.1
QY	0.9	0.2	0.1	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.2	0.0	0.2	1.1
QZ	3.3	0.7	0.3	0.7	0.1	0.0	0.3	0.1	1.5	0.5	0.0	0.0	0.0	0.4	4.0
W	2.5	0.3	0.2	0.3	0.5	0.1	0.4	0.5	0.2	0.3	0.0	0.0	0.0	0.4	2.8
WA	2.4	0.3	0.3	0.3	1.1	0.0	0.2	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	2.7
WB	5.3	0.7	0.3	0.9	0.2	0.5	0.8	2.2	0.5	0.1	0.0	0.0	0.0	0.4	6.0
WC	2.2	0.4	0.2	0.4	0.3	0.1	0.6	0.2	0.4	0.0	0.1	0.1	0.0	0.3	2.6
WD	0.9	0.2	0.1	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	1.1
WE	4.1	0.5	0.3	1.7	0.1	0.6	1.0	0.5	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	4.6
WF	1.6	0.4	0.1	0.9	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	2.0
WG	2.7	0.4	0.2	1.1	0.2	0.3	0.4	0.4	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	3.1
WH	1.6	1.0	0.2	0.7	0.1	0.1	0.2	0.1	0.4	0.1	0.2	0.4	0.0	0.2	2.6
WI	1.3	0.4	0.1	0.6	0.1	0.1	0.1	0.3	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	1.7
WJ	1.9	0.3	0.1	0.9	0.2	0.3	0.1	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	2.2
WK	1.4	0.2	0.1	0.4	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	1.6
WL	3.0	0.8	0.2	1.3	0.2	0.2	0.2	0.5	0.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.4	3.8
WM	2.7	0.4	0.1	0.3	0.6	0.0	0.9	0.1	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	3.1
WN	3.4	0.6	0.3	2.4	0.0	0.1	0.7	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	4.0
WO	5.5	1.7	0.3	1.5	0.0	0.5	1.6	3.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	7.2
WP	2.2	0.2	0.1	0.4	0.1	0.1	0.1	1.3	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	2.4
WQ	2.6	0.7	0.2	0.3	0.1	0.3	0.1	1.8	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	3.3
WR	1.1	0.2	0.0	0.6	0.0	0.1	0.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	1.3
WS	4.6	0.7	0.2	1.1	0.2	0.6	2.5	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.4	5.3
WT	0.3	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3
WU	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
WV	1.5	0.5	0.1	0.4	0.0	0.0	1.1	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	2.0
WW	2.4	0.3	0.1	0.8	0.0	0.0	1.3	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	2.7
WX	0.4	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.4
WY	0.3	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3
WZ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
รวม	78.0	18.6	5.3	19.8	7.5	4.8	13.9	13.4	9.0	9.1	1.4	2.1	0.2	10.3	96.6
	1965	1950													
	-74	-64													
Q-QZ	2.2	0.2	0.2	0.2	0.7	0.0	0.1	0.1	0.1	0.3	0.0	0.1	0.0	0.7	2.4
R-RZ	0.8	0.2	0.1	0.2	0.2	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	1.0
รวม	81.0	19.0	5.6	20.2	8.4	4.8	14.1	13.6	9.1	9.5	1.4	2.2	0.2	11.1	100

ทำอย่างไรให้เด็กไปโรงเรียนอย่างมีความสุข

กรรณิการ์ พรหมพันธุ์ใจ

ความหวาดกลัวที่จะต้องไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ตนเองไม่คุ้นเคยเป็นสิ่งปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นกับทุกๆ คน ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ โดยเฉพาะเด็กที่ต้องไปโรงเรียนในวันแรก หรือการเปลี่ยนโรงเรียน ผู้ปกครองมักวิตกกังวลต่อการไปโรงเรียนของเด็ก และเด็กก็หวาดกลัวที่จะต้องจากคุณพ่อคุณแม่ไปอยู่ท่ามกลางคนแปลกหน้า การเผชิญกับสถานการณ์เหล่านี้เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่ผู้ปกครอง คุณครู และผู้ที่ต้องทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กเป็นอย่างมาก บทความนี้ได้เสนอแนะวิธีการต่างๆ ในการเผชิญหน้าและแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งผู้ปกครอง คุณครู และผู้ที่มีหน้าที่ในการดูแลเด็กสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กในวัยต่างๆ

Good-Byes Can Build Trust

Kunnikar Prompunjai

Separation anxiety is a normal reaction for anyone, adult or child, entering a new environment. As the first day of school or the first day at a new school approaches, parents often feel anxious about seeing the children off to school and children feel anxious at the prospect of leaving Mom and Dad. The adjustment from home to school is an especially nerve-racking about all important time for those involved with young children. Following suggestions can help families and teachers - prepare for the beginning of school. They are adaptable for a variety of ages and stages of change.

ทำอย่างไรให้เด็ก ไปโรงเรียน อย่างมีความสุข

กรรณิการ์ พรหมพันธุ์ใจ*

ครู มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ปกครองและเด็กในหลาย ๆ สถานการณ์รวมทั้งการมาโรงเรียนในครั้งแรกของเด็กด้วย ซึ่งเป็นทั้งเรื่องเครียดและสนุกสนานไปพร้อม ๆ กัน สำหรับคุณครูผู้ที่ต้องทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก ๆ เหล่านี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะแกะพ้อพ่อนุ/แม่หนูน้อยออกจากคุณพ้อ/คุณแม่ของเขาในวันแรก ๆ ของการมาโรงเรียน ดังนั้นผู้ปกครองมักวิตกกังวลและเป็นห่วงบุตรหลานของตนเอง ในขณะที่เด็กเองก็หวาดกลัวที่จะต้องจากคุณพ้อ/คุณแม่ไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ท่ามกลางผู้คนแปลกหน้า ความรู้สึกเหล่านี้เป็นสิ่งปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นกับคนทั่ว ๆ ไปไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ที่จะต้องไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ตนเองไม่คุ้นเคย ผู้ปกครองมักคาดหวังว่าครูจะเป็นผู้ที่ทำให้สถานการณ์เช่นนี้เป็นไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย ดังนั้นครูควรจะมีมือกับผู้ปกครองในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เพื่อให้สถานการณ์ผ่านไปได้ด้วยดีสำหรับทุก ๆ คนโดยการทำให้เด็กและผู้ปกครองรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขที่จะมาโรงเรียน

การปฏิบัติตามคำแนะนำต่อไปนี้ สามารถ

ช่วยผู้ปกครองและครูได้ ในการเตรียมตัวเพื่อไปโรงเรียนในวันแรก ๆ ของเด็ก คำแนะนำเหล่านี้ได้มาจากประสบการณ์ของผู้เขียนเอง ในฐานะเป็นผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก ครูชั้นประถมต้น การเป็นแม่ และจากผลงานวิจัยของตัวเองเรื่อง “การจัดการกับความวิตกกังวลจากการต้องไปโรงเรียนของเด็ก” คำแนะนำต่าง ๆ ที่จะกล่าวถึงนี้สามารถนำไปปรับใช้ได้กับเด็กทุกวัย และการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในรูปแบบต่าง ๆ ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะได้รับประโยชน์เหมือนที่ดิฉันและคนอื่น ๆ ที่ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำเหล่านี้ได้รับมาแล้ว ลองดูคำแนะนำแบ่งออกเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนให้ผู้ปกครองพาลูกมาโรงเรียนก่อนที่จะเปิดเทอม และแนะนำผู้ปกครองจัดให้มีการประชุมพบปะสนทนากับผู้อำนวยการ/ครูใหญ่ จัดรายการเยี่ยมชมโรงเรียน ตลอดจนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับกิจกรรมของเด็กในแต่ละวันขณะที่อยู่โรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองนำไปบอกเล่าแก่บุตรหลานของเขา เด็กจะได้รับรู้ว่าเขาต้องทำอะไรบ้างขณะที่อยู่

* นักเอกสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โรงเรียน ถ้าเป็นไปได้ครูควรจะไปพบกับเด็กและผู้ปกครองที่บ้าน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองว่า พวกเขาสามารถฝึกฝังบุตรหลานให้อยู่ในความดูแลของผู้หนึ่งผู้ใดได้อย่างวางใจ

2. การใช้เทปบันทึกเสียง

- แนะนำผู้ปกครองให้บันทึกเสียงพูดของตัวเองลงในเทปคาสเสต เพื่อให้บุตรหลาน เปิดฟังขณะที่อยู่โรงเรียน
- แนะนำให้ผู้ปกครองบันทึกเสียงพูดคุยของตัวเองกับบุตรหลานในขณะที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น ขณะรับประทานอาหารเช้า และเดินทางมาโรงเรียน

3. การใช้รูปถ่าย

- สนับสนุนให้เด็กตกแต่งช่องเก็บของด้วยรูปถ่ายของคุณพ่อ/คุณแม่ สัตว์เลี้ยง และบ้าน ตลอดจนแนะนำให้ผู้ปกครองติดรูปถ่ายของครอบครัวไว้ที่กล่องอาหาร กระติกน้ำ หน้าปกสมุดหนังสือ รูปภาพต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่นขณะที่เขาอยู่ที่โรงเรียน
- แนะนำให้ผู้ปกครองถ่ายรูปของโรงเรียน และคนขับรถโรงเรียนไปให้เด็กดู เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกคุ้นเคยกับบุคคลดังกล่าว
- ขอให้ผู้ปกครองช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการถ่ายรูป เพื่อที่ครูจะได้มีงบประมาณในการถ่ายรูปเด็ก ๆ ขณะอยู่ที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองได้

เห็นพฤติกรรม และการพัฒนาการของบุตรหลานของเขา ซึ่งเป็นความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างบ้านกับโรงเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

4. การใช้โทรศัพท์

- แนะนำผู้ปกครองให้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้โทรศัพท์ในการไต่ถามข่าวคราวบุตรหลานของตนเอง เพื่อทราบความเป็นไปของเด็กขณะอยู่ที่โรงเรียน
- ครูควรโทรศัพท์แจ้งข่าวดีของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ เช่น การสอบได้คะแนนสูงสุด และการได้รับรางวัลในโอกาสต่าง ๆ ของเด็ก
- ครูควรอนุญาตให้เด็กโทรศัพท์ถึงผู้ปกครองได้ในเวลาที่เด็กเกิดความรู้สึกคิดถึงบ้าน เพื่อให้เขาคลายความเหงาและมีกำลังใจที่จะอยู่โรงเรียนต่อไปจนกว่าจะถึงเวลากลับบ้าน

5. แนะนำผู้ปกครองให้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็กในเวลาก่อนนอนทุกคืนที่เด็กจะต้องไปโรงเรียนในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น เช่น ช่วยกันจัดเตรียมอาหาร ของใช้ต่าง ๆ ที่จะต้องนำไปโรงเรียน และการเลือก/เตรียมเสื้อผ้าที่จะสวมใส่ไปโรงเรียน

6. ผู้ปกครองควรมีกิจกรรมร่วมกับเด็กทุก ๆ เข้าก่อนไปโรงเรียน เช่น การรับประทานอาหารเช้าร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสัปดาห์แรกของการไปโรงเรียนของเด็ก เพื่อสร้างความเข้าใจและใกล้ชิดกับเด็ก ตลอดจนทำให้เด็กมีความรู้สึกปลอดภัย และมีความสุข

ที่จะไปโรงเรียน

7. ครูควรอนุญาตให้เด็กนำของเล่นชิ้นโปรด ผ้าห่ม สิ่งของที่เป็นของคุณพ่อ/คุณแม่ติดตัวไปโรงเรียนด้วย เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัยเหมือนการอยู่บ้านของตัวเอง

8. แนะนำผู้ปกครองให้เตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเดินทางไปโรงเรียนในวันแรก โดยปฏิบัติดังนี้

- ถ้าเด็กต้องเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง ผู้ปกครองควรบอกเด็กว่า คุณพ่อ/คุณแม่จะเดินทางไปกับเขา จนกว่าเขาจะรู้สึกคุ้นเคยกับเส้นทางและสามารถเดินทางได้เองตามลำพัง
- ถ้าเป็นไปได้ผู้ปกครองควรจะทำให้มีการทดลองเดินทาง/เดินทาง (ในกรณีที่เด็กเดินทางโดยรถโรงเรียน/รถยนต์ส่วนตัว) ระหว่างบ้านและโรงเรียนก่อนที่จะเปิดเทอม เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับเส้นทางก่อนที่จะไปโรงเรียนในวันเปิดเทอม
- แนะนำให้ผู้ปกครองแนะนำตัวเองและบุตรหลานกับคนขับโรงเรียน เพื่อเด็กจะได้คุ้นเคยและไม่รู้สึกว่าเขาเป็นคนแปลกหน้า
- แนะนำผู้ปกครองให้แนะนำตัวเองและบุตรหลานทำความรู้จักและคุ้นเคยกับเพื่อน ๆ ที่โดยสารรถคันเดียวกัน เพื่อให้เด็กมีเพื่อนนั่งและพูดคุยด้วยในระหว่างเดินทาง

ไปโรงเรียน

- แนะนำผู้ปกครองให้ชักชวนบุตรหลานเล่นตุ๊กตา ซึ่งมีรถโรงเรียนและเด็กนักเรียนนั่งอยู่ในรถเพื่อเดินทางไปโรงเรียน เพื่อให้เด็กเรียนรู้ว่าการไปโรงเรียนเป็นเรื่องปกติธรรมดาของทุกคนที่จะต้องทำ

9. แจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่าทางโรงเรียนมีหนังสือมากมาย ที่ผู้ปกครองและบุตรหลานสามารถเลือกอ่านได้ หนังสือเกี่ยวกับการเริ่มไปโรงเรียน การผูกมิตร ฯ หนังสือต่าง ๆ เหล่านี้เด็ก ๆ สามารถอ่านในห้องเรียนหรือยืมกลับบ้านได้ในโอกาสที่เหมาะสม

10. การส่งบุตรไปโรงเรียนและจากมาโดยการกล่าวคำอำลาไม่ใช่เรื่องง่ายเสมอไป บางครั้งผู้ปกครองแอบหนีออกมาในขณะที่เด็กเผลอการทำเช่นนี้ไม่ถูกต้องและเป็นผลเสียต่อจิตใจและการพัฒนาการของเด็กในระยะยาว ถึงแม้ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ แต่เป็นเพียงชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น การกล่าวคำอำลาและให้คำมั่นสัญญาแก่เด็กว่า เขาจะได้พบหน้าคุณพ่อ/คุณแม่อีกในตอนเย็น จะทำให้เด็กไม่หวาดกลัวที่จะอยู่ที่โรงเรียนจนกว่าจะถึงเวลากลับบ้าน ลองปฏิบัติตามคำแนะนำเหล่านี้ดู เด็ก ๆ จะมีความสุขและพร้อมที่จะไปโรงเรียน

แปลและเรียบเรียงจาก Blecher-Sass, Hope. "Good-Byes Can Build Trust." The Journal of the National Association for the Education of Young Children. (November 1997) : 12-14

ห้องสมุดในประเทศจีน

สาอางศรี พรสุวรรณ

ผู้เขียนได้ไปเยี่ยมชมห้องสมุด 3 แห่งในประเทศจีน ได้แก่ 1. ห้องสมุดแห่งชาติของจีน เป็นหอสมุดวิจัยที่มีประวัติยาวนานและมีทรัพยากรห้องสมุดจำนวนมากมายและหลากหลาย โดยหอสมุดได้จัดเตรียมทั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซีดีรอม และอินเทอร์เน็ตไว้ให้บริการแก่ผู้ใช้ 2. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยชิงหัว ห้องสมุดได้ร่วมกับ OCLC จัดตั้งศูนย์ Tsinghua-OCLC Service Center เพื่อสืบค้นข้อมูลจาก OCLC 3. ห้องสมุดเซี่ยงไฮ้ การใช้คอมพิวเตอร์ในห้องสมุดใช้ซอฟต์แวร์ Horizon มีเครือข่าย ซีดีรอมและอินเทอร์เน็ต

Libraries in China

Saangsri Phornsuan

The author visited 3 libraries in China. The names and details of these libraries are as follows:

1. **National Library of China** National Library of China is a comprehensive research library with a history of long standing and richness of varied collections. The construction of the present building was proposed and approved by Premier Zhou Enlai. The library was formally opened on October 6, 1987. The library provides computer networking system, CD-ROM and Internet to the library patrons.

2. **Tsinghua University Library** Tsinghua University Library was first built in 1912 and expanded in 1931 and 1991. The library's collection is composed of reference books, journals, ancient publications, audiovisual materials, electronic publications etc. "The Tsinghua-OCLC Service Center" established jointly with OCLC of the U.S. can provide nation wide service for retrieving OCLC resources.

3. **Shanghai Library** Shanghai Library is built on the concept of open access stacks with one million books in 20 large reading rooms. The library uses Horizon computer software for five modules: acquisition, cataloging, circulation, serials and OPAC. CD-ROM network and Internet are integrated within the Library's Local Area Network (LAN) and connected to the outside networks.

ห้องสมุดในประเทศจีน

สอางศรี พรสุวรรณ*

คำนำ

ผู้เขียนได้มีโอกาสไปเข้าร่วมประชุม Workshop on Exploitation and Utilization of Scientific and Technical Information Resources in Asian-Pacific Region ครั้งที่ 8 ที่กรุงเป่ย์จิง และเซี่ยงไฮ้ ประเทศจีน ทางเจ้าภาพได้จัดให้ไปเยี่ยมชมห้องสมุด 3 แห่ง ได้แก่ ห้องสมุดแห่งชาติของจีน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยซิงหัว และห้องสมุดเซี่ยงไฮ้ รายละเอียดของห้องสมุดแต่ละแห่งมีดังนี้

1. ห้องสมุดแห่งชาติของจีน (The National Library of China)

ประวัติ ห้องสมุดแห่งชาติของจีนมีประวัติ

ย้อนไปร่วมร้อยปี โดยก่อตั้งในปี ค.ศ. 1909 ต่อมาในปี ค.ศ. 1911 หอสมุดอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการของรัฐบาลฝ่ายเหนือ และได้เปิดทำการในวันที่ 27 สิงหาคม ค.ศ. 1912 จัดเป็นที่ระลึกแก่ห้องสมุดแห่งชาติ ในปี ค.ศ. 1931 ได้สร้างหอสมุดใหม่อยู่บนฝั่งตะวันตกของทะเลสาบ Taiye บนถนน Wenjin ภายหลังที่ประเทศจีนเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยใช้ชื่อประเทศว่า People's Republic of China ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1949 เปลี่ยนชื่อเป็นห้องสมุดเป่ย์จิง (Beijing Library) ต่อมานายกรัฐมนตรี โจแอน ไล (Zhou Enlai) สนับสนุนให้มีการสร้างหอสมุดแห่งชาติขึ้นใหม่ โดยสร้างเสร็จและเปิดให้ประชาชนเข้าใช้เมื่อ

ห้องสมุดแห่งชาติของจีน

* รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ. 1987 ส่วนหอสมุดเดิมที่อยู่ที่ยถนน Wenjin เปลี่ยนเป็นห้องสมุดสาขาไป

สถานที่ หอสมุดแห่งชาติของจีนตั้งอยู่ในทางตะวันตกของกรุงเป่ย์จิงอยู่บนเนื้อที่ 7.42 เฮกเตอร์ ห้องสมุดจุคนอ่านถึง 6,000-7,000 คน มีห้องอ่านหนังสือ 30 ห้อง มีหนังสือสิ่งพิมพ์รวมทั้งสิ้น 20 รายการ

หน้าที่และบริการ ภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ของจีนทำให้หอสมุดได้รับหนังสือจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์ในประเทศจีน นอกจากนี้ยังมีสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ หอสมุดมีหน้าที่ในการให้บริการแก่เจ้าหน้าที่รัฐบาลทหารและองค์กรมวลชน หอสมุดแห่งชาติของจีนเป็นผู้จัดทำ บรรณานุกรมแห่งชาติและเป็นผู้กำหนดเลขมาตรฐานประจำหนังสือ (ISBN)

หอสมุดแห่งชาติมีการตกลงกันในระดับรัฐบาลกับห้องสมุดและสถานศึกษาในต่างประเทศถึง 1,000 แห่งในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์และการยืมระหว่างประเทศอาทิ เช่น เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม IFLA ครั้งที่ 62 ในปี ค.ศ. 1996 หอสมุดแห่งชาติได้นำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดระบบเน็ตเวิร์คโยงไปยังห้องสมุดในท้องถิ่น

ห้องหนังสือเก่า หอสมุดแห่งชาติเก็บหนังสือเก่าย้อนไป 700 ปี โดยหนังสือเก่าเหล่านี้มาจากห้องสมุดในราชสำนักของราชวงศ์ซ้อง หยวน หมิงและจีนของจีน สิ่งพิมพ์เหล่านี้ประกอบไปด้วย ตัวเขียนบนกระดุกและกระดอง เต่าในยุคราชวงศ์ซ้อง ตัวเขียนบนแผ่นหินในยุคราชวงศ์ซ้อง คัมภีร์ศาสนาพุทธในราชวงศ์จิ้น

รูปปั้นบี ชั่น ผู้ทำการพิมพ์คนแรกในโลก

วรรณคดี 4 ประเภท จำนวนหลายร้อยเล่มสร้างในยุคพระเจ้าเฉียนหลง ต้นฉบับการพิมพ์ด้วยพิมพ์ไม้ซึ่งมีตราของพระเจ้าแผ่นดินจำนวนหนังสือเก่ารวมทั้งสิ้น 270,000 ฉบับ จัดว่าเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และเขียนโดยนักเขียนและนักปราชญ์ชาวจีนที่มีชื่อเสียง

ปัจจุบันทางหอสมุดกำลังจัดเก็บหนังสือเก่าอยู่ในรูปคอมพิวเตอร์ ภายในห้องหนังสือเก่ามีการแสดงนิทรรศการของตัวอักษรจีนโบราณแบบซังเจีย (Chang Jie) รูปปั้นชาวจีน ผู้ทำการพิมพ์คนแรกของโลก ชื่อ บีชั่น (Bi Sheng)

ห้องโสตทัศนวัสดุ ภายในห้องนี้มีเทป

แผ่นซีดีรอมและสื่อหลายแบบ (Multimedia) ซึ่งมีเครื่องฟังเครื่องฉายจัดให้กับผู้ใช้

ห้องสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีซีดีรอม ฐานข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านธุรกิจ การค้า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซีดีเป็นภาษาจีนผลิตโดยบริษัท WANFA ซึ่งเป็นบริษัทที่ผลิตซีดีที่มีชื่อแห่งหนึ่งของจีน ผู้ใช้บริการจะต้องเสียค่าบริการในการสืบค้น ผู้เขียนได้ถามผู้ที่กำลังใช้ฐานข้อมูลทางด้านธุรกิจอยู่เขาตอบว่าคุ้มค่าที่มาใช้เพราะมีประโยชน์กับการค้าขายของเขา

หอสมุดแห่งชาติแยกห้องอ่านหนังสือภาษาจีนและภาษาต่างประเทศออกจากกัน ภายในหอสมุดแห่งชาติมีร้านขายหนังสือที่เป็นหนังสือภาษาจีนทั้งหมด

2. หอสมุดมหาวิทยาลัยชิงหัว (Tsinghua University Library)

มหาวิทยาลัยชิงหัวก่อตั้งในปี ค.ศ. 1911 ตั้งอยู่ชานกรุงเป่ย์จิง เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการสอนเน้นไปทางด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ เปิดสอน 3 ระดับ คือ ปริญญาตรีโทและเอก ปัจจุบันมีการเปิดสอน 6 คณะ คือ สถาปัตยกรรมศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และการจัดการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิศวกรรมเครื่องกล หอสมุดของมหาวิทยาลัยสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1912 ได้รับการออกแบบโดยสถาปนิกชาวอเมริกัน และมีการขยายตัวตึกในปี 1931 ส่วนทางด้านตะวันตกของตึกสร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1991 โดยได้รับเงินอุดหนุนจาก Dr. Run Run Shaw จึงให้ชื่อตึกตามชื่อของผู้บริจาคเงิน ตึกของหอสมุด

สวยงามและได้รับรางวัล ทางด้านสถาปัตยกรรมดีเด่นของจีน

ทรัพยากรห้องสมุด หอสมุดมีหนังสือ 2 ล้านเล่ม วารสารเย็บเล่ม 350,000 เล่ม และบอกรับวารสารมากกว่า 5,000 รายการ หนังสือเก่าที่สันเย็บด้วยด้ายมี 300,000 เล่ม มีแผ่นซีดีรอม (CD-ROM) และสื่อหลายแบบ (Multimedia) กว่า 200 แผ่น ไมโครฟิชและเทปวีดิทัศน์กว่า 5,000 รายการ

บริการ พื้นที่ของห้องสมุดสามารถจุผู้อ่านได้ 8,000 คน ซึ่งมีผู้ยืมหนังสือประมาณ 2,000 คนต่อวัน มีห้องอ่านหนังสือ 24 ห้อง ห้องเหล่านี้ประกอบไปด้วยหนังสืออ้างอิง นิตยสารและวารสาร เอกสารเก่า หอสมุดโสตทัศนวัสดุ และสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

บริการสืบค้นข้อมูล การค้นหาข้อมูลด้วย OPAC (Online Public Access Catalog) มีการใช้ฐานข้อมูลซีดีรอม มีการค้นข้อมูลออนไลน์จากฐานข้อมูลในประเทศจีนและต่างประเทศ มีการใช้ Internet หอสมุดได้มีการตกลงร่วมกับ OCLC จัดตั้งศูนย์ Tsinghua-OCLC Service Center โดยสามารถค้นข้อมูลจาก OCLC และทาง OCLC ได้ให้เครื่องคอมพิวเตอร์ 30 เครื่องแก่หอสมุด นอกจากนี้ยังมีศูนย์ Literature-Information Center for Engineering and Applied Sciences, Foreign Teaching Material Center, The Center of Originality Verification for Science and Technology ซึ่งจัดตั้งโดยคณะกรรมการการศึกษาของรัฐ (State Education Commission) ทำหน้าที่ให้บริการแก่มหาวิทยาลัยในประเทศจีน หอสมุดมีบริการยืม

ระหว่างห้องสมุดและแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัย และสถาบันต่าง ๆ ถึง 100 กว่าสถาบัน นอกจากนี้ยังมีการอบรมโดย Information Education Division จัดอบรมด้านการศึกษา และสารสนเทศต่าง ๆ มีห้องประชุมขนาดเล็ก สำหรับจัดอบรมโดยเฉพาะ ห้องสมุดมีบริการ ห้องโสตทัศนวัสดุ โดยมีรายชื่อโสตทัศนวัสดุ อยู่ในระบบออนไลน์

ระบบอัตโนมัติของห้องสมุด ระบบอัตโนมัติของห้องสมุดใช้ ซอฟต์แวร์ INNO-PAC เป็นระบบ LAN (Local Area Network) เชื่อมโยงทั้งมหาวิทยาลัยและเชื่อมต่อไปยัง China Education and Research

Network (CERNET) และ Internet บนระบบ LAN มี File Server, Communication Server, Domain Name Server และ WWW server ทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถค้นรายชื่อหนังสือของห้องสมุด ฐานข้อมูลหนังสืออ้างอิงและสารสนเทศ ประเภท Virtual บน Internet โดยมีห้องค้นข้อมูลประเภทนี้โดยเฉพาะเรียกว่า Electronic Reading Room พร้อมทั้งมีซีดีรอม (CD-ROM) และสื่อหลายแบบ (Multimedia) ซึ่งมีทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษให้บริการและจำหน่าย Email Address ของห้องสมุดนี้คือ LSR-LIB@Mail Tsinghua.edu.cn

Electronic Reading Room ของมหาวิทยาลัย ซิงหัว

3. ห้องสมุดเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Library)

ห้องสมุดเซี่ยงไฮ้เป็นอาคารที่ก่อสร้างขึ้นใหม่ทำพิธีเปิด เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1996 ในวันเปิดได้มีการพิมพ์แสดมปีและซองเป็นที่ระลึกซึ่งออกแบบโดย Mr. Wang Shian ห้องสมุดตั้งอยู่ในย่านมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาและสถานทูต ตัวอาคารสร้างอย่าง

สวยงามทันสมัยบนเนื้อที่ 3.1 เฮกเตอร์ ห้องสมุดประกอบด้วย 2 หอคอย (Tower) ซึ่งมีความสูงข้างละ 11 ชั้น และ 24 ชั้น มีลาน 2 ลาน ชื่อ Wisdom และ Knowledge รอบอาคารปลูกต้นไม้และสนามหญ้าที่มีขนาดถึง 11,000 ตารางเมตร ตัวอาคารสีขาวและสีทราาย ตั้งอยู่บริเวณสี่แยกมูมถน Nanjing ทำให้สามารถมองเห็นได้จากถนนทั้งสี่ด้าน

SHANGHAI LIBRARY

สถานที่ ห้องสมุดสามารถจุหนังสือได้ 13 ล้านเล่ม แต่ปัจจุบันมีหนังสือ 1 ล้านเล่มให้บริการอยู่ในห้องอ่านหนังสือขนาดใหญ่ 20 ห้อง แต่ละชั้นจุผู้อ่านได้ 3,000 คน ห้องสมุดมีห้องประชุมขนาดใหญ่ 872 ที่นั่ง มีห้องโถงจุคน 300 ที่นั่งและห้องสัมมนาย่อยอีก 3 ห้อง แต่ละห้องตกแต่งด้วยวัสดุอุปกรณ์ทันสมัย ชั้นล่างมีโถงแสดงนิทรรศการ ทางด้านศิลปวัฒนธรรมและงานสังคมต่าง ๆ วันที่ไปเยี่ยมชมเป็นการแสดงนิทรรศการภาพวาดสีน้ำของจีนซึ่งมีผู้สนใจเข้าชมเป็นจำนวนมาก มีร้านขายหนังสือและขายงานศิลปะของจีน

การบริหาร เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม ค.ศ. 1995 Institute of Scientific and Technical Information of Shanghai (ISTIS) ได้รวมกับห้องสมุดเซี่ยงไฮ้ เพื่อให้บริการด้านห้องสมุดและบริการสารสนเทศแก่บุคคลที่ต้องการทำวิจัยและให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ห้องสมุดเป็นที่ให้ประชาชนมาพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ระบบคอมพิวเตอร์ ห้องสมุดเซี่ยงไฮ้ใช้คอมพิวเตอร์ IBM 600 โดยใช้ Software

ปีที่ 42 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2541

สำหรับห้องสมุด คือ Horizon การใช้คอมพิวเตอร์ในห้องสมุด ได้แก่

1. ระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบ Integrated ใช้กับงานทุกงานของห้องสมุด

2. ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation) การบริหารสำนักงานทุกประเภทของห้องสมุดเซี่ยงไฮ้และ ISTIS ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานทั้งสิ้น

3. ฐานข้อมูล (Database) ห้องสมุดสร้างฐานข้อมูลเป็นจำนวนมากมาอาทิ Industrial Design Database, Chinese Literature และ People Daily Databases (ฐานข้อมูลหนังสือ) ฯลฯ

4. ระบบเครือข่าย (Network System) ห้องสมุดมีซีดีรอมถึง 1,300 แผ่นและใช้ระบบ CD Network และสื่อหลายแบบ (Multimedia)

นอกจากนี้ยังมีการใช้ Internet อย่างแพร่หลายและสร้าง Website รายชื่อวารสาร Website ของห้องสมุดเซี่ยงไฮ้ คือ <http://WWW.libnet.sh.cn>

การบริการ ห้องสมุดให้บริการผู้อ่านโดยมีห้องอ่านหนังสือขนาดใหญ่และมีชั้นไว้หนังสือ

ให้แก่ผู้อ่านที่ต้องการจองและเก็บหนังสือเหล่านี้ไว้ในช่วงเวลาหนึ่ง โดยผู้อ่านต้องแจ้งความจำนงค์ล่วงหน้า ผู้อ่านสามารถยืมหนังสือออกนอกห้องสมุดได้ในกรณีที่ห้องสมุดมีหนังสือมากกว่าหนึ่งฉบับ โดยที่หนังสือจะเก็บอยู่ในชั้นเฉพาะให้ผู้ยืมเพื่อให้บริการยืมได้อย่างรวดเร็ว หนังสือตามแต่ละชั้นจัดส่งด้วยระบบสายพานส่งหนังสืออัตโนมัติที่ทันสมัยซึ่งมีเพียงเครื่องเดียวในประเทศจีน ห้องสมุดมีการให้บริการที่ปรึกษาทางด้านเทคโนโลยีแก่บริษัท

ต่าง ๆ ในเรื่องของการตลาดของสารนิเทศ วิจัยตลาดและพัฒนาอุตสาหกรรมไว้บริการแก่บริษัทข้ามชาติต่าง ๆ ห้องสมุดเซี่ยงไฮ้จัดว่าเป็นห้องสมุดที่มีแผ่นเสียงมากที่สุดในประเทศจีน โดยมีถึง 140,000 แผ่นรวมทั้งเพลงอุปรากรจีน ละครจีน ฯลฯ ขณะนี้อยู่ในระหว่างจัดทำระบบดิจิทัล แผนกโสตทัศนวัสดุมีอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น จานรับดาวเทียมสำหรับรับข้อมูลจากต่างประเทศ สื่อผสมและรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

1. *In Commemoration of the Opening of the New Shanghai Library.* (Leaflet)
2. *The Shanghai Library New Building.*
3. Shanghai Philatelic Corporation. *In Commemoration of the Opening of the New Shanghai Library.* (Envelop and Stamps)
4. Tan, Bin. *The National Library of China.* Beijing: Central Academy of Fine Arts, 1996.
5. The Tsinghua University Library.
6. จากการบรรยายและเข้าชม National Library of China, Shanghai Library และ Tsinghua University Library.

หมายเหตุ คำอ่านชื่อในภาษาจีนของบทความนี้ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ Zhao Shouhui แห่งภาควิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ Zhao Shouhui ผู้ให้ความช่วยเหลือในการเดินทางไปประเทศจีนในครั้งนี้

พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ :

การนำหลักการใช้งานโดยธรรมมาใช้ ในงานของบรรณารักษ์และนักสารนิเทศ

ไชยยศ เหมะรัชตะ

กฎหมายลิขสิทธิ์ภายใต้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 กล่าวถึงความหมายของลิขสิทธิ์ งานอันมีลิขสิทธิ์ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ อายุแห่งการคุ้มครองสิทธิ์ การละเมิดลิขสิทธิ์ และการใช้งานโดยธรรมของบรรณารักษ์และนักสารนิเทศ

การใช้งานโดยธรรมของบรรณารักษ์และนักสารนิเทศ ตามพระราชบัญญัติมาตรา 34 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ของการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยบรรณารักษ์ของห้องสมุดเป็นการกระทำอันชอบธรรม ซึ่งถือว่าเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

* * * * *

Copyright Act :

To Apply the Principle of Work Usage with Justice to the Work of Librarians and Informationists

Chaiyos Haemarutchata

Copyright Law under Copyright Act B.E. 2537 mentions the definition of copyright, the work which has copyright, the getting of copyright, the age of right coverage, the violation of copyright, and the work usage with justice of librarians and informationists.

The work usage with justice of librarians and informationists under the Act, Section 34 which prescribes the standard of work duplication which has copyright by librarians of a library is a legitimate act which is treated as an exception of the copyright violation.

* * * * *

พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ :

การนำหลักการใช้งานโดยธรรมมาใช้ในงานของบรรณารักษ์ และนักสารนิเทศ

ไชยยศ เหมะรัชตะ*

การใช้งานโดยธรรม (fair use) เป็นถ้อยคำซึ่งใช้อยู่ในกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา อันหมายถึงการกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์อย่างชอบด้วยเหตุผล และไม่กระทบกระเทือนประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์อันเกินควร โดยถือว่าการใช้งานโดยธรรม เป็นการอันไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามที่กฎหมายลิขสิทธิ์กำหนดไว้ กล่าวคือกฎหมายลิขสิทธิ์ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำต่าง ๆ อันเป็นการใช้งานโดยธรรมไว้ในบทบัญญัติของส่วนที่ว่าด้วยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ดังที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ของประเทศไทย ได้กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในหมวด 1 ส่วนที่ 6 ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

ส่วนลักษณะของการใช้งานโดยธรรม อันเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์นั้น ได้แก่ การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งไม่ขัดต่อการแสวงหา

ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

การนำหลักการใช้งานโดยชอบธรรมมาใช้ในงานของบรรณารักษ์และนักสารนิเทศนั้น บรรณารักษ์และนักสารนิเทศมักจะมี การทำสำเนาหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ หรือโสตทัศนวัสดุและสิ่งบันทึกเสียงจากต้นฉบับ หรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งเจ้าของลิขสิทธิ์ได้นำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน ทั้งนี้ เพื่อบริการให้แก่ผู้ใช้บริการของหน่วยงานสารนิเทศ เนื่องจากผู้ใช้บริการอาจต้องการสำเนาของงาน เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษาและในบางกรณีหนังสือ และเอกสารบางฉบับ หรือโสตทัศนวัสดุและสิ่งบันทึกเสียงบางชิ้น เป็นสิ่งที่มีราคาแพง หรือเป็นสิ่งที่หายาก หรือต้นฉบับมีอยู่น้อย หรือมีการทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์

* ศาสตราจารย์ ภาควิชากฎหมายวิธีพิจารณาและธรรมนูญศาล คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เตอร์จากสื่อบันทึกต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานสารสนเทศนั้น จึงอาจมีปัญหาดังกล่าว การกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายลิขสิทธิ์หรือไม่ และหากว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ บรรณารักษ์และนักสารสนเทศผู้กระทำการนั้น จะทราบหรือไม่ว่าเป็น การละเมิดลิขสิทธิ์

ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่จะอธิบายถึงข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ อันเกี่ยวกับการใช้งานโดยชอบธรรม โดยบรรณารักษ์และนักสารสนเทศนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะกล่าวถึงหลักเกณฑ์ว่าด้วยกฎหมายลิขสิทธิ์ ภายใต้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พอสังเขป ดังนี้

1. ความหมายของลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 4 ได้กำหนดนิยามของคำว่า “ลิขสิทธิ์” หมายความว่า “สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น” สิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะกระทำการใด ๆ นั้น มีบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้รองรับไว้ในเรื่องการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ตามมาตรา ๑๕ เช่น สิทธิในการทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานการเผยแพร่งานต่อสาธารณชนและให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนาบางส่วนประเภท เป็นต้น ดังนั้น ลิขสิทธิ์จึงเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ อันเกิดจากงานสร้างสรรค์ ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

2. งานอันมีลิขสิทธิ์

งานที่จะได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ ต้องเป็นงานสร้างสรรค์ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฏนี้คือ

2.1 ต้องเป็นงานสร้างสรรค์ พิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งบัญญัติว่า “งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม.....” และในมาตรา 4 ซึ่งได้กำหนดนิยามของคำว่า “ผู้สร้างสรรค์ หมายความว่า ผู้ทำหรือผู้ก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์คืออย่างใดอย่างหนึ่ง ที่เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้” จะเห็นได้ว่า งานอันมีลิขสิทธิ์จึงต้องเป็นงานสร้างสรรค์ที่มีผู้ทำหรือผู้ก่อให้เกิดขึ้น

2.2 ต้องเป็นงานที่มีรูปร่างปรากฏ งานที่จะได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ จะต้องเป็นงานที่มีรูปร่างปรากฏ หรือต้องมีการแสดงออกมาให้ปรากฏด้วย เพื่อให้มีการแบ่งแยกแยะระหว่างความคิดของผู้สร้างสรรค์ กับสิ่งที่แสดงออกมา ซึ่งเรียกกันว่า “การแบ่งแยกความคิดและการแสดงออก” (idea-expression dichotomy) เนื่องจากเมื่อผู้สร้างสรรค์มีความคิดที่จะสร้างสรรค์สิ่งใด หากมิได้นำความคิดนั้น มาสร้างสรรคงานออกมาให้ปรากฏแล้ว ย่อมไม่มีงานสร้างสรรค์ที่สามารถให้ความคุ้มครองได้ ทั้งนี้ ลำพังแต่ความคิดของบุคคลใด ควรเป็นสิ่งที่สาธารณชนได้ใช้ประโยชน์โดยอิสระปราศจากการผูกขาดโดยบุคคลหนึ่งแต่ผู้เดียว ด้วยเหตุนี้ การคุ้มครองงานสร้างสรรค์ใด ๆ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความคิดที่จะสร้างสรรค์งานภายในสมองของผู้สร้างสรรค์ ได้แสดงออกมาให้ปรากฏใน

รูปแบบที่เหมาะสม

องค์ประกอบดังกล่าวนี้ได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 6 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งบัญญัติไว้ในตอนท้ายว่า “.....ไม่ว่างานดังกล่าว จะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใด” และในมาตรา 6 วรรคสอง ยังไม่เน้นรับรองหลักการนี้ โดยบัญญัติว่า “การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่คลุมถึงความคิด หรือขั้นตอน กรรมวิธีหรือระบบหรือวิธีใช้หรือทำงาน หรือแนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์”

2.3 ต้องเป็นงานประเภทที่กฎหมายกำหนดให้ความคุ้มครอง ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดประเภทงานสร้างสรรค์ที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ไว้ในมาตรา 6 วรรคแรก ซึ่งบัญญัติว่า “งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์หรือแผนกศิลปะ ของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่างานดังกล่าว จะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใด” ดังนั้น งานสร้างสรรค์ที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 9 ประเภท อันได้แก่

2.3.1 งานวรรณกรรม (literary works) หมายความว่า งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย นอกจากงานนิพนธ์ต่าง ๆ ซึ่งกฎ-

หมายลิขสิทธิ์ฉบับนี้ ถือว่าเป็นงานวรรณกรรมแล้ว ยังได้กำหนดให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย โดยได้ให้นิยามของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หมายความว่า คำสั่งชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดที่นำไปใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงาน หรือเพื่อให้ได้ผลอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในลักษณะใด

2.3.2 งานนาฏกรรม (dramatic works) หมายความว่า งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว และให้หมายความรวมถึงการแสดงโดยวิธีไปด้วย

2.3.3 งานศิลปกรรม (artistic works) หมายความว่า งานอันมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

ก) งานจิตรกรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่ประกอบด้วยเส้น แสง สี หรือสิ่งอื่น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ลงบนวัสดุอย่างเดียวหรือหลายอย่าง เช่น งานวาดเขียน และภาพระบายสี เป็นต้น

ข) งานประติมากรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่เกี่ยวกับปริมาตร ที่สัมผัสและจับต้องได้ เช่น งานปั้น งานหล่อรูปเหมือน และงานแกะสลัก เป็นต้น โดยเป็นงานที่มีรูปแบบในลักษณะสามมิติ

ค) งานภาพพิมพ์ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพด้วยกรรมวิธีทางการพิมพ์ และให้หมายความรวมถึงแม่พิมพ์ หรือแบบพิมพ์ที่ใช้ในการพิมพ์ด้วย กล่าวคือ เป็นงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการพิมพ์ ด้วยการวาด หรือ

เขียนลงบนวัสดุจากการพิมพ์ด้วยหมึก

ง) งานสถาปัตยกรรม ได้แก่ งานออกแบบอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้าง งานออกแบบตกแต่งภายในหรือภายนอก ตลอดจนบริเวณของอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือการสร้างสรรค์หุ่นจำลองของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง

จ) งานภาพถ่าย ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือบันทึกภาพ โดยให้แสงผ่านเลนส์ไปยังฟิล์มหรือกระจก และล้างด้วยน้ำยาซึ่งมีสูตรเฉพาะ หรือด้วยกรรมวิธีใด ๆ อันทำให้เกิดภาพขึ้น หรือการบันทึกภาพด้วยเครื่องมือ หรือวิธีการอย่างอื่น เช่น การถ่ายภาพโดยใช้กล้องโพลาลอยด์ และการถ่ายภาพด้วยกล้องระบบดิจิทัล เป็นต้น

ฉ) งานภาพประกอบ แผนที่ โครงสร้าง ภาพร่าง หรืองานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติ อันเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์ เช่น แผนที่โลก โครงสร้างรถยนต์ ภาพลายเส้นที่ร่างอย่างหยาบ ๆ แผนที่รูปหุ่นแสดงที่ตั้งของภูเขา และการออกแบบลักษณะของสื่อตัวนำไฟฟ้าขนาดเล็กหรือเซมิคอนดักเตอร์ เป็นต้น

ช) งานศิลปประยุกต์ ได้แก่ งานที่นำเอางานตาม (ก) ถึง (ฉ) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นนอกเหนือจากการชื่นชมในคุณค่าของตัวงานดังกล่าวนั้น ดังเช่น นำไปใช้สอย นำไปตกแต่งวัสดุหรือสิ่งของอันเป็นเครื่องใช้ หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในทางการค้า หรือที่เรียกกันว่า “พาณิชย์ศิลป์” นั่นเอง

ทั้งนี้ ไม่ว่างานศิลปกรรมทั้งเจ็ดลักษณะที่กล่าวมา จะมีคุณค่าทางศิลปะหรือ

ไม่ก็ตาม ก็ให้ถือว่าเป็นงานศิลปกรรมอันได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์เช่นกัน

2.3.4 งานดนตรีกรรม (musical works) หมายความว่า งานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้น เพื่อบรรเลงหรือขับร้อง ไม่ว่าจะเป็นทำนองและคำร้อง หรือมีทำนองอย่างเดียว และให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลง หรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว

2.3.5 งานโสตทัศนวัสดุ (audio-visual works) หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของภาพโดยบันทึกลงในวัสดุ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะอย่างใด อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบงานนั้นด้วย ถ้ามี เช่น เทป-วิดีโอ และแผ่นเลเซอร์ดิสก์ เป็นต้น

2.3.6 งานภาพยนตร์ (cinematographic works) หมายความว่า โสตทัศนวัสดุ อันประกอบด้วยลำดับของภาพ ซึ่งสามารถนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่น เพื่อนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วย ถ้ามี

2.3.7 งานสิ่งบันทึกเสียง (sound recording works) หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นใด โดยบันทึกลงในวัสดุ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะใด ๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น แต่ทั้งนี้มิให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์ หรือเสียงประกอบ

โสตทัศนวัสดุอย่างอื่น เช่น แถบบันทึกเสียง และจานเสียง เป็นต้น

2.3.8 งานแพร่เสียงแพร่ภาพ (sound and video broadcasting works) หมายความว่า งานที่นำออกสู่สาธารณชน โดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน เช่น เคเบิลทีวี และการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม เป็นต้น

2.3.9 งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ (any other works in the literary, scientific or artistic domain) ในมาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ในตอนท้าย กำหนดในลักษณะกว้าง ๆ เพื่อให้โอกาสในการตีความสำหรับลักษณะของงานบางอย่าง (ซึ่งอาจมีการสร้างสรรค์ในอนาคต ดังเช่นที่เคยใช้บทบัญญัติในส่วนนี้ตีความให้คุ้มครองการสร้างสรรคโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ก่อนที่จะมีการบัญญัติให้ความคุ้มครองโปรแกรมคอมพิวเตอร์ไว้ ภายใต้งานวรรณกรรมอย่างชัดเจน ในกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม ยังมีงานสร้างสรรค์บางสิ่งซึ่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ไว้ในมาตรา 7 อันได้แก่ (1) ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ (2) รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย (3) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือโต้ตอบของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือ

ของท้องถิ่น (4) คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ (5) คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ตาม (1) ถึง (4) ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น

3. การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 8 กำหนดหลักเกณฑ์ของการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ไว้อันเป็นไปตามหลักการของอนุสัญญาเบอร์น์ ว่าด้วยการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรมที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย โดยบัญญัติไว้ว่า “ให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางาน ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย หรืออยู่ในราชอาณาจักร หรือเป็นผู้มีสัญชาติ หรืออยู่ในประเทศเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น

(2) ในกรณีที่ได้มีการโฆษณาแล้ว การโฆษณางานนั้นในครั้งแรก ได้กระทำขึ้นในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรือในกรณีที่การโฆษณาครั้งแรก ได้กระทำนอกราชอาณาจักร หรือในประเทศอื่น ที่ไม่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หากได้มีการโฆษณางานดังกล่าวในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็น

ภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ภายในสามสิบ วันนับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก หรือผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน (1) ในขณะที่มีการโฆษณางานครั้งแรก

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย ถ้าผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล “นิติบุคคล นั้นต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย”

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์อันเกี่ยวกับการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ โดยการตกลงกันทางสัญญา เช่น งานสร้างสรรค์ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง โดยลิขสิทธิ์ในงานนั้นเป็นของผู้สร้างสรรค์ หากมิได้ทำเป็นหนังสือตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น แต่นายจ้างมีสิทธิในงานนอกเผยแพร่ต่อสาธารณชน ตามวัตถุประสงค์ของสัญญาจ้างแรงงาน (มาตรา 9) งานสร้างสรรค์โดยการรับจ้างตามสัญญาจ้างทำของ ให้ผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ เว้นแต่ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา 10) ตลอดจนการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ โดยการสร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายอยู่ด้วย เช่น การดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ให้ผู้ที่ทำการดัดแปลงนั้น มีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้ดัดแปลงนั้น (มาตรา 11) การนำงานอันมีลิขสิทธิ์มารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือการนำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใด ซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้ โดยอาศัยเครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใดมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน โดยผู้กระทำการได้คัดเลือก หรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งมิได้ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น ให้

ผู้ที่ได้รวบรวมหรือประกอบ มีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันนั้น (มาตรา 12) และ กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือของท้องถิ่น ย่อมมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น โดยการจ้างหรือตามคำสั่งในความควบคุมของหน่วยงานเหล่านั้น เว้นแต่จะมีการตกลงไว้เป็นอย่างอื่น เป็นลายลักษณ์อักษร (มาตรา 14)

4. อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดระยะเวลาของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไว้ตามประเภทของงานสร้างสรรค์ ดังนี้คือ

4.1 อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานทั่วไป มาตรา 19 ได้กำหนดอายุแห่งการคุ้มครองงานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ดนตรีกรรม หรือศิลปกรรม ซึ่งมีใช้ เป็นงานภาพถ่ายและมีชิ้นงานศิลปประยุกต์ไว้ให้มีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ส่วนในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ร่วม ให้มีลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ร่วม และมีอยู่ต่อไปอีกห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย แต่ถ้าผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคนถึงแก่ความตายก่อนที่ได้มีการโฆษณางานนั้น ให้ลิขสิทธิ์ดังกล่าว มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณางานเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการสร้างสรรค์งานขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานในระหว่างนั้น ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณางานนั้นเป็นครั้งแรก

อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่เป็นงานสร้างสรรค์ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์นั้น มาตรา 20 ได้กำหนดให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้น แต่ถ้าโฆษณาในงานในระหว่างนั้น ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณางานนั้น เป็นครั้งแรก และในกรณีที่รู้ตัว ผู้สร้างสรรค์เมื่อใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั่วไปในมาตรา 19 ดังที่กล่าวมา

4.2 อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานบางประเภท งานบางลักษณะและบางประเภทนั้นกฎหมายลิขสิทธิ์ได้กำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไว้ต่างหาก อันได้แก่ ลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งาน แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างนั้น ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณางานเป็นครั้งแรก (มาตรา 21) ลิขสิทธิ์ในงานศิลปประยุกต์ ให้มีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่ได้มีการโฆษณางานเป็นครั้งแรก (มาตรา 22) ลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์โดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานของรัฐหรือของท้องถิ่น ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณางานนั้นเป็นครั้งแรก (มาตรา 23)

5. การละเมิดลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดหลักเกณฑ์อันเกี่ยวกับการกระทำต่าง ๆ อันขัดต่อสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ ซึ่งกฎหมายถือว่าการกระทำดังกล่าว เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

5.1 สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ มาตรา 15 ได้กำหนดขอบเขตแห่งสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ ในงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ไว้ อันได้แก่

5.1.1 ทำซ้ำหรือดัดแปลง เจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียว ในการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ ส่วนลักษณะของการทำซ้ำและการดัดแปลงนั้น ได้มีการกำหนดนิยามไว้ในมาตรา 4 กล่าวคือ “ทำซ้ำ หมายความว่า คัดลอกไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกเสียงและภาพ จากต้นฉบับจากสำเนา หรือจากการโฆษณา ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้หมายความว่า คัดลอกหรือทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากสื่อบันทึกใดไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน”

ส่วน “ดัดแปลง หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือจำลองงานต้นฉบับ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (1) ในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรม ให้หมายความว่ารวมถึง แปล

วรรณกรรม เปลี่ยนรูปวรรณกรรม หรือรวบรวมวรรณกรรม โดยคัดเลือกและจัดลำดับใหม่ (2) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้หมายความรวมถึง ทำซ้ำ โดยเปลี่ยนรูปใหม่ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำขึ้นใหม่ (3) ในส่วนที่เกี่ยวกับนาฏกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่มีใช้นาฏกรรมให้เป็นนาฏกรรม หรือเปลี่ยนนาฏกรรมให้เป็นงานที่มีใช้นาฏกรรม ทั้งนี้ ไม่ว่าในภาษาเดิมหรือต่างภาษากัน (4) ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่เป็นรูปสองมิติหรือสามมิติ ให้เป็นรูปสามมิติหรือสองมิติ หรือทำหุ่นจำลองจากงานต้นฉบับ (5) ในส่วนที่เกี่ยวกับดนตรีกรรม ให้หมายความรวมถึง จัดลำดับเรียบเรียงเสียงประสาน หรือเปลี่ยนคำร้องหรือทำนองใหม่”

5.1.2 เผยแพร่ต่อสาธารณชน เจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียว ในการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน อันได้แก่ การทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน โดยการแสดง การบรรยาย การสวด การบรรเลง การทำให้ปรากฏด้วยเสียง และหรือภาพ การก่อสร้าง การจำหน่าย หรือโดยวิธีอื่นใดซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น

5.1.3 ให้เข้าต้นฉบับ หรือสำเนา งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง กฎหมายลิขสิทธิ์ได้กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานบางประเภท อันได้แก่ งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง มี

สิทธิแต่ผู้เดียวในการให้เข้าต้นฉบับของงาน หรือสำเนาของงานดังกล่าว ซึ่งเป็นสิทธิลักษณะใหม่ อันเริ่มก่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างมหาศาล แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ เช่น การให้เข้าเทปวิดีโอ และแผ่นเลเซอร์ดิสก์ เป็นต้น

5.1.4 ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น เป็นสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ ที่จะยกผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่บุคคลใด ๆ

5.1.5 อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตามข้อ 5.1.1 ข้อ 5.1.2 และข้อ 5.1.3 เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะอนุญาตให้บุคคลอื่น ๆ ใช้สิทธิต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น สิทธิในการทำซ้ำหรือดัดแปลง และสิทธิเผยแพร่ต่อสาธารณชน เป็นต้น แต่มาตรา 16 กำหนดไว้ว่า การที่เจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิดังกล่าว ย่อมไม่ตัดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธินั้นด้วย เว้นแต่จะตกลงห้ามไว้ในสัญญาอนุญาตนั้น

5.2 ลักษณะของการละเมิดลิขสิทธิ์ เมื่อกฎหมายลิขสิทธิ์ได้กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิต่าง ๆ แต่ผู้เดียวดังที่กล่าวมา หากบุคคลใดมากระทำการนั้น ต่อกงานอันมีลิขสิทธิ์ ย่อมถือว่าบุคคลนั้นได้กระทำการ อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ต่อเจ้าของลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดลักษณะของการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ ตามประเภทของงานที่ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ หากว่าการกระทำนั้น ไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 15 (5) จากเจ้าของลิขสิทธิ์ อันได้แก่ การทำซ้ำหรือดัดแปลง และการเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งงานทุกประเภท

โดยมีได้รับอนุญาตจากเจ้าของงาน ย่อมถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ (มาตรา 27-30) แต่ก็มีงานบางประเภท ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของงาน เช่น งานโสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ อันกฎหมายกำหนดให้การนำต้นฉบับ หรือสำเนาออกให้เช่า เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ (มาตรา 28 และมาตรา 30) นอกจากนี้ การกระทำต่องานแพร่เสียงแพร่ภาพ เช่น การจัดทำโสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ การแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ และการจัดให้ประชาชนฟัง และหรือชมงานแพร่เสียงแพร่ภาพโดยเรียกเก็บเงิน หรือผลประโยชน์อย่างอื่นในทางการค้า (มาตรา 30) ส่วนการกระทำบางลักษณะต่องานที่ได้ทำขึ้น โดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น อันได้แก่ การขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือเสนอให้เช่าซื้อ เผยแพร่ต่อสาธารณชน แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ และนำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งการกระทำดังกล่าวนั้น เป็นการกระทำเพื่อหากำไร โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ วางานนั้นได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ ให้ถือว่าผู้กระทำนั้นละเมิดลิขสิทธิ์ (มาตรา 31)

5.3 บทกำหนดโทษของการละเมิดลิขสิทธิ์ เมื่อบุคคลใดได้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในงานประเภทต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา บุคคลนั้นย่อมมีความผิด ซึ่งต้องระวางโทษตามที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดไว้ อันได้แก่

5.3.1 ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ เช่น ทำซ้ำหรือดัดแปลง ด้วยการถ่ายเอกสาร

คัดลอก และบันทึกเสียงจากแถบบันทึกเสียง ม้วนหนึ่งไปยังม้วนหนึ่ง เป็นต้น ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดเพื่อการค้า ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 69)

5.3.2 ผู้ใดกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 31 ด้วยการกระทำแก่งานที่ได้ทำขึ้น โดยการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อหากำไร เช่น ขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า เผยแพร่ต่อสาธารณชน แจกจ่ายและนำเข้ามาในประเทศ เป็นต้น ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดเพื่อการค้า ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 70)

6. การใช้งานโดยธรรมของบรรณาธิการและนักสารนิเทศ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้บัญญัติไว้ให้การกระทำใด ๆ แก่งานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น การทำซ้ำหรือดัดแปลง หรือการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เป็นต้น โดยมีได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ย่อมถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ในกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกระทำบางประการ ที่เป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ในหมวด 1 ส่วนที่ 6 โดยในบางกรณีเป็นการใช้งานโดยธรรม (fair use) ของผู้กระทำการนั้น อันกฎหมายถือว่าเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ส่วนสาระ

สำคัญที่ควรพิจารณาอันเกี่ยวกับการใช้งานโดย
ธรรมของบรรณารักษ์และนักสารนิเทศนั้น มี
ดังนี้คือ

**6.1 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้งาน
โดยธรรม** หลักในการพิจารณาว่าการกระทำ
ใด ๆ แก่งานอันมีลิขสิทธิ์ ถือว่าเป็นการใช้
งานโดยธรรมหรือไม่นั้น ตามหลักกฎหมาย
ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้วางหลักไว้ว่า การ
กระทำดังกล่าว เป็นการอันเจ้าของลิขสิทธิ์คาด
หมายไว้ว่า จะไม่กระทบกระเทือนผลประโยชน์
จากลิขสิทธิ์อย่างเกินสมควร ส่วนในพระราช
บัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มิได้วางหลักไว้โดย
ตรง แต่เมื่อพิจารณาบทบัญญัติต่าง ๆ ในส่วนที่
6 ว่าด้วยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์แล้ว ใน
หลายกรณี อันได้แก่ มาตรา 32 ถึงมาตรา 36
และมาตรา 43 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งเป็น
ข้อพิจารณาว่า การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์
ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ ถือว่าเป็น
ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ กล่าวคือ การ
กระทำนั้น ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ จาก
งานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์
และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิ อันชอบด้วย
กฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร โดย
หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นหลักในการ
พิจารณาว่า การกระทำใดต่องานอันมีลิขสิทธิ์
เป็นการใช้งานโดยธรรมหรือไม่

ส่วนวิธีการทดสอบว่าการกระทำใด จะ
เข้าหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการใช้งานโดยธรรม
ดังกล่าวหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการพิจารณาองค์
ประกอบสี่ประการ ได้แก่

ประการแรก พิจารณาว่าการกระทำดัง
กล่าว มีวัตถุประสงค์ของการใช้งานอย่างไร

หากเป็นการใช้เพื่อการศึกษา หรือประโยชน์
ส่วนตัว มิใช่เพื่อการหากำไร หรือเป็นการใช้
เพื่อการติชมหรือการวิจารณ์จึงจะถือว่าเป็นการ
ใช้งานโดยธรรม

ประการที่สอง พิจารณาลักษณะของงาน
อันมีลิขสิทธิ์ ที่นำมาใช้ หากเป็นเพียงการนำ
เอาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของงานอันมีลิขสิทธิ์ ที่
เกี่ยวกับประวัติศาสตร์หรือชีวประวัติ มาใช้ในการ
สร้างสรรค์งานชิ้นใหม่ ก็ไม่ใช่การกระทำ
อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เนื่องจากข้อเท็จจริง
เป็นความเป็นจริง อันเป็นสาธารณประโยชน์
ซึ่งทุกคนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ จึงยอม
เข้าองค์ประกอบเป็นการใช้งานโดยธรรม แต่
ถ้าเป็นการนำเอาสาระสำคัญหรือข้อมูล จาก
ส่วนของงานจำพวกนวนิยาย ซึ่งเป็นสิ่งที่
สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ การกระทำนั้นจึงไม่ใช่
การใช้งานโดยธรรม

ประการที่สาม พิจารณำจำนวนและ
เนื้อหาของงานอันมีลิขสิทธิ์ทั้งหมด เปรียบ
เทียบกับงานที่นำมาใช้ว่า มีการนำเอามาใช้
เป็นจำนวนมาก และเป็นการนำเอาส่วนสาระ
สำคัญของงานมาใช้เกินสมควรหรือไม่

ประการสุดท้าย พิจารณาผลของการนำ
ส่วนของงานอันมีลิขสิทธิ์มาใช้ว่า มีผลกระทบ
ต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติ จากงานอัน
มีลิขสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือไม่

**6.2 การใช้งานโดยธรรมในงานของ
บรรณารักษ์และนักสารนิเทศ** ในพระราช
บัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดบท
บัญญัติซึ่ง ถือว่าเป็นการใช้งานโดยธรรมของ
บรรณารักษ์ และนักสารนิเทศ ผู้ต้องปฏิบัติ
งานซึ่งเกี่ยวข้องกับงานสารนิเทศไว้โดยตรง

ได้แก่

มาตรา 34 บัญญัติว่า “การทำซ้ำ โดยบรรณารักษ์ของห้องสมุด ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากการทำซ้ำนั้น มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรและได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การทำซ้ำ เพื่อใช้ในห้องสมุด หรือให้แก่ห้องสมุดอื่น

(2) การทำซ้ำงานบางตอนตามสมควร ให้แก่บุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา”

บทบัญญัติมาตรา 34 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยบรรณารักษ์ของห้องสมุด อันเป็นการกระทำโดยชอบธรรม ซึ่งถือว่าเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ประการแรก การกระทำตามมาตรา 34 นี้ ต้องเป็นการทำซ้ำ และกระทำต่องานทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นงานวรรณกรรม เช่น การถ่ายเอกสารหนังสือ ตำรา และบทความ เป็นต้น งานสิ่งบันทึกเสียง เช่น การอัดเทปการสอนภาษา ฝรั่งเศสจากม้วนหนึ่งไปยังอีกม้วนหนึ่ง เป็นต้น แต่ถ้าเป็นงานประเภทที่ไม่เกี่ยวกับกิจการห้องสมุด ดังเช่นงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ก็ไม่น่าจะเป็นงานภายใต้มาตรา 34 นี้

ประการที่สอง การทำซ้ำแก่งานนั้น ต้องกระทำโดยบรรณารักษ์ของห้องสมุด ส่วนความหมายของห้องสมุด ในที่นี้ ควรหมายถึงห้องสมุดสาธารณะ และห้องสมุดของสถาบันการศึกษาของเอกชนและราชการ ส่วนห้องสมุดส่วนตัว

ซึ่งจำกัดการใช้งานเฉพาะของหน่วยงานหรือกลุ่มเอกชนย่อมไม่อยู่ในความหมายของห้องสมุดตามมาตรา 34

ประการที่สาม ต้องเป็นการทำซ้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และเป็นการทำซ้ำเพื่อใช้ในห้องสมุดนั่นเอง หรือทำให้แก่ห้องสมุดอื่น เช่น การถ่ายเอกสารตำราหายาก ให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดยืม เป็นต้น หรือเป็นการทำซ้ำงานบางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา อันเป็นการบริการทางวิชาการอย่างหนึ่ง ให้แก่ผู้มาใช้ห้องสมุด เพื่อการวิจัยหรือศึกษา

ประการสุดท้าย การทำซ้ำโดยบรรณารักษ์จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของมาตรา 32 วรรคหนึ่ง อันได้แก่ ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร เช่น การถ่ายเอกสารตำรากฎหมายอาญา ที่ยังมีจำหน่ายในท้องตลาดจำนวน 10 เล่ม และการถ่ายสำเนาบทความลิขสิทธิ์จากจำนวนสิบห้าบทในวารสารการแพทย์ฉบับหนึ่ง ย่อมเป็นการกระทำอันเกินสมควร เป็นต้น

ส่วนกรณีข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการใช้งานโดยธรรมของบรรณารักษ์ และนักสารนิเทศนั้น ในมาตรา 35 ได้บัญญัติให้การกระทำแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ในกรณี ดังต่อไปนี้

ก) วิจัยหรือศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

ข) ใช้เพื่อประโยชน์ของเจ้าของสำเนา

โปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

ค) ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงาน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ใน โปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

ง) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของโปรแกรม คอมพิวเตอร์นั้น

จ) ทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ใน จำนวนที่สมควร โดยบุคคลผู้ซึ่งได้ซื้อ หรือได้ รับโปรแกรมนั้น มาจากบุคคลอื่นโดยถูกต้อง เพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษาหรือ ป้องกันการสูญหาย

ฉ) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือ ทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตาม กฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณา ดังกล่าว

ช) นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น มาใช้ เป็นส่วนหนึ่ง ในการถามและตอบในการสอบ

ข) ดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ใน กรณีที่จำเป็นแก่การใช้

ฌ) จัดทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อเก็บรักษาไว้ สำหรับการอ้างอิงหรือค้นคว้า เพื่อประโยชน์ของสาธารณชน

อย่างไรก็ตาม การกระทำดังกล่าวนี้ จะ ต้องไม่มีวัตถุประสงค์ เพื่อหากำไร และไม่ขัด ต่อการแสวงหาประโยชน์ จากโปรแกรมคอม-พิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ ตลอดจนไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิ อันชอบ ด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

ตัวอย่างเช่น นักสารนิเทศของหน่วยงาน สารนิเทศแห่งหนึ่ง ได้ซื้อโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ซึ่งเป็นโปรแกรมเกี่ยวกับการจัดระบบหนังสือ อ้างอิงไว้ และได้จัดทำสำเนาเพื่อเก็บไว้ป้องกัน การสูญหาย หรือเก็บรักษาไว้ สำหรับการ อ้างอิงหรือค้นคว้าเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน ย่อมเป็นการกระทำโดยชอบธรรม อันเป็นข้อ ยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

นอกจากนี้ ยังมีบางกรณีที่เกี่ยวกับการใช้ งานโดยธรรม อันพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ถือ ว่าเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งแม้จะ ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบรรณารักษ์ และนักสารนิเทศโดยตรง แต่ก็เกี่ยวข้องกั บวงการวรรณกรรม และการวิจัยหรือศึกษา ที่ บรรณารักษ์และนักสารนิเทศควรรู้ไว้ ดังนี้

(1) มาตรา 32 กำหนดให้การกระทำ อย่างใดอย่างหนึ่ง แก่งานอันมีลิขสิทธิ์ มิให้ ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำได้ ดังต่อไปนี้

ก) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่ การกระทำเพื่อหากำไร

ข) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือ เพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่น ใน ครอบครัวหรือญาติสนิท

ค) ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงาน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของในงานนั้น

ง) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสาร มวลชน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของ ลิขสิทธิ์ในงานนั้น

จ) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตาม กฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณา ดังกล่าว

ฉ) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

ช) ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำบทสรุป โดยผู้สอนหรือสถาบันการศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียน ในชั้นเรียนหรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

ข) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

อย่างไรก็ตาม การกระทำดังกล่าวนี้ จะต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

ตัวอย่างเช่น ครูสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ได้นำวีดิทัศน์สารคดีชีวิตสัตว์ป่า ซึ่งเขามาจากร้านแห่งหนึ่ง มาทำสำเนา ด้วยการบันทึกภาพไว้อีกม้วนหนึ่ง เพื่อใช้ประกอบในการสอนในชั้นเรียนของตนย่อมเป็นการใช้งานโดยธรรม เพราะเป็นการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ในการ

สอนตามมาตรา 32 (6) อันไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ส่วนในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 33 ได้กำหนดให้การกล่าว คัดลอก เลียน หรืออ้างอิงงานบางตอนตามสมควร จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้นมีให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากกระทำนั้น ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

ตัวอย่างเช่น อาจารย์สอนวิชาฟิสิกส์ ได้เขียนตำราเกี่ยวกับพลังงานปรมาณูขึ้นเล่มหนึ่ง ซึ่งได้มีการคัดลอกข้อความจำนวนทั้งหมดรวมสองหน้ากระดาษ จากจำนวนห้าร้อยหน้าของตำราวิชาฟิสิกส์ของศาสตราจารย์ท่านหนึ่ง โดยมีการอ้างอิงตำราวิชาฟิสิกส์เล่มนั้นไว้ในบรรณานุกรมท้ายเล่ม ถือว่าการคัดลอกดังกล่าวเป็นการใช้งานโดยธรรม จึงไม่เป็นความผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์เพราะเป็นการคัดลอกงานบางตอนตามสมควร ตามมาตรา 33

ชมรมนิติศาสตร์ 2512 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญศิลป์, 2527.

ไชยยศ เหมะรัชตะ. **กฎหมายลิขสิทธิ์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2528.

Barrett, Margreth. **Intellectual Property**. New York: Emanuel Law Outlines, Inc., 1991.
Dorr, Robert C. and Munch, Christopher H. **Protecting Trade Secrets, Patents, Copyrights and Trade Marks**. New York: John Wiley & Sons, 1990.

Dworkin, Gerald and Taylor, Richard D. **Blackstone's Guide to Copyright, Designs and Patents Act 1988**. London: Blackstone Press Limited, 1990.

Phillips, Jeremy and Firth, Alison. **Introduction to Intellectual Property Law**. London : Butterworths, 1990.

* * * * *

บานชื่น ทองพันชั่ง
บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กองบรรณาธิการ

บทความนี้กล่าวถึงชีวประวัติของนางบานชื่น ทองพันชั่ง บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9 ในด้านประวัติการศึกษา ประวัติการทำงาน กิจกรรมทางวิชาการและผลงานทางวิชาการ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้างานห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Banchuen Tongpunchang
Expert Librarian 9, Chiangmai University Library

Editorial Staff

The article contains a biography of Ms. Banchuen Tongpunchang, a senior librarian (level 9) in terms of her educational background, working experience, professional activities and academic work. At present, Ms. Banchuen heads a unit at the Faculty of Social Science Library and is a Deputy Director for Administrative Affairs at the Chiangmai University Library.

นางชื่อน ทองพันธ์

บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กองบรรณาธิการ

นางชื่อน ทองพันธ์ ปัจจุบันอายุ 46 ปี เกิดเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2495 ณ บ้านเลขที่ 3/3 หมู่ 3 ตำบลนาจักร อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เป็นบุตรคนที่ 5 ในจำนวนพี่น้องทั้งสิ้น 6 คน เป็นบุตรของ นายดา คำลือ อดีตข้าราชการครู และ นางแสงคำมา คำลือ อดีตมีอาชีพค้าขาย สมรสกับ นายสุระพงศ์ ทองพันธ์ รับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่นโยบายและแผนชำนาญการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีบุตร 2 คน ชื่อ นางสาวเบญจรัตน์ และ ด.ช. นรุตม์

ประวัติการศึกษา

- สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนนารีนครจังหวัดแพร่ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ปี พ.ศ. 2514
- สำเร็จการศึกษา ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้รับวุฒิปัตการอบรมบรรณารักษ์ (ห้องสมุดเฉพาะ) จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2518

ประวัติการทำงาน

- ปี พ.ศ. 2518 บรรณารักษ์ตรี ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปี พ.ศ. 2518 - ปัจจุบัน หัวหน้างานห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปี พ.ศ. 2531 บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 6
- ปี พ.ศ. 2533 บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 7 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปี พ.ศ. 2535 บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปี พ.ศ. 2537 บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปี พ.ศ. 2540-ปัจจุบัน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ทม.)

กิจกรรมทางวิชาชีพ

- เป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อเกี่ยวกับงานห้องสมุด และเป็นที่ปรึกษา/ให้คำแนะนำ และช่วยจัดห้องสมุดแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปี พ.ศ. 2537-2539 จัดทำโครงการจัดหาหนังสือสำหรับห้องสมุดประชาชนในชนบท ในเขตภาคเหนือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50
- ปี พ.ศ. 2540 เป็นคณะกรรมการวางแผนการจัดตั้งสถาบันวิทยบริการ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วัดสวนดอก
- ปี พ.ศ. 2539-2540 เป็นคณะกรรมการบริหารชมรมห้องสมุดจังหวัดเชียงใหม่
- ปี พ.ศ. 2540-2542 เป็นประธานคณะกรรมการบริหารชมรมห้องสมุดจังหวัดเชียงใหม่
- ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานที่แสดงความเป็นผู้ชำนาญการ/เชี่ยวชาญ ของข้าราชการสาย ข และ ค คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลงานทางวิชาการ

หนังสือ/ตำรา

- บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย
- ห้องสมุด : ระเบียบข้อบังคับและการปฏิบัติงาน
- งานในห้องสมุดและสารนิเทศทางสังคมศาสตร์
- รายงานผลงานในรอบปีงบประมาณ 2538 งานห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์

บทความทางวิชาการ

- หลักการจัดนิทรรศการ
- การจัดหมวดหมู่หนังสือและการจัดหมวดหมู่และการให้รหัสสินค้า
- บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ว่าด้วยการศึกษากับชนบทไทย
- ข้อมูลเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม : Value Added Tax, VAT
- วรรณกรรมสาขาสังคมศาสตร์
- การใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด
- หนังสือที่ควรซ่อมและการเตรียมอุปกรณ์การซ่อมหนังสือ
- การศึกษาสภาพและการดำเนินงานห้องสมุดคณะใหม่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- สะพานมิตรภาพ : สะพานเชื่อมไทย-ลาว
- ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระของงานห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับการบริการยุคของสารสนเทศ
- ระบบงานเทคนิคของห้องสมุด
- บรรณารักษ์นักธุรกิจ
- สถานภาพและบทบาทของบรรณารักษ์ในปัจจุบัน
- บริการแฟ้มข้อมูลเฉพาะเรื่องภาษาไทย ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับการให้บริการวิชาการแก่สังคม
- วารสารภาษาไทยในห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : การจัดหา และการให้บริการ
- ทำอย่างไรจึงจะได้เป็นผู้ชำนาญการ
- การใช้วารสารภาษาต่างประเทศในห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วารสารภาษาต่างประเทศที่ให้บริการในห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ลักษณะงานของห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- แนวทางการเขียนบทความสำหรับนักเขียนมือใหม่
- สารสนเทศทางสังคมศาสตร์ (Information of Social Sciences)
- มาตรฐานระบบคุณภาพกับการบริการ
- ปัจจัยสำคัญในการบริหารงานห้องสมุด
- การวิจัยสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
- การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

งานวิจัย

- ความต้องการข้อเสนอแนะของอาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- การศึกษาสภาพและการดำเนินงานของห้องสมุดคณะในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- การใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาบัณฑิตศึกษาภาคพิเศษ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- การใช้วารสารภาษาต่างประเทศในห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

งานรวบรวม

- บรรณานุกรมหนังสือกฎหมายห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- บรรณานุกรมบรรณนิทัศน์เอกสารของคณาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2507-2531
- สารสังเขปวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระของมหาบัณฑิตทางด้านสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2528-2536.

นางบานชื่น ปัจจุบันปฏิบัติงานตำแหน่ง บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9 หัวหน้างาน
ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรอง
ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พานิน (กาญจนา) โสภโณดร : **บรรณารักษ์นักเอกสารอ้างอิง**

กองบรรณาธิการ

คุณพานิน (กาญจนา) โสภโณดร บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9 หอสมุดศิริราช เป็นบรรณารักษ์อ้างอิงที่เชี่ยวชาญโดยเฉพาะสาขาวิชาแพทย์ ผู้อุทิศตนเพื่อการบริการอ้างอิงแก่ผู้ใช้ และมีผลงานวิชาการที่มีคุณภาพมีประโยชน์เป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาพยาบาลศาสตร์อย่างกว้างขวาง

Panin (Kanchana) Sopanodon : **Reference Librarian**

Editorial Staff

Panin (Kanchana) Sopanodon; Expert Librarian, Level 9, Siriraj Library was a reference librarian who experts, especially in Medical Sciences, devoted hertime to reference services given to users and had a technical outcome with a good quality and utility until being broadly accepted in the library area.

พาณีน (กาญจนา) โสภโณตร :

บรรณารักษณ์ักเอกสารอ้างอิง

กองบรรณาธิการ

งานบริการข้อสนเทศเป็นหัวใจสำคัญของห้องสมุดทุกประเภท ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความชำนาญเชี่ยวชาญในเรื่องที่ปฏิบัติ ตลอดจนต้องมีจิตใจที่รักงาน มีความเอื้ออาทรมุ่งประโยชน์ของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ และเมื่อเอ่ยถึงบรรณารักษณ์ักเอกสารอ้างอิงที่เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะสาขาวิชาแพทย์ของห้องสมุดในประเทศไทย ที่ผู้ใช้บริการต่างนึกถึงท่านหนึ่งคือ คุณพาณีน (กาญจนา) โสภโณตร บรรณารักษณ์ักเชี่ยวชาญระดับ 9 ผู้ขยันขันแข็งและอุทิศตนเพื่อหอสมุดศิริราชมาตลอดชีวิตราชการ

คุณพาณีน เกิดเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2478 สำเร็จการศึกษา ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2500 ต่อมาปี พ.ศ. 2502 ได้รับอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2508 ได้รับปริญญา M.S. in L.S. มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2524 ได้รับ Certificate on Patent Information and the International Patent Classification. World Intellectual Property Organization (Geneva) จัดขึ้นที่กรุงเทพฯ ด้วยความร่วมมือของ Swedish International Development Authority (SIDA) and ESCAP (Bangkok)

ประวัติการทำงาน

2500-2515	เริ่มรับราชการถึงบรรณารักษณ์ักโท กองบริการการศึกษา สำนักงานเลขาธิการ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
2515-2519	บรรณารักษณ์ักเอกกองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี
2519-2527	บรรณารักษณ์ักระดับ 6 กองห้องสมุด สำนักงานอธิการบดี
2527-2528	บรรณารักษณ์ักระดับ 7 กองห้องสมุด สำนักงานอธิการบดี
2528-18 ก.ค. 2538	บรรณารักษณ์ักระดับ 8 สำนักหอสมุด สำนักงานอธิการบดี
19 ก.ค. 2538-30 ก.ย. 2538	บรรณารักษณ์ักระดับ 9 สำนักหอสมุด สำนักงานอธิการบดี
เกษียณ	(รวมเวลารับราชการทั้งสิ้น 38 ปี)

ผลงานด้านบริการวิชาการ

- พาณีน โสภโณดร. “ดรชนีผู้แต่งและดรชนีหัวเรื่อง” **จดหมายเหตุทางแพทย์** 2505 ม.ค.-ธ.ค.; 45(1-12): 1-6.
- พาณีน โสภโณดร. “วารสารการแพทย์ภาษาไทย” **สารศิริราช** 2506 ก.พ.; 15(2): 81-91.
- พาณีน โสภโณดร. “วารสารการแพทย์ภาษาไทย” ตอนที่ 2 ชื่อผู้แต่ง **สารศิริราช** 2506 พ.ค.; (5): 280-3.
- พาณีน โสภโณดร. “ระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน” **วารสารห้องสมุด** 2510 ก.ค.-ส.ค.; 11(4): 171-208.
- พาณีน โสภโณดร. “ข้อดีข้อเสียของระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน” **วารสารห้องสมุด** 2511 พ.ค.-มิ.ย.; 12(3): 141-65.
- พาณีน โสภโณดร. “หลังเกษียณอายุราชการ” **สารศิริราช** 2511 พ.ย.-ธ.ค.; 20(11-12): 413-21.
- พาณีน โสภโณดร. “โดยรอยพระยุคลบาท ‘นักศึกษาตลอดชีวิต’” **สารศิริราช** 2512 ก.ย.; 21(9): 955-72.
- พาณีน โสภโณดร. “ข้อเสนอแนะสำหรับผู้แต่งหรือผู้จัดพิมพ์หนังสือ” **วิทยาสาร** 2513 ต.ค. 8; 21(38): 41,46-7.
- พาณีน โสภโณดร. “การทอนอายุของตนเอง” หน้า 1-13.
- พาณีน โสภโณดร. “การปลดออกจากการงานเนื่องด้วยเหตุสูงอายุ” หน้า 38-50.
- พาณีน โสภโณดร. “พจนานุกรมศัพท์แพทย์ ไทย-อังกฤษ” หน้า 53-113.
- พาณีน โสภโณดร. “การแต่งเครื่องแบบ” **สยามรัฐ** 2516 ม.ค. 15; 23.
- พาณีน โสภโณดร. **พี่น้องชาวเขา**. รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อเรื่องโดย รากี กุลสมบุรณ์, รวบรวมบรรณานุกรมและจัดพิมพ์ โดย พาณีน (กาญจนา) โสภโณดร ตีพิมพ์ในนามสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.
- พาณีน โสภโณดร. “ครูแพทย์. 1. การคัดเลือกและสรรหา” **แพทยสภาสาร** 2517 ก.พ.; 3(2): 85-94.
- พาณีน โสภโณดร. “ครูแพทย์. 2. การพัฒนาบุคลิกและสมรรถภาพ” **แพทยสภาสาร** 2517 ก.พ.; 3(2): 335-47.

Problems of the National Library of Medicine Classification for Serials. **Library Resources & Technical Service** 1971 Fall; 15(4): 452-7

Indexing and bibliographic activities related to medical and health sciences in Thailand. In: Urata, Takeo, ed.: **Medical and Health Libraries in Southeast Asia**. Selected Papers from the last four SEAMIC Workshops on Health Documentation. Tokyo,

Southeast Asian Medical Information Center, 1977: 137-40.

พรทิพย์ อาณาประโยชน์, พาณิน โสภโณดร. บริการฐานข้อมูล CD-ROM และฐานข้อมูล อื่น ๆ ของหอสมุดศิริราช. **ทักษะในพิธีเปิดบริการข่ายงาน CD-ROM หอสมุดศิริราช** หอสมุด คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล 7 มกราคม 2534: หน้า 18-24.

พาณิน โสภโณดร, ผู้เรียบเรียง. เรื่องที่ 1 สิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับชีวิต. เรื่องที่ 2 กรรมคือเจตนากระทำ. ใน: พาณิน โสภโณดร, บรรณาธิการ. **กรรมคือเจตนากระทำ: กรรมตามสนองและกรรมทันตาเห็น.**

หนังสือที่ร่วมกันทำเป็นคณะ มีดังนี้

1. มหาวิทยาลัยมหิดล. กองห้องสมุด. **ดรชนีนวารสารการแพทย์ไทย เล่ม 1.** จดหมายเหตุทางแพทย์ของแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทยฯ พ.ศ. 2461-2520. บรรณาธิการ: พาณิน (กาญจนา) โสภโณดร, ภัทรา ลัดพลี, นิโบล วรณปก และคนอื่น ๆ. จัดพิมพ์โดยโครงการตำรา-ศิริราช คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล. กรุงเทพฯ: 2525. 373 หน้า
2. มหาวิทยาลัย. กองห้องสมุด. **หัวเรื่องการแพทย์ภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: 2525, 223 หน้า
3. **คู่มืองานบริการระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.** จัดทำโดยคณะอนุกรรมการกลุ่มงานบริการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: 2527. 84 หน้า
4. **คู่มืองานบริการระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.** จัดทำโดยคณะอนุกรรมการกลุ่มงานบริการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปรับปรุงแก้ไข. กรุงเทพฯ: 2531. 223 หน้า
5. **บรรณานุกรมเรื่องการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ถึง ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2504-2529)** รวบรวมโดยคณะอนุกรรมการกลุ่มงานบริการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: 2531. 105 หน้า
6. มหาวิทยาลัยมหิดล. สำนักหอสมุด. **ดรชนีนวารสารการแพทย์ไทย เล่ม 2.** ภาคที่ 1 ดรชนีนผู้แต่งและภาคที่ 2 ดรชนีนหัวเรื่อง. บรรณาธิการ: พาณิน โสภโณดร, ภัทรา ลัดพลี, กรรณิการ์ ชลลัมพี และคนอื่น ๆ. จัดพิมพ์โดยโครงการตำรา-ศิริราช คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล. กรุงเทพฯ: 2532. 2 เล่ม
7. **คู่มืองานบริการระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.** จัดทำโดยคณะทำงานกลุ่มงานบริการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: 2533. 271 หน้า

8. **รายชื่อบริการสาธารณสุขในท้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.** จัดทำโดยคณะทำงานฝ่ายบริการสาธารณสุขท้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: 2535. 120 หน้า

เอกสารประกอบคำบรรยายที่เผยแพร่ด้วยการอัดสำเนา

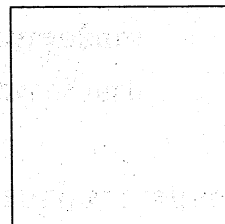
- ก. การบรรยายวิชาการใช้ทรัพยากรท้องสมุด
- ☐ การค้นข้อมูลสนเทศ
 - ☐ วิธีค้นสารสนเทศเพื่อการศึกษาวิจัยและเขียนรายงาน
 - ☐ ลักษณะของบทความวิทยาศาสตร์
 - ☐ วรรณกรรมวิทยาศาสตร์
- ข. เอกสารสำหรับการฝึกอบรมแก่บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา ของหน่วยงานต่าง ๆ หัวข้อต่อไปนี้
- ☐ บริการสารสนเทศ
 - ☐ บริการจ่าย-รับหนังสือและแบบฝึกหัด
 - ☐ ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ
 - ☐ ลักษณะและประเภทของหนังสืออ้างอิง
 - ☐ พจนานุกรมและแบบฝึกหัด
 - ☐ สารานุกรมและแบบฝึกหัด
 - ☐ หนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์และแบบฝึกหัด
 - ☐ บรรณานุกรมและแบบฝึกหัด
 - ☐ ดรรชนีวารสารและแบบฝึกหัด
 - ☐ วารสารสาระสังเขปและแบบฝึกหัด
 - ☐ ทำเนียบนาม หนังสือคู่มือและแบบฝึกหัด

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ บ.ช., จ.ช., ต.ม., ต.ช., เหรียญจักรพรรดิมาลา, ท.ม., ท.ช.

ผลงานวิชาการหลายเล่มของคุณพาดิน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับศัพท์แพทย์และครูแพทย์ ได้อื้อประโยชน์ให้แก่ผู้สนใจในด้านการแพทย์ไทยเป็นอันมาก เห็นได้จากการที่มีผู้นำไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการหลายเล่มตราบเท่าทุกวันนี้

*** **

ใบสมัครสมาชิก
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1. ชื่อ (นาย, นาง, นางสาว).....นามสกุล.....
2. เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
3. วุฒิการศึกษา

ชื่อวุฒิ	วิชาเอก	สถาบัน	พ.ศ.ที่จบ
อนุปริญญา.....			
ปริญญาตรี.....			
ปริญญาโท.....			
ปริญญาเอก.....			
อื่นๆ (โปรดระบุ).....			

4. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
5. ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....
6. ตำแหน่งบริหาร (ถ้ามี).....
7. สถานที่ทำงาน ชื่อหน่วยงาน.....
ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....
8. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่.....ซอย.....ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....
9. ความเชี่ยวชาญ/ชำนาญการ.....
.....
.....
10. ประสบการณ์ในการทำงานและผลงาน.....
.....
.....

11. ประเภทของสมาชิก (โปรดกาเครื่องหมาย/หน้ารายการที่ท่านสมัคร)

☐ สามัญ (โปรดใส่เครื่องหมายหน้ารายการที่สมัคร)

- ☐ บุคคลตลอดชีพ ปีละ 1,530 บาท ☐ บุคคลรายปี ปีละ 280 บาท
☐ นิติบุคคล ปีละ 530 บาท ☐ วิสามัญบุคคลรายปี ปีละ 230 บาท

หมายเหตุ ราคานี้รวมอัตราค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิกแล้ว

12. สมาชิกชมรม ขอสมัครเป็นสมาชิกชมรมต่อไปนี้

โปรดระบุเพียงชมรมเดียว

ในกรณีที่ท่านต้องการสมัครเป็นสมาชิกชมรมมากกว่า 1 ชมรม

สมาชิกตลอดชีพต้องเสียค่าสมาชิกเพิ่มขึ้นชมรมละ 300 บาท สมาชิกรายปีเสียเพิ่มชมรมละ 30 บาท

- ☐ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ☐ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
☐ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ☐ ชมรมห้องสมุดเฉพาะ
☐ ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีพศึกษาและเทคโนโลยี ☐ ชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ
☐ ชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์

สมาชิกรายปีสิ้นสุดสมาชิกภาพ ณ วันที่ 31 ธันวาคม ทุกปี

ข้าพเจ้ายินดีปฏิบัติตามข้อบังคับและยินดีร่วมกิจกรรมของสมาคม

ลงนาม.....ผู้สมัคร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ การส่งเงิน ธนาณัติ สั่งจ่าย ปณ.คลองจั่น กรุงเทพฯ 10240

ในนาม นางวรรณ ศรีน้ำเงิน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

สำหรับนายทะเบียน

ได้รับอนุมัติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ในการประชุมครั้งที่...../25..... วันที่..... เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....

นายทะเบียน

วารสารห้องสมุด

สมัครเป็นสมาชิก

วารสาร “ห้องสมุด”

เป็นเวลา 1 ปี (4 ฉบับ)

ในราคาพิเศษ 200 บาท พร้อมจัดส่งให้ฟรี

เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อ

นางสาว

นาง

นาย

อาชีพ.....

ที่ทำงาน.....

โทร.....

ที่บ้าน.....

โทร.....

สถานที่จัดส่ง

บ้าน

ที่ทำงาน

ลายเซ็น.....

เงิน

ธนาคาร

เช็คไปรษณีย์

ส่งจ่าย

ปณ.

คลองจั่น

ในนาม วรรัตน์ ศรีน้ำเงิน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 734-8022-3 โทรสาร 734-8024

หมายเหตุ

สมาชิกผู้ใดไม่ได้รับวารสารห้องสมุด โปรดแจ้ง คุณวรรัตน์ ศรีน้ำเงิน
บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็น
ลายลักษณ์อักษร

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 734-8022-3 โทรสาร 734-8024

ให้บริการ	- ให้คำปรึกษาในการจัดตั้งห้องสมุด - ออกแบบแปลนห้องสมุด - จัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ห้องสมุด - จัดหาครุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับห้องสมุด - จัดทำบัตรรายการ ครอบชุด - ปรึกษาปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด - เป็นศูนย์กลางการรับและบริจาคหนังสือ
จำหน่าย	ครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ ทุกประเภทในห้องสมุดที่ได้มาตรฐาน พร้อมด้วย คุณภาพดีเยี่ยม ในราคายุติธรรม เงินสดลดเปอร์เซ็นต์
สมาชิกสมาคม	โปรดรับสมัครเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดฯ ตั้งแต่วันนี้ และท่านจะได้รับ วารสารห้องสมุด ข่าวสมาคม และข่าวสารต่างๆ จากสมาคม

สนใจใช้บริการ โปรดติดต่อโดยตรง
ตามที่อยู่และโทรศัพท์ข้างบน

ด้วยอกินันทนากการ

จาก

นายมานิตย์ กมลสุวรรณ

บริษัท คอนติเนนตัล บรรจุภัณฑ์ (ไทยแลนด์) จำกัด

Continental Packaging (Thailand) Co., Ltd.

โทร. 2580682-5, 3166796-8

